

اؤن سۆز

تورک دونیاسینین کولتور و روح خزینه‌سینی آنجاق اونون فولکلور و دیلیندن تاپیب، تانیماق اولار. تورک خالق حیکایه‌لری کولتور خزینه‌سینین ان دیرلی اورنکلریندن دیر. تورک دونیاسیندا یایغین اولان بو حیکایه‌لردن بیر چوخو او جمله‌دن کور اوغلو، اصلی ایله کرم، قاراجی اوغلان و سایر داستانلاردان آد وئرمک اولار. تورک محبت داستانلاری آراسیندا هابئله چاغداش شعریمیزه اوزل بیر یئری اولان، میکائل موشفقین دئدیگی کیمی ان چوخ یایینلانمیش داستان،¹ اصلی ایله کرم داستانی، نه تکجه تورک خالقلاری اوجمله دن آذربایجان، تورکیه، تورکمن، قازاق، عراق، ایران، بولغارستان و سایر خالقلار ایچریسیندهن علاوه ائرمی، گرجستان و مجار خلق داستانلاریندا دا یئر توتوب. بوگونه کیمی بیر چوخ واریانتی تاپیلان بو داستان اوزره چوخلو آراشدیرمالار و تدقیقاتلار آپاریلدیگی حال دا یئنه بوللو و یئنی تاپینتیلار بولونماقدادیر.

اصلی ایله کرم آذربایجانین قدیم داستانلار سیراسیندا یئرلشیر. داستانین قهرمانی آشیق کرم دیر. آشیق کرمین 16-جی عصرده یاشادیگی سانیلیر، اما روایتلرده

بیرچوخ میتولوژیک و میفیک قونولاردا گوزه چارپیر، کی بودا داستانین اسکی دورانلاردان ائتگیلندیگین آندیریر. ایکی سئوگیلینین دوغولمالاریندان توتموش داستانین سونوندا کرمین آلیشیب یانیب کول اولماغی، اصلی خان دا کرمین کوللرینی قوروماق اوغروندا ساچلاریندان توتوشوب سونوندا کوللری بیر بیرینه قوووشمالاری آیریجا کرمین یوللاردا داغ، ایرماق، قورو قافا، ویرانه، حئیوانلار و سایر جانسیز وارلیقلارلا دانیشدیغی شئیلر بونا اورنک اولایلیر.²

ایلك یازیلی شکلیده سونولان اصلی و کرم داستانین تبریزلی تاجیر "الیاس مشقیان" طرفیندن 1721- جی ایله عاید اولسا دا³، بوگون بئله بو داستانین باشقا واریانتلارینا کیتابخانالاردا ال دیمه میش شکیلده راستلاشماق اولار. الیاس مشتاقین ترتیب ائتدیگی الیازماسیندا آذربایجانلی شاعیرلردن نسیمی نین، فوضولی نین، قؤوسی نین، امانی نین شعرلریله یاناشی، اساساً تبریزده توپلانمیش شیفاهی خالق ادبیاتی نومونه لری ده وئریلمیش دیر. بو نومونه لرین سیراسیندا «کرم دده نین

وارسا غاسي» آدلي بير «اصلي-كرم» قوشماسي
 دا واردير.
 داغيستانين آختي يوردوندا ياشايان كاتيپ
 نصر اوللانين دا 1745-جي ايلده ترتيب
 ائتديگي 515 صحيفه يه ياخين جنگو نون 201-
 جي صحيفه سينده «اصلي-كرم» داستاني نين
 نشر اولونموش اكثر واريانلارينداكي «سن
 دور اول موسلمان، من آليم سني» ميصر اعسي
 ايله قورتاران اوچ بندي قوشماسي
 واردير. بو قوشماني اون دوققوزونجو
 عصرين آخirlاريندا مجار عاليمي اي.كونوتش
 دا «آشيق كرم توركولري» آدي ايله يازيا
 آلميشدير. آلمان سياحي بارون آوگوست فون
 هاكست هاوزئن آلمانييادان 1843-جو ايلده
 جنوبي قافقازا گلير. او، بورادا يئرلي
 خالقلارين عادت-عنئنه سي ايله ماراقلانميش
 و آلمانيا يا قايتديقدان سونرا ايكي
 جيلده «زاقافقازيا اولكه لري» آدي
 اثريني يازميشدير. سياحين 1857-جي ايلده
 نشر اولونموش بو كيتابيندا «اصلي-كرم»
 داستانيندا دا صؤحت آچميش و داستانين
 قيسا مضمونو وئرميشدير.⁴

⁴ Əsli-Kəram" dastanı və Albani mədəniyyəti : monoqrafiya / E. İ.
 Heydərov ; red. N. Q. Cəfərov ; AMEA Folklor İnstitutu. - Bakı :
 Səda, 2007.

1804 ده قاراجاداغلی عندلیب آدلی درله ییجی طرفیندن توپلانان بیرجنگ دا گلن آشیق کرم دده ،بو داستانین اسکی نسخه لریندن سایلا بیلر. بیر باشقا اسکی تاریخلی یازما نسخه "حیکایات کرم خان " آدلی یازی دیر کی 1849- جو ایللره عاید دیر. تانینان ان اسکی داشباسما نسخه "خالیمبیلی" نین وئردیگی بیلگی لره گوره 1854 تاریخینده یاینلانیب لنین گراد دا لوموتنوسوو کیتابخاناسیندا تاپیلیمیش⁵. آذربایجان ال یازمالار فوندوندا 3255، 3900، 5181، 10554، 10563 نومره لی جۇنغلاردا بیر چوخ کرم دده نین شعرلریندن گورمک مومکون دور.⁶ آیریجا آذربایجاندا داشباسما نسخه لرده 1306، 1326، 1329 هجری تاریخلرینده {دده کرمین شعرلری} باسیلمیش شکیلده یئنه گوزه دهیر.⁷ تایپ اولموش شکیلده بوگونه دک چوخلو نسخه لر الده وار. اورنک اوچون ذاکیبی آدلی بیر یازار 1913 -جو ایلهده باکی شهرینده چاپ ائتمیش دیر. 1938 -جی ایلینده ده بیر ال یازما قوزئی آذربایجاندا شکی نین لایساق

⁵T. Halisbeyli- Mehebbet Halk Adidesi-1989- ss 3-4

⁶ Kerem ile Asli Hikayesinin azerbaycan varyantlari- Prof.Dr.Ali Duymaz- 2007

ڪنڊيندن آشيڪ احمد قافاروفون دئيشيلن
 حسين اسڪندراوف طرفيندن يازيا آلينميش،
 م. آراسلي طرفيندن بو داستانا نچھ
 صحيفه ليڪ اؤن سؤز يازيلاراق يايئلانميش
 دير. بير باشقا نسخه 1913- جو ايللرھ
 عايد دير ڪي م. ايوبلي طرفيندن استانبول
 دا باسيلميش داش باسما نسخه دن
 فايدالاناراق » تورڪ ائللرينده مشهور
 عاشقانه و ميللي حيكايه لر» آدلي
 ڪيتابيندا اصلي- ڪرم حيكايه سينه سونموش.
 1906 - جي ايللرده اصلي - ڪرم داستاني
 »كاسپي« قزئتينده روسيه ده روس دي لينده
 اسدالله بي شاه تاختينسڪي طرفيندن ڪؤچورولوب
 يايئلانيب. آشيڪ ياراديجيليغي ايله
 مشغول اولان عليزاده بي 37- 1930 - جي
 ايللرده خصوصي مشغول اولموش »اصلي- ڪرم«
 داستاني حاقينداڪي قئيدينده يازير:
 »آشيڪ ڪرمين شعرلري اولدوقجا چوخدور و
 آشيقلار آراسيندا مشهور دور». او، 1937- جي
 ايلده »آشيقلار« ڪيتابيني ايڪينجي دفعه
 داها مڪمل چاپ ائتديرميش و بورايا
 »اصلي- ڪرم« دن ده قوشمالار داخيل
 ائتميشدير. بير باشقا يازي 1266 -
 جي (ه.ق) ايلده »حكايه يي ڪرم خان« آدي
 ايله رايف اولڪه نچي طرفيندن چاپ
 ائديلميشدير. بو ڪتاب 80 صحيفه دن
 عبارت دير و اورادا 108 قوشما واردير.

باسما نسخه اقبال کیتابخاناسی نین
صاحبی حسین بی دئیگینه گۆره 48 ایل
اۆنجه داش باسما اوصولو ایله چاپ
اولونموش واریانتینی اساس گۆتورموش محرر
احمد راسیم طرفیندن نشر ائدیلیمیشدیر.
بونسخه ده 152 قوشما واردیر.⁸ سلمان
ممتازین 1927- جی ایللرده «آذربایجان
ادبیات ائل شاعیرلر» آدلی اثرینده ده
حیکایه دن آیینما بیر نۆچه شعر گۆزه
ده ییر.

تورکمن واریانتلاریندان ایلك یازیلی
شکیلده سونولان متن امان گول دوردووا
آدلی یازاردان دیر کی چئشیتلی جنگلاردان
و سوزلو درلهمه لردن ایستفاده ائده رک
1965-جی ایللرده عشق آباد شهرینده اصلی
-کرم خلق داستانی آدی ایله سونولوب. بیر
باشقا تورکمن واریانتی جعفر بکیراوا
طرفیندن یازیلیب. سون ایللرده خانیم
سلطان تولو طرفیندن «اصلی ایله کرم
حیکایه سینین تورکمن واریانتی» آدلی
کیتاب دا 2005 ایله یایینلانیب.⁹

⁸ "Ösli-Kerem" dastanı və Alban mədəniyyəti : monoqrafiya / E. İ. Heydərov ; red. N. Q. Cəfərov ; AMEA Folklor İnstitutu. - Bakı : Səda, 2007.

⁹ *Aslı-Kerem Hikâyesinin Türkmen Varyantı, Dr.Sulan Tulu-Ürün*

ایراندا دا اصلی ایله کرم داستانی داش
باسما شکلینده و چاپی نسخه‌لریندن بیر
نئچه‌سینین آدی منیم بویوک اوستادیم،
چالیشان آراشدیرماچی حورمتلی رضا بی
همراز طرفیندن آشاغیدا تانتدیریلمیشدیر.
خاطرلایماق گرکیر کی اصلی کرم
داستانی‌نین کوکو آذربایجان اولدوغوندا
بو ناغیل بوتون بو بولگه‌ده یاشایان
آشیقلار طرفیندن چوخلو واریانتلاردا
دئیلمکده دیر، اما نه یازیق کی بونلارین
هئچ بیر قلمه آیینماییب.

باشقا بیر واریانت عبدالکریم منظوری
خامنه‌ای طرفیندن 1363-جی گونش ایلینده
تهران دا موجودی یابین ائوی طرفیندن چاپ
اولونوب. بو کیتاب ایکینجی دفعه 1365-جی
گونش ایلینده یئنیدن باسیلیب. سون
ایلرده آشیق داستانلاری آدلی کیتابدا
اصلی - کرم داستانی بیر نئچه باشقا آشیق
داستانی ایه بیرلیکده آشیق حسین ساعی
طرفیندن حاضیرلانیب 1381-جی ایلده 96
صحیفه ده چاپ عرفه‌سینه چاتیب اولموش
دور. ایران دا اولان تورکمنلر و قاشقای
طایفالاری ایچینده اصلی - کرم داستانیندا
آزی بیر یا ایکی نسخه چاپ اولونوب.

تبریزین قوجامان آشیقلاریندا آشیق مشی،
ان آدلیم اصلی - کرم داستانی تعریف
اؤندرلرین بیری ساییلیر تاسفله اونون

آشيق مشى دئمك اولار تكجه آشيقلاردان دير
 كى اصلى كرم داستانىنى، زياد چوبانين
 نئجه زياد خان اولدوغونو، آنلادير.
 الينيزده كى اثر بير داشباسما نسخه دن
 الده ائديلميش بير واريانت دير. نسخه نين
 هانسي تاريخده باسليب يازيلديغي بللى
 دئييل، اما نسخه نين ديلي و دئيشي
 توركيه و آنادولو اوزليكله ارضروم و
 قونيه دئيشينده، اصلى ايله كرم
 واريانتلاريندان دير. توركيه ده و
 آنادولودا اصلى ايله كرم داستانىن
 الده اولان داشباسما نسخه لرى چوخلو
 واريانتلى و يايقين شكيلده 1920 - جى
 ايللردن بير نئجه سى الده واردير¹⁰، آما
 بو تاريخدن اسكى دونملره عايد ده باشقا
 نسخه لر الده ديراورنك اوچون، 1870 - جى
 ايللردن قالما بير داش باسما نسخه
 آنكارانين مىلى كيتابخاناسيندا
 T1948A4142 نمره ايله الده دير. اصلى -
 كرم داستانى توركيه ده ايلك دفعه هيجري
 تاريخي ايله 1266 - جى ايلده «حكايه يى - كرم
 خان» آدي ايله رئوف اولكه نچي طرفيندن
 چاپ ائديلميشدير. بو كيتاب 80 صحيفه دن

¹⁰ بو بيلگيلرى منه دكتور هارون شكر قونيه

اونورسيته سيندن وئرميشلر. هارون شكرجنابلارى

آشيق، عمر اوزده توركيه ده ان اوزمان اولان كيش

عيبارت دير، اورادا 108 قوشما واردير.

بیر باشقا داش باسما نسخه 72- 1269 هیجری ایللرینه عاید یئنه آنکار میلی کیتابخاناسیندا 398.21YZ نمره لی بیر جُنگ دا علی قوچکسن دن «آشیق کرم حکایه سی» باشلیغی ایله وار.¹¹ «حکایه یی آشیق کرم ایله اصلی خانیم» اثرمنی حرفلری ایله تورک دیلینده 1925-جی ایله ده ایستانبول دا چاپ اولونان نوسخه 158 صحیفه دیر. اثرمنی الیفباسی تورک دیلی نین فونئتیکیاسینی بوتون لوغو ایله ایفاده ائده بیلمه دیگی اوچون داستاندا چوخلو پوزقونلوقلار گوزه دییر. سون ایللرده تورکیه ده کرم ایله اصلی داستان اوزره یوزلرجه آراشdırما آپاریلیب دیر. تورکیه ده باسیلیش نسخه لرین آدلیملاریندان آشاغیدا بیر نئچه سینی آد آپارماق اولار.

1- کرم ایله اصلی 2001 -جی ایله ده ایستانبول دا صادق یایزجانلار تیماش باسین ائو طرفیندن 144 صحیفه ده یاینلانیب.

2- کرم ایله اصلی اورهان گوزل طرفیندن 2004 -جی ایله ده ایستانبول دا 170 صحیفه ده باسیب یاینلانیب.

3- اصلی ايله كرم اِدنان بين يازاد
طرفيندن 2007 - جى ايلده مركز
كيتابچىلىق و يايىنلار طرفيندن
يايلىب.

4- كرم ايله اصلی حيكايه سى آراشديرما
- اينجلمه، استانبول دا 2006 - جى
ايلده 169 صحيفه ده احمد اوز دمير
طرفيندن يايىنلانيب.

5- كرم ايله اصلی، تونجاي صانديقچى
طرفيندن 2006 - جى ايلده استانبول
دا يايىنلانيب.

6- كرم ايله اصلی، عيسى تونجاي
طرفيندن 2006 - جى ايلده استانبولدا
296 صحيفه ده يايىنلانيب.

7- كرم ايله اصلی، سن نورسئزر 2008 -
جى ايلده استانبول دا 186 صحيفه ده
باسلىب.

8- كرم ايله اصلی، اسماعيل بويوك داش
1998 - جى ايلده استانبول دا 188
صحيفه ده باسلىب.

الينيزده كى نسخهنين تاسفله هئج بير
يئرینده تاريخ يوخ. يازى خطى نسخ خطى
اولارق حركه لى دير. بوگونكو دئيشله اون
سؤزو اولارق تانينان قيسميندا كيتابدا

اوج شعر يئر آلدیغینی گؤروروک. ایلک داستان دیوان کرم نسخه‌نین اورتاسیندا دوز یازیلاراق باشقا ایکی داستان بو داستانین حاشیه‌سینده وئریلیب سونوندا دا یئنه آشیق عمرین شعرلری ده حاشیه‌ده یازیلیب. دیوان کرم ده کرم دده‌نین اصلی خانا دئدیگی شعرلرده گوزل بیر شکیلده بیتلر بیر بیریندن آیریلیمیش اولارق یازیلیمیش. نسخه‌نین اصیل بویوتلاری دیر. کیتاب 78 صحیفه دیر. نسخه استانبول شهرینده ماحمود بی مطبعه سینده باسیلمیش.¹²

آنادولو و تورکیه روایتلری کیمی بو واریانتین دا باشلانیشی اصفهان شهریندن اولوب اوندان سونرا بوتون شهرلر و یئر آدلاری هامیسی آذربایجان و تورکیه تورپاقلاریندا کئچیر. بو کیتابین باشقا بیر اؤزلیگی اوندا گئچن بیر نئچه گؤزل رسیم دیر کی داستانین بیر نئچه پارچاسینی گوزل بیر شکیلده آنلاتماغا چالیشیب. سلمان ممتازین «داستانلاریمزین تاجی آدلاندیردیگی» اصلی - کرم داستانی اوقدر گئنیش آرادشیرما ساحه‌سی یارادیب دیر کی اونیو بیر چوخ تورک عالیمی شاه

¹² "Əsli-Kəram" dastanı və Albaniya mədəniyyəti : monoqrafiya / E. İ.

اثری دده قورقود کیتابی ایله برابر
گورولر.

یوخاریدا گوروندویو کیمی بو قدر بویوک
عالیملر بو داستانین اوزرینده دایانیب
حله ده تدقیقات آپارمالاری اوزلویونده
یئرسیز سایلمیر، منده اوزلویومده
چالیشمیشام. بو یولدا بوقدر اولموش کی
بیر داش باسما اثری اوخوناقلی شکله
سلام. یئری گلمیش کن اوز مینتدارلیغیمی
بوتون دوستلارمیدان اوزلیکله حورمتلی
رضا بی همراه کی نسخه نی منه تقدیم
ائدیب، اوخوماسیندا زحمت چکمه سیندن،
خانیم زهرا نیک روان کی نسخه نی اوخویوب
غلطلرینی دوزلتمه سینده، حورمتلی و
بیلگین عالیملر خانیم دوکتورسلطان تولو
موغلا اوینوئرسیته سیندن، سایین پروفیسور
دوکتور علی دویماز جنابلاریندان، دوکتور
هارون شکر جنابلاری قونیه شهریندن،
دوکتور علی قافقازیالی، دوکتور یاشار
کالافات، دوکتور انور اوزون، وبیر چوخ
باشقا اوزمان و بیلگین عالیم کی
نسخه لرین قارشیلادیرماسیندا منه
یاردیملارینی اسیرگمه دن منله بیرگه
اولدولار. باشقا دوستلار او جمله دن منیم
حیات یولداشیم پینار شاکری خانیم دان کی
همیشه منیم آقیشلاچیم اولوب، محمد
علیپور مقدم و حمید والائی جنابلاری،
سارین کاظم عباس و دودون ارمان دن

علی برازنده
87/2/22

قيسالتمالار و ايضاحلار:

کتابين ديلي آنادولو- تورکيه لهجه سي اولدوغو ندان، با شاردیغيم قدر بوگونکو دانيشیلان ديله ياخين و دوشونولجک بير شکیلده ديديرلیمیش. کيتابين يازیلدشی حرکه لی اولدوغو حالدا هئچ بير يئرده ديل قايدالارينا اويونلوغو اولمادیغیندان يئنه چالیشیلیب کی تورک ديل قايدالاری اوزلیکله اورتوگرافی قايدالارينا اویغون يازیلسین. کيتابین قرامر علامتلیری اولمايیب اولار یئنیدن کیتابا آرتیریلیب. (. ، : ؟ !)

اتک يازیلاری باشاردیغيم قدر فارسی و تورک ديلنده اولان ان معتبر سؤزلوکلردن فايдалانیب:

TDK= تورک ديل قورمونون سؤزلویو

BTS= بویوک تورک سوزلویو،

معین= فرهنگ معین، 6 جلد،

دخو= لغت نامه دهخدا

... علامتی اوخونولما یان یا کیتا بدان

اولمایان صحیفه لردير .

بو ناغیلا گوره

رضا همراز

آذربایجانلیلار ان اسکی چاغلاردان باشقا ملت لر کیمی سئوگولری سئومیش و سئوگولیلره اورک باغلامیشلار . هله بیزیم آتا بابا ائولریمیزده بو گونده دینی کیتابلارلا برابر تورکجه شعر دیوانلاری هابئله خالق ناغیللاری یا داها دوغروسو سئوگی ناغیللاری تاقچالارین بزه کلری اولموشلار. اسکی بیر تاریخه یییه له نن کیتابلاردان کی خالق ایچره داها آرتیق مارق دوغورموشلار ، دده قورقود ، اصلی کرم ، عاشیق غریب ایله شاه صنم؛ امیر ارسلان؛ شیرویه ایله شکاری، مختارنامه، لیلی- مجنون نه بیلیم هانسی ناغیللار کی، اونلارین درین و فلسفی گوروشلری اولماقلا برابر قهرمانلیق، ایگیدلیک، وطن سئورلیک و بو کیمی آنلاملاری داشیمیشلار، خالق طرفیندن منیمسه نیلمیشلر.

بو محبت داستانلاری نین چوخ اوخونانلارینین سیاهه سیني تقدیم ائدسک سوز اوزانار آنجاق خالق طرفیندن سئویله سئویله اوخونان بو داستانلاردان اصلی - کرم ناغیلین ذکر ائده بیلرک . بیر نئچه صحیفه دن سونرا اوخویاجاغینیز بو ناغیل اسکی بیر نوسخه نین اوزوندن ترتیب

بو گوزل هابئله شاه اثری اوخودوقدا بئله
 دوشونولورکی، بیزده چوخلو اسکی و نئجه
 دئییرلر هله خوروز سسی انشیدیلمه‌میش
 نسخه‌لر وارکی، اوخونمامیش یئنی دن
 اوخویوب ترتیبه سالما هوسی دوغورور. بو
 گونه کیمی گوروب، اوخویوب هابئله
 انشیتدیمیز اصلی - کرم ناغیللاریندا
 اولمایان شعرلر، سوزلر و ایماژلار بورادا
 خیلک گوزه دییر . بو اثرین یازاری
 هله‌لیک بیزه تانینماسادا ؛ اونون نه قدر
 بویوک بیر یارادیجی اولدوغو آپ _ آیدین
 دیولور.

اصلی - کرم ناغیلی بیز آذربایجانلی‌لاردا
 بویوک بیر احتراملا برابر بویوک رغبتلره
 مالیک اولموشدور. بو شاه اثر؛ عادی خالق
 کوتله‌سی ایله برابر ضیالی لار ایچره ده
 گئنیش بیر یئر آچمیشدیر. بو قیمتلی و
 اینجی سایاقلی اثره موسیقی‌چی‌لر، موسیقی
 بسته‌لمیش، بویوک تیاتر سالونلاریندا
 اوپرالار کئچیر میشلر. واختی ایله
 گورکملی موسیقیچی رحمتلی زنجانلی اوستاد
 مصطفی‌ایان ؛ تامارا (طلعت نژاد) ایله
 بیر لیک ده بو ده‌یرلی اثرده اشتراک
 اندیب رول کئچرمیش ائل وریندهن لازیمی
 قدردن ده چوخ گئنیش مقیاسدا
 آلقیشلانمیشلار . بونونلا دونیا

موسیقی‌چیلری ایچره داها آرتیق ((یانیق

کرم ((آیدین ایلانمیش اثرده ائل

نييه ڪي سئوگي مقدس دير. ائله بو نا
گوره سئوگي لر قالا جاق. بورا دا نيسگيل
ائديرهم گوزومه ديب يا آليمه دوشن بير
نچه اصلي - ڪرم ڪيتابلاريني سيزه
تانيشديرام.

1- ڪرم و اصلي

ڪرم و اصلي. تورڪجه يازيلميش بو مشهور
حڪايه و اسڪي چاپ ڪي باڪي دا مشهدي
ايوب علي اڪبر اوف نشري واسطه سي ايله
چاپ ائديلميش دير؛ اوزلويونده دهيرلي
بير مجموعه دير. ڪيتاب جيبي قطعينده 259
صحيفه ده باڪي شهرينده باسيلميشدير. بو
اثرين چاپ ايلي 1913 دور.

2- اصلي و ڪرم

120 صحيفه دن عيبارت اولان اصلي ايله ڪرم
حڪايتي چوخ گمان ڪي تبريزده نشر
اولونموشدور. ڪيتابين قابيغيندا بير قيز
جيغازين شڪلي گنديب؛ ڪيزين قيراغيندا
ايسه ((گراور شعاعي)) عيبارتيندن بللي
اولور ڪي تبريزين بويوك هنرمندلريندن
بيريسي اولان رحمتلي عبدالوهاب شعاعي نين
ايشلريندن دير. همين ڪيتاب دا قاجار
دوورونون بير نچه شڪلي ده ڪيتابا داخيل
ائديلميشدير.

208 صحیفه‌لی اصلی - کرم ناغیلین چاغداش
 یازیچی میز میر علی سید سلامت 102 صحیفه
 دن عبارت بیر آراشدیرما ایله برابر
 ناغیلین متنین تقدیم ائتمیشدیر . ساین
 یازار اصلی - کرم ناغیلین کونو
 آپاریب ان اسکی چاغلارا چاتدیرمیشدیر .
 همین کیتاب 84 -جو ایل تبریزده آشینا
 ناشرلییی تشبثی ایله چاپ اولوب ، اوخوجو
 کوتله سینین رغبتینی قازانا بیلیمیشدیر.
 بونلاردان سونرا رحمتلی تبریزی علی ده
 اوز سلیقه سی اوزه‌رینده بیر اصلی کرم
 ناغیلی ترتیب وئرمیشدیر کی الیمده
 اولمادیغی اوچون اوندان بیر معلومات
 وئره‌بیلمیره م . (علی تبریزی نین کیتابی
 1364 جی گونش ایلینده آتروپات یاین
 ائوی طرفیندن تهراندا چاپ اولوب) . سون
 ایلرده ایستر تبریزده ایستر سه ده
 آذربایجانین باشقا شهرلرینده بیر نئچه
 بازاری ایش گورولوب کی من اونلارین
 ذکریندن واز کئچیره م . البته بو
 ناغیلین دیگر خالقلار ایچره محبوبیتیندن
 و چاپ اولان واریانتلاریندان دانیشماق
 شوبهه سیز باشقا بیر ماجال ایسته ییر.
 دوغرو دئسک بو شاه اثرین ایلکین
 یارادانلاریندان ، هابئله چاپ لاریندان ؛
 هارادا باسیلدلیق لاریندان حله لیک علم
 عالمی عاجیز لامیشدیر . بونولا برابر بو

.اورنگ اولاراق بوگون تبریزده یئرلشن قارامالیک یا خالق دیلی ایله دئسک قره‌ملیک ده بو سئوگی‌لره مزار گوسترنلر اولوب حتی اونلاردان کرامت‌لر نقل ائیله‌ین‌لرده وار.¹³

علم عالمینه بلکه ده بیرینجی دونه تقدیم اولان بو اثر ان آزی گویا 300 یاشلی بیر اثر دیر. بو ناغیل دا عاشیق عومر آدلی اوزانین آدی و شعرلری بیر نئچه دونه تقدیم اولونموشدور . بونلاری؛ نسخه نین اسکی اولدوغون و بیر نئچه گوزل تصویرلری کی او دوورلره عاید دیرلر بیر - بیر لری نین یانیندا گورنده کیتابین ده یری داها بللی و آیدین اولور.

داها چوخ فولکلور ساحه سینده چالیشان ادبی دوستوموز علی برازنده منیم محقر کیتابخانامدا بو اثری گوردوکده اونون بو ناغیلا نه درجه ده ماراقلانندیغین حیس ائیدردیم . بو نجابتلی جوان او گون مندن کیتابی اوتانیب ایسته‌مه‌سه‌ده ؛ گوزو دالیسیجان اولوب بیر نئچه گون سونرا کونوللو اولاراق؛ اونو بو ایشین گورمه‌ینه داها اویغون بیر کیمسه گوروب ؛ کیتابی اونا تقدیم ائتدیم . آلاها شوکورلر اولسون کی حدسیم دوز چیخیب علی بیگ

برازنده نه درجه علمي وسواس و لياقتله
بو ايشي سونا چاتديرميشلار .بو چاليشقان
دوستوموزا اللرين آغري ماسين دئيه آرزي
اڟديرىك بو ايش اونون نه اول ايشي و نه
سونونجو ايشي اولسون . من امينم كي ؛
آيدين گلهجك بو دوستوموزون قارشيسيندا
كوچه لره سو سه پيب كي ائل ايشي گورنده
توز اولماسين . قلمينه گوج ؛ قولونا قوت
؛ يولون آچىق اولسون دئيه باشقا
سامبالى اثرلرينين يولون گوزله ين .

تبريز - رضا همراز

87/2/7

84-جی ایلین سونلاریندا اصلی - کرم آدیلا مهندس میرعلی سید سلامت قلم له یازیلیب ، آشینا یابین ائویندن طرفیندن بوراخیلان چوخ دیرلی بیر کیتاب گونش ایشیغی گوردو.مهندس سید سلامت بو کیتابلا اختاریب ارشدیردیقلارین توپلایاراق،داستانین متنی ده وئرمیشدیر.بو کیتابی اوخوماقلا تورک ائللرینین اسکی فولکلور و میتولوژی باخیمندان درین وارلیغلارینا یاناشماق اولار.آنچاق جناب سید سلامت -ین کیتابندان ائله آئیر کی قاراملیک ائرمنی قوموندان دیر.دؤزونده؛ قاراملیک تورک دیللی-سویلو یالنینز ائرمنی دینلی دیر.آرتیرماق گرکیر کی اصلی دندیمیز سؤز آسلی اولمالیدیر.آس یا آزر آذربایجانلا آسیا سؤزونون کؤکو دور.(آسلی یعنی آس ائلی نین قیزی).بو کیتابین اوخوماغینی بوتون مارخیلارا تووصیه ائدیریک.

یاردیم گونش

ایلک اینسان تنزی اصلی-کرم داستانیندا

یازار: مهندس میر علی سید سلامت

اصلی-کرم داستانی بیزیم ان قدیم داستانلاریمیزدان بیری سایلیر. داستانین حادیثه لری آذربایجانین قدیم شهرلرینین بیرینده باشلانیر. داستان انله بیر ارضینی ایحاطه اندیر کی، تورکلر؛ انرمنی لر قونشودور. باشلانغیج اساسیندا، اصلی-کرم داستانی نین اوچ واریانته وار، «تبریز؛ ایصفهان، گنجه»-

گورکملی قاباقجیل، اینجه صنعت و مدنیت خادیم لری بوداستانا یاناشی موختلیف ننتقید نظرلر وئرمیشلر. اورنک اولارق / احمد بیگ آقابؤدئییر: «کرمین؛ اصلی آرخاسیجا گنبدییی یئرلر، تورک وتاتار خالق لارینین وطن حسرتیله دولان دیغی یئرلر دیر»¹⁴

تانیمیش عالیم «اصلی-کرمین» مشهور ترکمن ایفاچی لاریندان امکدار باخشی *مختومقلی قارابؤو* دئییر: «داستانین ایدیا-مضمونونون؛ هرشیئی دن اوّل دیل و ملتچی گؤروشلره قارشی چئوریلمه سینی یازیر» یا «یوسوف اوو» اصلی-کرم» آی و گونش افسانه سیدیر» ادلی مقاله سینده... بئله بیر نتیجه یه گلیر کی «اصلی-کرم» داستانی ایسلامیت دن چوخ-چوخ اوّل یارانمیش دیر».

علاوه ویلادیمیر پراپ، آرتور کریستین سن وسایره داستان باره سینده مولا حیظه لری سویله ییره ک، موختلیف اوپرالار، اوپرازلار، ایفالار؛ 1931 نجی

ایلدن بویانا، اوزلیکله اوزئییر حاجی بی اوون اصلی-کرم اوپراسی موختلیف مملکتلرده تماشچی، ائشیدن لری، محبت لرین، آلقیش لارین قازانمیش.

داستانین باشلانیشی بئله دیر: «زیاد خان و اونون وزیر ی قارملیک یا خزانه داری بیر مملکتی ایداره اندیرلر.»

ان اولدن بیر سیرا مولا حیظه لر بورادا لازیم گورونور.

زئر(zener) زروان زرتشتی لیک تاپماجاسی، آدلی کیتابیندا دئییر: (اگر هورموزد پادشاه دیرسا؛ اهریمن اوندان آشاغیدا اولان شاه دیر) —دئمک اولار زیادخان پادشاه و قاراملیک اوندان آشاغیدا اولان شاه دیر.

زیاد سوزونون آنلامی بول، بوللوق، و زیادخان داستانیدا عدالتی، پرهیزگارو بوتون اولکهنی حنّته چئویرن خیر قووهسی دیر. اونون قارشیسیندا اوندان آشاغیدا اولان قاراملیک هم آدینا گوره؛ «قارا، قارانلیق، ظولمت سیمبولو» هم داستاندا ظالیم، حيله گر، بالانچی اولدوغونا گوره شر قووهسی ساییلیر.

«خیر-شر»؛ «ایشیق-قارانلیق»

اساسیندا اولان اسکی دنیا گوروشو(قیساجا)

اوستادان ایلکین دنیا گوروشلرینده، اوزلیکله «زروان» آدیله باغلی اولان متلرده؛ اساطیرلرده قید اولونوب کایناتین یارانش و دوامی 12000 ایلده اولموش. اون مین ایل بیر کامیل دور حساب اولونور. بیر دور باشا چاتاندان سونرا نووبتی دور باشلانیر. بیرینجی دورون، ایکینجی دوره کئچمکده ایکی ایمکان وار.

بیرینجی ایمکاندا تخمیناً هر شیئی آلت-اوست اولور. بئله اولاندا یاشانیش یئنی دن باشلانمالیدیر. ایکینجی ایمکان بوندان عبارتدیر کی، هنج بیر حادثه باش وئرمه سین، بئله بیر دورومدا دئییلیر دوور آرتیق باشا چاتماق اوره رینده دیر.

اون ایکی مین ایل چئشیتلی اوزملیکلرله بؤلونور. بیرینجی اولارق مین ایل لیک لره (هزارلره).

بواحوالات دا، بیر ایل کامیل دوورون و هر آی بیر هزاره نین سیموولو و ائلجه ده هر ایلین باشا چاتماسی بیر کامیل دوورون باشا چاتما اوزملیکلرینی اوزو ایله داشی بیر.

360گون (اون ایکی آی و هر آی 30 گون) قورتاراندا، ایجتملار (آلت-اوست) اولماچاغلارینا یاخینلاشما مراسیملرینی باشلا بیرلار.¹⁵

ایلیک اینسانلار منیوه، توملاردان فایدالانان چاغلاردا بو اولکلرده زومارمنیوه لری، بادام، جويز، کیشمیش اییمیش. آلت-اوست اولماچاغیندا داها زوما لازیم گوزونمهیر ونه کی زومار منیوه وار آریا گلیر و یئنی لیر. «چرشنیه یئمیشی»-نهایت ده ایلین قورتارماسی دؤورونقورتارماسیلا برابر سابلیر. نوروز بایرامی و ائلجه بوتون ایل قورتارما بایراملاری یئر اوزره رینده (new year, neu jahr...) دؤورون قورتارماسینی داشی بیر. اوزلیکله ؛ یئنی ایل، یئنی دؤور، معناسینی ایفاده اندیر. سنوینج، شادلیق بو قیام قیامت نقطه سیندن

¹⁵ میر چالیاده «اسطوره بازگشت چاودانه» ترجمه بهمن سرکاراتی ص 65: (اختیار سال خورشیدی به عنوان واحدی از زمان منشاء مصری دارد. بیشتر جوامع متمدن دیگر از جمله خود مصر تا دوره معین سالی داشته اند که هم همگام قمری بوده هم خورشیدی. مرکب از 360 روز دارای 12 ماه 30 روزه که 5 روز بهیزک (خمسه

ساغلاملیغلا کئچمک اوچون آریا گلیر.گؤروشلر او سببه باشلانیر کی،قونشو ماغارالارین ساغلاملیغیدن خبردارلیق اولونوسون.

بو کئچید نوقطهسی هله قطعی کئچد نوقطهسی سایلمیر.ایلین اون ایکی ایلک ایلک گونو،یننه همن 12000ایلین سیموولو سایلیر.ایلین اون ایکی ایلک گونون قورتاران چاغدا ائورنین (کایناتین) آلت -اوست اولما ایمکانی فوق العاده چوخالیر.ائله بو سببه اون اوچونجو گون اولان دمده؛دام آلتیندا یاشانیلمیرتا اولدوقجا صدمه اولماسین .چول -باییرا چخیلیر،گؤی گؤیردیلیر،احیاناً آلت-اویت اولما حادثهسی آریا گلسه(Arch type)کوهنه اولگو کیمی الده توم،گیرمتی اولسون کی؛ئورن باشدان قورولسون.

ایکینجی اولارق؛هر دؤور؛دورد برابر حیصهیه بولونور.هر حیصهنی اوچ مین ایل قدر زمان ایحاطه ائدیر وهر حیصه بیر گاه آدلانیر.بیرینجی گاه؛ایکینجی گاه،اوچونجو گاه؛دوردونجو گاه.

گاهلار اساسیندا بوتون حادثه لر؛چئشیتلی قانینقلاردان الده وار.بیرینجی گاهین ایلک چاغلاریندا زروان؛نور بولونمه‌میش زمان موجودلاردیرلار.زروان ایسته بیر کی اوولادی اولسون -یاریلیب دیانییان زمزمه ائتدی ایلک یارانش مجموعه ده،سؤز «کلمه»دن عبارتدیر.چون کلمه؛زروان اوولادلاری نین وجودنون سببی نوطهسی اولموش،کلمه؛آیه؛موقدس سایلیر.

بو زمزمه‌دن آهورامزدانین نوطه سی،زروانین بطنینده باغلانیر؛زروان دا 700ایلدن سونرا شوبهه یارانیر کی بئله بیر نوطه زروان بطنینده وار یا یوخ.بو شوبهه دن اهریمن نوطه سی آنا بطنینده باغلانیر..بونلار دونیا یا گلندن سونرا؛ایکی،اؤلکه بارانیر،ایشیق،اؤلکه سی،آهورامزدا توسطیله

یارانیش دیرو کلاً تانریلار حصر اولونوب مینیاتورلار،اسکی چاغلاردا بیرنجی گاه یارانیشین اویراز ائندنی ساییلاردی.

ایکینجی گاه حادثه لری موختلیف روایت لره گۆره ایکی حیصهیه بۆلونور.بیرنجی :اوستا و اونا یاخین متن لرده مثلاً"Bunda hişn"ده یازیلیب.آهورامزدا هر شیئی دن ایلکین موقدس اینگی یارادیر.سونرا کۆک(شش بن)یارانیر.دئیلییر: (مادی یارانیشلادان سونرا گۆی ،سونرا سو،اوچونجو یئر،دۆردونجو بیتگی،بئشینجی قویون؛آلتینجی آداملار؛یئدینجی هرmez اوزودور).¹⁶

ایکینجی روایت اوغوزنامه ده بئله دئیلییر: (اوغوزون حیاتی بوتون معجزه لردن عبارتدیر.غیر عادی دیر .گونلرین بیر گونونده اوغوز آلاها دوعا اندیرمیش. بیردن هاوا قارالیر گۆیدن گۆی رنگی بیر شوعا دوشور.بوشوعا گونشدن ایشیقلى،آیدان پارلاق ایمیش .اوغوز گۆرور کی بو شوعانین ایچینده گۆزهل بیر قیزوار،قیز او قدر گۆزهل ایمیش کی گولسه،گۆی تانری گوله دورور؛آغلاسا گۆی تانری ییغلایا دورو.اوغوزخان اونو سئویر – آلیر.اوغوزون بو قیز دان اوچ اوغلو اولور«گون خان»«آی خان» «اولدوزخان».بو حادثه دن بیر مودّت کئچیر.بیر گون اوغوز اووا گئدیر.گۆلون اورتاسیندا بیر آج گۆرور،آجین کوغوشوندا گۆزهل بیر قیز،اوتورموشدو؛اونون گۆزلری شمدان ماوی،ساچلاری چای دالغالاری

دیشلری میرواری کیمی ایمیش .اوغوزونو دا سئویر.بو قیز داند اوج اوغلو اولور «گؤی خان» «داغ خان» «دنیز خان».¹⁷

لازیمدیر ذکر اولونا تورم میتولوژی کیتابیندا اوزار یازیر: (اوغوزون اوغلو «گؤی خان» گوندن باشقا بیر شیئی دئییل یدر.)

بو ایکی روایتی موقایسه ائتمکده گؤرونور کی اوج کاتیکوریا آلتی کؤکدن عینی وئرلیب.اوغوزنامه ده وئرلن «گؤی؛آی،اولدوز» ون یئرینه بیتگی،قویون،خالق قویولوب.هر شیئی دن اول ائرنین توضیح وئرمه یه گون،آی،اولدوز یارانیشی نی،ایضاح ائتمک لازیمدیر.علاوه بو یارانیش و دنیا گوروشونده قویون چوخ موهوم رول اویناییر.اگر یارانیشی «آی» ین یارانیشی نین یئرینه اوتوروب بو او دئمک دیر کی مالدارلیق باشلانیب وآلا بیر دنیا گوروشنده قانادلی آت و اینک لر یئر اولمایاندا،بیر قویون یئر اوللا بیلر.هر حالدا موختلیف قایناق لارا گوره اسکی دنیا گوروش لرینده ایلکین موهوم یارانیشلار،موقدس اینک،ایلک اینسان آلتی کؤک یارانیشیندان عبارت اولموش.بیز لاپ ایلکین آلتی کؤک یارانیشی نی اوغوزنامه ده گوردوک و خصوصیه آدی اورکلرده یاریلیب قازیلان حورمتلی میر علی سید/مو،یازیر: (افسانه نین اویغور وئرسیاسیندا اوغوز اوولادلاری «گون» «آی» «اولدوز» «گؤی» «یئر» «دنیز»دوغولاندان سونرا بویوک بیر مجلس دوزه لدیرو اوردا اوزونو خاقان اعلان ائدیب...) ¹⁸- بو مجلس ایلکین آلاه‌لار پاتنتونونو تشکیل وئریر و بو مجمعی شرفینه یئر اوزونون چوخ

اۈلكە لىندە ھفتە بولگوسو ،يئىدى گون و ھر گون اونلارین بیرىسى نین آدىنى داشى بیر .

انگلیسجه: گونش گونو Sunday، آى گونو Monday، اولدوز گونو Saturday

فرانسزجا: آى گونو Lundi، اولدوز گونو Mercredi، سو گونو Mardi، يادر ايجلىق گونو Jeudi

آلمانجا : گونش گونو Sonntag، آى گونو Montag، ایلدیرم گونو گوی گونو Donnerstag، يادر ايجلىق گونو Freitag

ذکر اولنمالیدر اوغوز مجموعه ده آفتی کؤکو یاراداندیرو اونلارین آتاسی حئساب اولور.طبیعی کی اونلار آد وئرن اوغوز(ایلك اینسان) دان عبارتدیر .

ایلك اینسان موختلیف دونیا گؤروشلرینده فرقلی آدلار مالیک اولموش-مثلاً: «دینی گوروش ده» آدم و حوّا پالچیق دان دؤزه لینمیش بیر ھیکل روحلا بیرلشندن سونرا اینسانا چئوریلیر¹⁹. زرتشتی لیم ده ،بیر اوشکونون ایکی زوغو اوستونده یارانان بیر جوت اینسان مشی و مشیانه دن عبارت اولموش .

بو یارانیش ،بیتگی طرزینده و ارکک دیشی لیک اوندا تانیلمیش گؤرونور .

آما بیر چوخ اسکی یئز،یانیق کرم ده گؤرونور:

اصلی -کرم داستانی ،بیر آنمیستی دونیا گؤروشونون ،اصلی حیصه سی ساییلیر.و چوخ -چوخ اولدوغونا گوره اوزونه موختلیف قایناقلار دا آلیب .آما اساس قورولوشو اوزو ایله ساخلایب.اساطیرلرده ایکینجی گاه یارانیشی

چوخ موھوم یئر توتور و مخلصی «موقدس اینک،ایلک اینسان ،آلتی کۆک ؛خئییرلی بیتگی ،خئییرلی حیوانلاردان عبارت اولور.اوئستادا موقدس اینک گۆره بیر ایضاح دا وار: موقدس اینک آغ -آپ آغ «داینتی نیک» ایرماغی نین کناریندا یارانیب .بو یارانش اصلی-کرم داستانیدا دولو دیرلی ،اسکی چاغلارا اۆزه لیک لريله ساخلانیر.«بیر قیزیل آلمانین یاریسی اصلی- یاریسی کرم دن عبارتدیر.هر شیئی دن اۆنجه ،قیزیل آما ووجود پایلایاندیربو بیریم اساطیرلرده یارانش زمانی نین اۆزل لیگی سایلیر،ایکینج ی،خود قیزیل آلمانین ایکی ووجوددا چنوریلمه سی ،اوزو ایکی فلسفه مکتبی نی داشی بیر.»«وحدت وجود»(Pantheism) «وحدت موجود»(Monism)

اصلی – کرم داستانیدا حال حاضیر ده اصلی نین – موقدس اینک اولماغینا چوخ فاکت لار هله قالیر.آغ -آپ- آغ گوموش کیمی:

خاص گوموشدن اولسا بیر آغ جامایا یول وئرمه بین باشی اوجالی داغلار

یا

اول باھار؛ یار آیلاری گلنده آلئیدیم گئیدیم باغلارا سنی

جمله قوشلار،مورادینی آلاندا قالدیرئیریم یاشیل داغلار سنی

يئر اوغوزون اولادى ساييلير. «كرم لله سيندن يا (دده قورقود كيتابيندا ذكر اولونان اصلان كى «بوسات» دايه ليك انديب) اصلان دان عبارتدير سوروشور. كى لله ،بو داغين آدى نه دير؟ - لله دنئير كى : - بيلميرم! كرم دنئير كى :- بو داغ سوبحان داغيدير. بو او دنمكدير مى كرم داغا آد نئيرير.

هر حالدا ،اساطيرلرده دنئيلير: اوچونجو گاهين سون چاغلاندا ايلك اينسان اهريمن الينه هلاك اولور و بو هلاك اولمادان موختليف روايت لر وار. اوئستادا ديلينده ،ابوريجان بيرونى يازيسيندا و سايره... بيز ابوريجان بيرونى يازى سيلا -اصلى- كرم داستانى نين قيساحا موقايسه انديريك:

ابوريجان بيرونى يازير: (اهرينه غلبه چالان هورموز،ترله ميهه باشلايلير. آلدنيامى تر دامجى سيندان كيومرث دوغولور. كيومرث اهرينه غلبه چالير و اونون دالينا مينيب و سورورجهنمين قاپى سينا چاتاركن قورخويا دوشور. بو زمان اهريمن اونو يئر آتيرو يئير اما اولومو عرفه سينده كيومرث دوينادا ايلك اينسان جوتو يارانليغى اوز توخومونو بوراخا بيلير. بنله ليكله دونيا دا اليك اينسان گلير.)

بو جهنم دروازاسيندا هلاك اولان ،يانان كرم دن عبارتدير و يانماق عرفه سينده توخومو بوراخا بيلمك ققئوس ،فونيكس و... سايره اساطيرلرينين كوكو ساييلير. علاوه تون دان اينسان ياراتما كاتيگورياسى او زامانلارا عاييد اولوركى

اينسان يارانيشيندا هله جنسيت تانيمنماييب يارنما گؤرب گؤتورمكدن اؤريره نيب و اونون ايستيقامتينده ،ميترا يارانيشى «كور» اوغلانلارى (كوراك- كوروشنه ...) و ... سايره آرايا گلير.

ایلیک اینسان تنزیزی نی ان اسکی صورتده، جنسیت تانینمادان، اصلی- کرم او زمانا عایید اولان روایت لرده گؤرمک اولار . بو تئز اوئستا زمانیندا، بیتگی طرزینده اینسان یار اتماسین، ساخلایا- ساخلایا جنسیت تانی نییب . دئییلر: بیر اوشگونون ایکی زوغو اوستونده ایکی اینسان «مش- مشانه : یارانیر.

کرم داستانیدا کرمین یانماسی نین صراحتی وار- آشیق یارادیجیلیقی «یانیق کرم» هاواسی ایلیک اینسانی تنزینی، ایلیک اینسانین اهریمن الینده (قاراملیک الینده) یانماسینی، نئچه مین ایللر دیر کی ترنم اندیرو زمین لابیرنتیندن کئچمیش بیز لر یله او زمان یوخوموشدان دانیشیر.

ایلیک اینسان نئزی اصلی- کرم داستانیدا کرمین یانماسیندا و نسلی نین دوامی بیتگی طرزینده دونیادا ان اسکی تئز و اوندان موختلیف افسانه لر مثلاً توپ

راقدان یارانما بیتگی صورتینده و بو بیتگی نین گولوندن اینسان اولماسی و اونو بیر اصلان یوواسینا آپرایب دایه لیک ائتمه سی، دونیادا افسانه لرده اولان گؤیرچین (سمیرامیس)- دده قورقود (زیگفرید؛ رومولو، رومولوس)... سیمرخ و سایره نین کؤکو، بویو-بوخونو سایلیر. یانیق کرم، یانیدا اولان هراکلوس یانماسیندان مین ایللر اؤنجه چالنیب و او کاتگوریالارین، اولگو و آرک تیپی اولوب و نئچه مین ایللر دیر کی بو مبارزه؛ اهریمن قارشی سیندا سینماز؛ شجاعت لی و یورولماز، یاننان، یارادان اینسان دان دانیشیر. اولسون کی بو زمزمه نی بو ترنمو، دویوب انشیدک.

ساغ اولون؛ مین یاشایین

اشبو تواتر ايله مشهور و متعارف اولان عاشق كرم ديواننين تكميل نسخهسى وكناريندا بين الناس مشهور اولان اسمان ايله زيجان و عرضو ايله قنبرو عاشق عؤمرين دخی بعضى ادبيات و اشعاراتى جمع و ترتيب اولموشده.

«ديوان كرم»

راويان اخبار و ناقلان آثار و موحدثان روزگار شويله روايت ايله ميشلر كى **اوائل و اصفهاتدا بير پادشاه وار ايدى** غايت عادل ايدى هارون رشیده بنزر ايدى **و شاهد دنيايه اولادى گلهمديگندن** چوخ الم و تاسف انديب عجا منيم ايسميم بيردخی دنيايه سويله نورمى و تاج تختى كيملر ضبط اندردى كريندن بير گون خزينه دارى كشيلى چاغروب اونونلا تسلى بولوروم اونون دخی اولادى يوخيدى و حاللرينى **سويشور** ايكن خزينه دارى دندى كه شاهيم چوخ وقت معمر اول؛ باغ ارم ميثالى بير باغچا ياپديروب ايچنده مصنع كوشكولر و گول گولستانلىق بولبول افغانلى و نچه خوش شاد روانلىق جنت ميثالى انده كلوب وقت كنچيريب **كلنورسك**. **ديدنده** شاه ائتدى آز وقت ايچنده بير نفيس باغچا ياپديرديلر كى ديلره دستان بير گون جميع عقلاسى ايله عايله لرايله باغچايا گندوب منير و تماشا و صفا اندوب بير گون دخی شاهين حرمى كشيلىن قادينى خزينه دارايله باغچا گندر ايكن گورديلر كه بير اختيار الينده ايكي دانه فيدان خانيم سلطانه عرض ايله ديكده اول دخی فدانلرى آلوب بير اوج آلتون احسان ايلدى مگر اول آدام قيرخلاردان ايمش الحاصل فدانلرى الوب باغچايا واردقدا بير آما فدانى خانيم سلطانين بير آما فدانى كشيلى قاريلى خزينه دار **كردديدلر** و دنديلر كه دنيايه اوولاديم بارى فدانى اولسون يتشديرمليم دثيبب تيمار اتديلر بير آز وقت بو فدانلر ميوه وئيرير. خانيم سلطان بير گون

گلمیوب جملەدن محجوب و الم ایله بیر آما فدانى دیکدیم اول دخى مئیوه هر نه اولور ایسه سندن جمله قصور بندن دئییب خوابه وارمیش معناسنه گۆردیکده اول فدانلری آلدیغی آدم دئیرکی آغلاما سنین فدانلرین مئیوه وئردی آلوب یئیهسن مورادین حاصل اولور دندیکده بیرده خانیم سلطان دندیکه آی خزینه‌دار بو ایش تهی دگیلدور اگر منم بیر ارکک اوؤلادیم دونیایه گلیب سنین دخى بیز قیزین اولویسا اوغلوما ویرملیسین اول دخى وعده ایلدی باغچادان سرایه گلدیلر اول گنجه ارلری ایله جمع اولوب ایکی‌سی بیردن حامله اولدولار وقتی گلوب سلطان‌دن بیر اوغلان و خزینه‌دار کشیش قارسیندان بیر قیز دنیایه گلدی شاه چوخ محبسلر؛ کۆله آزاد ایلدی و قوربانلار کسبب فقرايه طعام اتیدیردی و ننجە صدقه‌لر وئروب شنلیکلر ایلدی و چوچوغون ایسمینی احمد میزرا قودیلر و قیزین ایسمینی قارا سلطان قودیلر بونلر **دریسلنوب** بؤیومده اولسونلر. «آلخاین والخائف» **فحوا** **سنجه** بیرده کشیش باشلدى کندی کندنیه ملاحظه اندیب الهی هر نقدر من بو شاهین اعتبارنده ایسمده یولوم باشقا دیر گرچه شاهین و سلطانین **حوصله** منه بیر اوؤلاد عنایت انتدین دیوسوینوب بیر گون عبرت نظر ایله چوچوغون اوزونه‌باخیب گۆردی کی آی پارەسی کیمی پارلاییب اویناییب گۆلر کشیش گۆرونجه اقتضای جدیت چوچوغی **ساقمغا** باشلویب چوچوغون طالعین یوخلادی باخیب گۆردیکی انجام کار آیرلماق دیر آما نه اوزدن **کسه‌لر** بیلمز کشیش زعم ایلدی کی بیز اصفهان‌دان آیرلماينجه شاهدن سلامت یوحدور من قیزیما دیوامام دئییب قلبینه آتش جهنم دوشدی قاریسینا **بیریدی** کی بو چوچوقدان بیزه چوخ ایشلر اولور دیارمیزدن آیرلمق گرک دندی اول دخى بیز بو قیزی شاهین اوغلینه وعده ایلدیک اگر وعده‌میزه دورماساق دندیکین اولسه گرکدیر دئیکده کشیش دوشمگه واردی قاریسینی **کوربریکی** کشیش دوشنور الم چکمه بیر سنه **دنسکره** چوچوق

ابامد نصرکه چوجوق اولدی تواتر ایله‌دی‌لر کشیشی بیر گون فکر اندیب ماله
 احتیاجیم یوخ شیمدی **نصرکه** مالی نیلیم دئییه فتنه دریاسینه دال‌دی و شاهه
 گلوب رجاء ایله‌دی افندی شیمدی‌یه قدر خدمتده قصور ائتدیم لکن شیمدی
نصرکه اختیار اولدوم قورخورام خدمتینده بیر قصور انده‌رم عنایت اندیب منیم
 خدمتیم عفو انده‌سینیز **شیمده نصرکه** شاهه دعا انده‌یم دئیو یلواردی شاه دخی
 بیر آز دنیا‌لیق وئروب چراق ایلدی بیر ایمامده **نصرکه** اصفهانه اوچ گونلوک
 زنگی نامینده بیر کویه واروب اوندا ماوا توررکن چوخ اعتبار بولوب شهرت
 آلدی اهالی جمله ایشلرین اونا دانیشیلردی **بیزنله لم** شاهین اوغلی میرزا بیگ
اون ایک یاون اوچ یاشلرینه قدم باسدی بیر گون صوفی ایتفاقی ایله میرزا
 بیگ **بیزلر** شیخ الاسلام اولاجاق **دکلر** بو کنجین عالمی بیر دخی **اله کیرمز**
شمدنصرکه بیر آز آوه قوشا تعلیم ایدله‌یم دونوب بونلر آوا قوشا گندوب گل‌مکده
 وگزیب ذوق و صفاده اولسونلر بیر گنجه عالم معناده میرزا بیگین جانینی آتش
 عشق بورویوب و دریای عشق‌دن بیر قدح دولوسو قاراسلطان الیندن نوش اندیب
 مست اولدی اوپانیب گوردیگی احوالی باشقا در صبره مجالی قالمیب کیمین
 ایچیردگینی و کیمین الیندن ایچدیگی آنلابیب آنجاق قیزین جمالنی قلبینه نقش
 ایله‌دی بیر گون تبدیل آب و هوا ایچون میرزا بیگ صوفی باباسندن ایذین
 آلوب زنگی‌یه گتندی باباسین سابق خزینه‌داری اولان کشیشه مسافر اولدولار
 کشیشی کونلره عزت و اکرام ایلدی بونلارده بعض گره آوه گندرلردی بیرگون
 میرزا بیگ سلاحنی تاخنیب و شاهینی قولنا آیب آترلینا میینب صوفی ایله
 گندرکن بیر قوش گوردیلر میرزا بیگ شاهینی سالی وئریب شاهین قوشی
 سووروب بیر باغچه ایچنه اندیردی میرزا بیگ آتدان اننوب صوفی سن شو
 آتی توت من واروب شاهینی بولیم (بولوم) دئیوب بغچانین قابوسوندان ایچری
 گیردی شاهینی آراکن گوردیکی بیر اعلا کوشک اونونده حوص **کولون**

شاهین کرکفک اوزرینده دونه میرزا بیگ قیزی کورنجه عشق آتشرین
سناچوب عشقین طاسین ویرن سن دگلمیسن

بیت

عجبا یصدق گوره می گوزی دلبر گوره نین
زلفنه بیردار اوله نین

دئیوب لطفله قیزی توتوب ایکی گوزلریند اوبوب ناز و نیاز ایله آمان افند **قنغی**
باغین گلی و **قنغی** باغین سنبللی سن قیز دخی منیم بابام اصفهان شاهنین سابق
خزینه داری کشیش دور کرم ایله منی گورمسون صالی وردیدی بگ دخی
اصلی ندر صالیوریم قیز یئنه کرم ایله دئیودی یلواردی بگ دخی آیتدی سنی
صالیوریم اما منیم آدیم کرم سنین آدین اصلی اولسون می دئیودی قیزین قلبیته
آتش عشق دوشوب بگ اعلا افندیم منیم آدیم اصلی سنین آدین کرم اولسون
دئیوب آدلارینین بویله قالمینه سبب بودور لکن قیز کندویی شاشروب بیر
طرفدن آتش عشق کرم و بیر طرفدن اغیار فکر الم نه یاپاجاق دئیوب باشلادی
اصلی

نه گزرسین ملول ملول بو یئرده
رسوای ایلمه
آمان کرم منی

منی سنا قسمت ایتسون یارادان
رسوای ایلمه
آمان کرم منی

هیچ اولورمی بو الرده بویله آتش
کشش بابان دویار

ایدی تفتیش

طویمدن اوبوب یوزمدن قالدق سویش
آمان کرم منی
رسوای ایلمه

آغا کرم پاشا کرم خان کرم
آتش کرم یان کرم
طوتش کرم

اصلی اولسون سنا قوربان خان کرم
آمان کرم
منی رسوای ایلمه

دئیوب تورکی بی تمام ایلدی اوغلان قیزین یالوارما سنه طیانمایوب(دایانامیب)
قیو ویردی قیز دخی باغچادا قرار گندهمییب قوناغینا گوتدی اوغلان دخی ای
واهبیربیرگذار اولماق خاطریمه کلمدی دئیرکن گوردیکی **گرکفین** اوزرینده بیر
چؤوره وار اونی چوورهیی اولوب قوینینه قودی چوره نین اطرافی بوتون
صیرمه ایشلنمیش آیتدی کرم دخی باغچادان چیقوب صوفویی بولوب ای
صوفی بو گون بو قدر اکلندیگمیز یئتر دئیوب آتلیینه بنوب قوناغه گلایلر اما
کرم قیزین عشقیندن کلام سولیمیوب دریایی فیکره طالیمیشدی صوفی ایتدی
بگیم بچون ایچمزسن یوسله دوشونورسن دئیدیکده کیفیم یوقدور دئیوب
اویقو(یوخو)دان دخی کسلدی گون بو گون فنا اولمغا بشلدی کشیش ایتدی بکیم
بورانین هواسی سیزه یارامندی اصفهانه کؤشن ایوو اولور دئیدیکده کرم دخی
صوفی ایله برابر اصفهانه کلایلر باباسی گوردیکده اوغلونون کیفی یوخ
احوالندن سوال ایلدی اول دخی جحابندن سولیمدی باباسی بیر **طاقن** خواجهلرو
حکیملر تعیین اندوب بونون دردین بیلهمدی مگرگتدیکجه ددی عشقی زیاده
اولی باباسی دخی اوغلونون دردیندن پریشان اولدی بیر گون ایتدی اوغولم
دردینی **کتم ایدن** درمان بولاماز و بابالیق حاققینی دا ائدمز اگر دردینی

سویلیمه ساز ایله می سویلیهیم زیراً منیم دردیمی لقمان بیلمز و افلاطون گلسه چاره بولاماز کرم بویله سویله ینده باباسی بونیک سویلدیگیندن آنلابیوب اوغلو دردین ندیر اونو منه سویله من تورکودن نه آنلاریم دئدی کرم دخی اورادان قالخیب گئئدی باباسی نقدر منجیم وارسا توپلاییب آیتدی هر کیم اوغلو دردینی خبر وئیرسه جدیم روحو اوچون اونو احیاء اندرم دئدی اما بیر کیمسه کرمین دردینی بولوب باباسینا خبر وئرمه مدیلریز گله لیم کرمه بیر گون سرای پنجره سندن آه واه ائدوب اوتورورکن بیر قوجا قاری پنجره دن کرمی گوروب آیتدی بیگیم بورادا نه اوچون بالنیز اوتورورسان بو گون شهرین گلنن قیزلاری یایلا شهرینه چیخدیلار سنده باری **کیستک** بیر آز گوینول آچیلیردی کرم ایتدی باخ والیده بو سَر ایکی میزیت آراسیندا قالسون بو آنه قدر کیمسه سویله مدیم سنه سویلدیم او قیزلارین ایچنده کشیشین قیزی اصلی خان واری دئدی قوجا قاری آیتدی سنن عاشق اولدیغین اونون اوچون مودور آمان ساکین کیمسه سویله دئدی قوجا قاری آیتدی دوغری باباسنه گلوب **موزده** افندیم اوغلونون دردینی خبر آلدیم دئدی باباسی سویله دئدی قوجا قاری آیتدی سنن سابق خزینه دارین کشیشین قیزینا گونول وئرمی دئدی. شاه قوجا قاری نی احیاء اندیب تنز کشیشه خبر گوندردی کشیش زنگیدن گلوب شاهین حضورنا چیخوب **ان بینجه** دیوان دوردی شاه یئر گوستریب کشیشی اوتوردی قهوه توتون ایچدیکده شاه باش قالدیروب آیتدی باخ کشیش قیزینی اوغلو ما استرم اولدن آلمای یئرکن بونلارین قولى بویله ایدی شیمدب اوغلان قیزی زنگیده گورموش عاشق اولموش قیزی وئر دئدی. کشیش آمان افندیم دینمز آیریدر اوپله شئی اولماز دیدی مسلمان اندرم دئدی شاهه کشیشی اولقدر یالواروب هر نقدر مالیم وار ایسه وئریم بو قیزدان واز کنچ دئدی شاه آیتدی اگر کشیشی انیلوک ایله ویریرسن اعلا اگر وئرمن ایسن جبراً آلام من

چون کی اوپله دیر گل منه بنش آی مهلت وئر اکسیگیم وار گورمیم بعد
 او قیزی اوغلونا وئرمیم دندی. مگر حيله سندن ناشی ایملش شاه دخی آیتدی سنه
 بنش آی مهلت وئریم اما سندن اوغلوما بیر نشان یوزوگی ایسترم قیزی
 اوغلوما نشانلا ده اوپله گنت دندی. کشیش شاهین الیندن قورتولماق سوداسی ايله
 نشان آلوب نشان وئردی. اوندان سونرا اورادان قالخوب زنگی یه گنتدی شاه
 کشیشیه سویلرکن صوفی اندا ایدی **در عقب** کرمه گلوب مژده اولسون بگیم
 سنی بابان کشیشی قیزی نه نشانلادی دندی کرم دخی صوفی یه منیم سازیمی آلی
 ویر دندی صوفی دخی سازی آلی ویردی کرم ده سازی الینه باخالیم نه دندی ؛

آلدی کرم

و عده سی ایرنجه موسن سونبولون صفاسن کوردیکجه دال

گلسون گنتسون

سورملیم دونیانین ذوق و صفاسین تک توله قوینومه قول گلسون

گنتسون

دوست منم دیر اول گلن منیمدور آغزیندا سویله نن کلام منیم دور

دوستون قابوسوندا رفیق ائت منی اوغراسین اوستونه گلسون گنتسون

دئیوب کسدی بوتون گون ذوق و صفا ائتمکده اولسون آرادان بیر آی کئچدی
 یئنه باشلادی عجا بابام نه زمن گئوب منیم سئودنیگمی منه آلیونرمجک بوگونمی
 یارانمی دئیوب نار عشق ایچره یانماغا باشلادی آخیر بیرگون صبری قالمايیب
 کرم آیتدی من دردیمی ساز ايله سیلرم دئیوب آلدی سازی الینه:

آشاردی قارلی داغیمن آردینا خان اصلیم دوشدی آغلارام

هی آغلارام دایانامام دردینه خان اصلیم عقلیمه دوشدی

آغلارام

درتلی کرم اندر بودردم بیتمز یاوریمون سئوداسی سریمدن

گتمز

یوزبین اوگوت وئرسن بیرى کار ائتمز خان اصلیم عقلیمه دوشدی

آغلارام

دئیوب کسدى باباسى آيتدى اوغولوم من سنى کشيشیک قيزينا نشانلادیم ایدی لیکن بیر مقدار مدت آلدی شیمدی وعدهسى تمام اولدی دئیوب باشلادی دوگون تدارکون گورمیه .شیمدی کشیش دخی شاهدان مهلت آلیب انوینه گلدی قاریسینا آیتدی من سنه دئدینمی ایدی بو قیز بویورسه باشیمیز فلاکتلر گوتورر اشدی شاه مندن قیزی اوغلونا ایستدی کئچن گون احمد بیگ بورایا گلدیکده قیزی گورموش باباسینا سؤیلمیش شیمدی مندن قیزی شاه ایستدی منده بئش آی مهلت آلدیم قیزی نشانلادیم شیمدی چاره ندیر دئدی.قاریسی آیتدی سن الم چکمه من قیزی آلوب قاچارام قول و قرار ایله دیلرگونلردن بیر گون گنجنین بیرنده یوکده خفی بهاده آغیر هرنه وارایسه آلوب و بیرمر آتا مینیب گنتدیلر چون صاباح اولدی زنگینین خلقی باخیب گوردولر کی بوکجه کشیش قاچمیش بونلر بیربیرینه خبر وئروب **به جانم** کشیش زنگینین ایچنده مرغوب بیر آدام ایدی آلبتده قاچدیغنین بیر اصلی واردیر بو مملکت یئرهمی گکجهجک یوخسا آتشمی یاناجاق البتده بیر شئی واردیر دئیوب بونلرده بیرمر ایکی شر قاچماغا باشلادیلار بیر گلیم شاهه بونلر اصفهاندعه گونب تمام ائدوب اصفهان خلقی

گلینیز دئیوب آتی سوردی بیرده یولدا گئدرکن گوردی کی بیر قاچ اختیارلر
 عجله گئدیرلر کرم بونلاری گوروب آیتدی نه طرفه گئدیرسنیز بونلر آیتدی
 افندیم بیر کشیش واریدی هر شئی بیلیردی بو گنجه قاچمیش بیز عجا بوگون
 یئرهمی کئچجک یوخسا آتشمی یاناجاق؛ زیرا بو کشیش بیزی بوراخیب
 گتمدی شیمدی بیزده اونون آرخاسیندان گئدیریز بیزه بیز زیان گلسمین دئدیلر
 کرم بو خبری انشیدوب آغلاما باشلادی ای واه سئودیکیمی الیمدن اوچوردوم
 کشیشین گوزی چیخسین دئیوب آلدی سز یالینه باخالیم اختیارلره ن سولهدی:

آدلی کرم

خان اصلیم زنگیدن فرار ائیلیمیش یول وئرمهین باشی دومانلی
 داغلار

بئیله گنتمیش آناسی ایله آتاسی یول وئرمهین باشی دومانلی داغلار

اصفهاندا بیگلری قالدیلرتویا زنگنین خلقیده دیاندی خویا

خاص کوشده اولسه بیر آقا مایا یول وئرمهین باشی دومانلی
 داغلار

دئییب کوسوب بیرده باباسی گلکده اولسون کرم اختیارلردن بو خبری
 انشیدوب اورادان آتی سوروب دوغری زنگینه گلوب داخیل اولدی اما
 یورکینه قان گئدیر **کزکردن** کشیشین قوناغینا گلدی قیزی بولماینجا باغچایا
 گلدیمی عجب سئودیکیم باغچادا اولسون دئییب باخدیکی یوخ همان قیزین
کرکفنی کوردیکی گیبی عشق گلوب آلدید سز یالینه باخالیم باغچایا نه دندی:

گلدیم دوست باغینا انیلدیم نظر گوردوم یارین باغچاسینده گول یئری

آغ گردانا دانه دانه دیزلمیش عقلیمی باشیمان آلدی خان یئری

گنجه گوندوز چاغیران یا خلیل قادر مولام ایستمدی هم دلیل

کرکفنی اورتیش ایکنهسی ملیل بللی یارین کرکفنی ال یئری

دنئیب کسدی بیرده باغچادا آه واه اندیب گزرکن باخدی کی باغداکی باغانین
ایچینده قیزین اوتوردوغی کوشکو یاننه گلدی قیزی آندیقجا آغلادی بیرده
کوشکوت یاننده بیر سروی آغاجی واریدی کرم ایدی باری سروی آغاجینا منیم
سئودیگیمی سوراریم دنئیب آلدی سازی آلینه باخالیم سروی اغچینا نه دئدی:

آدلی کرم

دور سروی دور خبری سورایین سروی آغاجی سنین مرالین قانی

دیله گل دیله وئرجوابیمی سروی آغاجی سنین مرالین قانی

خیال خیال اولمو قارشو کی داغلار خستهنین حالینی نه بیلیر ساغلار

دوشن ملول محزون یاسدیق قان آغلار سروی آغاجی سنین مرالین قانی

دنئیب کسدی بیرده واه اندیب گزرکن قارشیسینا بیر کوشک واریدی ایچینه
بیر قیز اوتورور عینی اصلی خانه بنزر بو قیزی گوروب بی وفا یار اودداد
منی سیز اندوب ذوقلانسین دنئیب قیزا دوغری گلیب آلدی سازی آلینه باخالیم
نه دئدی:

آلا گۆزلى نازلى دىلبر	مىلين بو يانه دوندر
اوول منيم ايدىن عنبر	ايلكىمى اولدون ايلكىمى اولدون
سياه زولفن اينجه تئلين	يوخدور اصليم سنجلين
درتلى كرم بنجلين	يانارمى اولدون سينارمى اولدون

دئيب كسدى قىز دخى كرمه باخيب آيتدى بگيم سن منى بنزتدين بويله توركى
 سويلدى سن دئدى كرم آيتدى من سنى اصلى خانه بنزتديم قىز آيتدى بگيم من
 اصلى دنگيلم سنين آرادىغين بورادان گندلى بنش وندور ايشته گورمز ميسين
 زنگينين ايچينده كيمسه قالمادى كرم خويا دوغرى گنتميشدير دئدى كرم بو
 خبرى انشيب باغچاسينا گلدى باخيدىدا شنليگى گنتميش باغچا ملول ومحزون
 دوررور باغچانين ايسسىزليگين گوروب اى واه سنده باغچاندا محزون اولموش
 دئدى آدلى سازى اليه باخاليم نه دئدى:

آدلى كرم

كشيشين باغچاسينا گلديم	گوردوم نازين گنتميش ھى
باغ گوزومه خورگوروندو	سالانيب گزنيك گنتميش
باخام باشينا گوزونه	جانيم دايانور نازينه
ساه زلفون ماه يوزون	داراييب توكنيم گنتميش
كرم دئيير بويله قالورسم	دوشمندن اوجون آلورسان

اشبو²⁰ تواتر²¹ ایله مشهور و متعارف²²
اولان عاشق کرم دیوانی نین تکملین نسخه سی
وکناریندا بین الناس²³ مشهور اولان اسمان
ایله زیجان و عرضو ایله قنبرو عاشق
عؤمرین دخی بعضی ادبیات و اشعاراتی جمع
و ترتیب اولموشدو.

«دیوان کرم»

راویان اخبار و ناقلان آثار و موحدثان
روزگار شویله روایت ایله میشر کی
...اصفهاندا بیر پادشاه وار ایدی غایت²⁴
عادل ایدی. هارون رشیده بنزر ایدی. بوشاهین
دونیاده اوولادی گلمه دی گیندن چوخ الم²⁵ و
تاسف ائدیب عجا منیم ایسمیم بیردخی
دونیاده سویله نورمی و تاج تختیمی کیملر

²⁰ ایشبو = ایش، گوستریجی اؤن اکی اولاراق ایشاره
اکی. ایش+بو = بوبیر

²¹ تواتر = دال با دال، پئیدر (معین، ج 1، ص 1158)

²² متعارف = تعریف اولونموش، مشهور، او شئی کی
خالق ایچره عادت اولوب (معین، ج 3، ص 3815)

²³ بین الناس = خالق ایچره

²⁴ غایت = (ع) سون، نهایت

ضبط ائدر دئییب کدریندن²⁶ بیر گون
 خزینه داری کئشیشی چاغیریب اونونلا
 تسلی²⁷ بولوروم²⁸. اونون دخی اوولادی
 یوخیدی و حاللارینی سؤیله شیر ایکن
 خزینه داری دئدی کی شاهیم چوخ وقت معمر²⁹
 اول، باغ ارم میثالی بیر باغچا یاپدیریب
 ایچنده مصنع³⁰ کؤشکولر³¹ و گول-
 گولوستانلیق، بولبول افغانلی و نئچه
 خوش شاد روانلیق جنت میثالیندا قیلیب
 وقت کئچیریب قیلینسین دئدیکده شاه
 آیتدی³²: آز وقت ایچنده بیر نفیس باغچا
 یاپدیردیلار کی دیلره دستان بیر گون
 جمیع عقلا³³ سی ایله عایله لر ایله باغچایا
 گئدیب... تماشا و صفا ائدیب بیر گون دخی

26 کدر = (ع) آجی، غم (BTS)

27 تسلی = اووتماق، آجیسین دیندیرمک (BTS)

28 بولماق = تاپماق، الده ائتمک (BTS)

29 معمر = (ع) پایدار، همیشه لیک، دائیم

30 مصنع = (ع) گولو، گولو اولان

آبادانلیق (معین، ج 1، ص 4179)

31 کؤشک = سارای، باغ و باخچالیک بیر یازلیق

بینا، قصر (BTS)

32 آیتدی = دئدی

شاهین حرمی³⁴ كئشيشين قاديني خزينه دار ايله باغچايا گئدر ايكن گؤردولر كي بير اختيار³⁵ الينده ايكي دانه فيدان³⁶. خانيم سلطانه عرض ايله ديكده اول دخي فيدانلاري آليب بير اوچ آلتون³⁷ احسان ايله دي. مگر اول آدام قيرخلار³⁸ دان ايمش. الحاصل³⁹ فيدانلري آليب باغچايا وارديقدا⁴⁰ بير آما فيداني خانيم سلطانين بير آما فيداني كئشيش قاري سي خزينه دار گئديرديلر و دئديلر كه دنيا ده اوولاديم ... باري فيداني اولسون يئتشديره ليم دئييب تيمار⁴¹ ائتديلر بير آز وقت بو فيدانلر مئيوه وئيرير. خانيم سلطان بير گون فيكر

34حرم = اهل و عيال

35اختيار = قوجا آدام، ياشلى

36فيدان = يئنى يئتشميش آغاچ

37آلتون = قيزيل پارا، ديرلى پول

38 قيرخلار = قيرخ كيشيلر اووليلاردان بيرى (TDK)

39الحاصل = سؤزون قيساسى، خلاصه (معين ج 4، اعلام 20)

40وارماق = بللى بير يئره گللك

اومانه⁴² دالیب⁴³ زاری- زاری آغلادی و
 آیتدی ایلاهی منده دنیایه بیر ذوریت⁴⁴
 گلمییب جمله دن محجوب⁴⁵ و الم ایله بیر
 آما فیدانی دیکدیم اول دخی مئیوه هر نه
 اولور ایسه سندن جمله قصور⁴⁶ مندن
 دئییب خوابه وارمیش. معناسینا گؤردیکده
 اول فیدانلری آلدیغی آدام دئیرکی: آغلاما
 سنین فیدانلرین مئیوه وئردی آلیب یئییه سن
 مورادین حاصل اولور دئدیکده بیرده خانیم
 سلطان یویخودان اویانیب فیکره واردی
 کنشیش قاریسی خزینه داری چاغیریب احوالی
 نقل ایله دی. قالخب باغچایا روان اولدولار
 گؤردولر کی بیردن یئتمیش آلمانی
 قوپاریب باخدیلار کی سایر آلمایا بنزه مز
 .اورتاسیندا بیرینی وار خانیم سلطان
 آلمایی اورتاسیندان کسب یاریسن کندی و
 یاریسی خزینه دارینا وئردی. آی خزینه دار
 بو ایش تهی دگیلدور اگر منم بیر ارکک

42 اومان = اومماق کؤکوندن اولموش اولسا انتظار
 آنلامیندا دیرآنجا بورد امان، دنیز (فیکر
 اومانی = فیکر دنیزی)

43 دالماق = سویا جوماق، مچ: غرق اولماق، جومماق

44 ذوریت = دؤل - دؤش، نسیل (BTK)

45 محجوب = آبییریلی- حیالی

اۋولادىم دونىايە گليب سىن دى بىز قىزىن اولويسا اوغلوما وىرمەلىسىن اول دى وعدە اىلدى. باغچادان ساراي گلدېلر اول گنجه ارلرى ايله جمع اولوب⁴⁷ ايكىسى بىردن حاميله اولدولار. وقتى گليب سلطان دن بىر اوغلان و خزىنه دار كئشيش قارسىندان بىر قىز دونىايە گلدى شاه چوخ محبس⁴⁸ر، كۈلە⁴⁹ آزاد اىلدى و قوربانلار كسىب فقرايه طعام ائتدىردى و نىچە صدقەلر وئرب شىلىكلر اىلدى و چوچوغون اىسمىنى احمد مىزرا قودولار و قىزىن اىسمىنى قارا سلطان قويدىلار. بونلار درىسلنوب⁵⁰ بۇيۇمده اولسونلار» الخاين والخائف»⁵¹. فحوا⁵² سىنجا بىردە كئشيش باشلادى كندى كندىنە ملاحظە ائدىب اىلاھى هر نقر من بو شاهين اعتبارىندا اىسمده يولوم باشقا دىر. گرچە شاهين و سلطانين

47 جمع اولماق= ياخىنلاشماق

48 محبس= توتساق، زىندانى

49 كۈلە= ساواشدا توتساق اولان، اسير

50 بوسۇزە آنلام وئره بىلمەدیم.

51 الخاين والخائف= خائن خوفلو اولار

خلوصى⁵³ ايله منه بير اؤولاد عنايت
 ائتدين دئييب سئوينيب بير گون عبرت نظر
 ايله چوجوغون اوزونه باخيب گوردى كى آي
 پاره سى كىمى پارلاييب اويناييب گؤلور.
 كئشيش گورونجه اقتضاي⁵⁴ جدت⁵⁵ چوجوغى
 ساكينماغا⁵⁶ باشلاييب چوجوغون طالعين
 يوخلادى⁵⁷ باخيب گوردوكى انجام كار⁵⁸
 آيريلماق دير آما نه اوزدن گئتسلر
 بيلمز كئشيش زعم⁵⁹ ايلدى كى بيز
 اصفهان دان آيرلماينجا شاه دان سلامت
 يوخدور. من قيزيما دويامام و محكوم
 ائدهم دئييب قلبينه آتش جهنم دوشدى
 قاريسينا واردى كى بو چوجوقدان بيزه چوخ
 ايشلر اولور ديارميزدان آيرلماق گرک
 دئدى. اول دخى بيز بو قيزى شاهين

53خلوص= كونول تميزلييى (TDK)

54اقتضاء= لازم

55جدت= آغير باشليلىق

56ساكينماق= هر هانسى بير قورخو يا دوشونجه
 ايله بيرشئيى گورمكدن اوزاق دورماق (TDK)

57 يوخلاماق=باخماق، گؤزدن گئچيرتمك

58 انجام كار= ايشين سونجو، بير ايشين سونو

59 زعم= پيسلمك، كوتولمك، چكيشديرمك (TDK)

اوغلونا وعده ائله دیک اگر وعده میزه دورماساق دئیگیگن اولسه گرک دیر دئیکده کئشیش دوشمگه واردی. قاریسینی گوردوکی کئشیش دوشونور الم چکمه بیر سنه⁶⁰ دن سونرا چوجوق اولدی دئییب آخیر یئره گئدریر دئییب کئشیشیه حيله طریقین⁶¹ گوستردی اما بیر ایامدان سونرا چوجوق اولدی. تواتر ایله دیلر کئشیشی بیر گون فکر ائدییب ماله احتیاجیم یوخ شیمدین سونرا مالی نئیلهیم دئییه فیتنه دریاسینا دالدى و شاها گلیب رجاء⁶² ایله دی افندیم شیمدییه قدر خدمتینده قصور ائتدیم لاکین شیمدی سونرا اختیار⁶³ اولدوم قورخورام خدمتینده بیر قصور ائدم عنایت ائدیپ منیم خدمتیم عفو ائده سینیز. شیمدی دن سونرا شاها دعا ائدهیم دئییب یالواردی. شاه دخی بیر آز دونیالیق وئریب چراق⁶⁴

⁶⁰ سنه = ایل

⁶¹ طریق = یول

⁶² رجاء = دیلمه، دیلیش، دیلک (TDK)

⁶³ اختیار = یاشلی، قوجالمیش اولان پیر (TDK)

⁶⁴ چراق = اسکیمیش سارای، ائوو بویوک یئرلرده ایللر بویو خدمت ائدیپ سونرا گئچیمینی ساغلاماق ایچین باشقا بئرده باشاماسینا ابزین وئرلن کیمسه.

ایلدی بیر ایام دان سونرا اصفهانه اوچ
گونلوک زنگی نامیندا بیر کویه⁶⁵ واریب
اوندا مأوا دورورکن چوخ اعتبار بولوب⁶⁶
شهرت آلدی. اهالی جومله ایشلرین اونا
دانشیلیردی. بیز گله‌لیم شاهین اوغلو
میرزا بیگ اون ایکی اون اوچ یاشلارینا
قدم باسدی. بیر گون صوفی آیتدی: باخ
میرزا بیگ بیزلر شیخ الاسلام⁶⁷ اولاجاق
دئیلز گئنجلیک عالمی بیر دخی اله گیرمز
شیمیدن سونرا بیر آز آوه - قوشا تعلیم
ایده‌لیم دئییب بونلار آوا - قوشا گئدیب
گلمکده وگزیب ذوق و صفاده اولسونلار. بیر
گنجه عالم معناده میرزابیگین جانی نی آتیش
عشق بورویوب و دریای عشقدن بیر قرح
دولوسو قاراسلطان الیندن نوش ائدیب مست
اولدی. اویانیب گوردوکی احوالی باشقا
دور. صبرومجالی قالماییب کیمین
ایچیردگینی و کیمین الیندن ایچدیگینی
آنلاییب آنجاق قیزین جمالینی قلبینه نقش
ایله‌دی. بیر گون تبدیل آب و هوا ایچین

65کوی= کند، قصبه

66بولماق=الده ائتمک، تاپماق (TDK)

67 شیخ الاسلام= چوخ بیلگین و خالقین سوالارینا و
دردلرینه اوزلیکله دینر سؤزلرینه یون وئرن

میزرا بیگ صوفی باباسندان ایذین⁶⁸ آلیب
 زنگیه گئتدی. باباسین سابق خزینه داری
 اولان کئشیشه مسافر اولدولار. کئشیشی
 بونلارا عزت و اکرام ایلدی بونلاردا بعض
 کره آوا گئدرلردی. بیرگون میرزا بیک
 سیلاحینی تاخینیب و شاهینی قولونا آلیب
 آتارینا مینب صوفی ایله گئدرکن بیر قوش
 گوردولر. میرزا بیگ شاهینی سالی وئریب⁶⁹
 شاهین قوشی سووروب⁷⁰ بیر باغچا ایچنه
 ائندیردی میرزا بیگ آتیندان ائنیب صوفی
 سن شو آتی توت من واروب شاهینی بولاییم
 دئییب باغچانین قاپوسوندان ایچری گیردی
 شاهینی آرارکن گوردو کی بیر اعلا کؤشک⁷¹
 اونونده حوض گولون گولوستانلی کؤشک
 ایچنده حوری میثالی بیر قیز اوتورموش ...
 ایشلرو شاهین کرکفین⁷² اوزرینده دؤنر

68 ایذین=بیر ایش گؤرمک ایچین اونای آلماق (TDK)

69 سالی وئرمک= بوراخماق، سربست بوراخماق (TDK)

70 ساوورماق= هاوایا

بوراخماق، ساچماق، اوچورماق (TDK)

71 کؤشک= باغچا ایچریسنده یاپیلمیش سوسلو

اؤو (TDK)

میرزا بیگ قیزی گورنجه عشق آتشرین
ساجیب عشقین طاسین⁷³ وئرن سن دگیلمیسن

بیت

عجبا یاسدیق گوره می
گۆزی دلبر گوره نین

گوزونه او یخو گیره می
زلفنه بیردار اولانین

دئییب لطف ایله قیزی توتوب ایکی
گوزلریندن اوپوب ناز و نیاز ایله آمان
افند قنغی باغین گولی و قنغی باغین
سونبولو سن قیز دخی منیم بابام اصفهان
شاهنین سابق خزینه داری کئشیش دور کرم
ایله منی گورمه سین سالی وئریم بگ دخی
اصلی ندر سالی وئریم قیز. یئنه کرم ایله
دئدی یالواردی بگ دخی آیتدی سنی
سالی وریم اما منیم آدیم کرم سنین آدین
اصلی اولسون می دئدی. قیزین قلبینه آتش
عشق دوشوب بگ اعلا افندیمن منیم آدیم اصلی
سنین آدین کرم اولسون دئییب آدلارینین
بو یله قلمه سینه سبب بودور. لکن قیز
کندنی شاشیریپ⁷⁴ بیر طرفدن آتش عشق کرم

⁷³طاس = کاسا، پیالا

⁷⁴شاشیرماق = بیر ایشین نجور باشلابد نجور

و بیر طرفدن اغیار⁷⁵ فکر الم نه یاپاجاق
دئییب باشلادی اصلی:

نه گزرسین ملول ملول
بو یئرده
آمان کرم منی رسوای
ایله مه
منی سنا قسمت ائتسین
یارادان
آمان کرم منی رسوای
ایله مه
هیچ اولورمی بو
ائلرده بویله آتش
کئشیش بابان دویار
ایدی تفتیش
دویمادان اوپوب
اوزمدن قالق سوروش
آمان کرم منی رسوای
ایله مه
آغا کرم پاشا کرم
خان کرم
آتش کرم یان کرم
توتش کرم
اصلی اولسون سنا
قوربان خان کرم
آمان کرم منی رسوای

ايله مه

دئيب توركويو تمام ايلدى اوغلان قيزين
يالوارماسنىنا
داياناميب قويو ويردى⁷⁶. قيز دخى
باغچادا قرار ائديب قوناغينا⁷⁷ گئتدى.
اوغلان دخى ائى واه بير بيرگذار اولماق
خاطيرمه گلمه دى دئيركن گوردوكى كركفين
اوزرينده بير چؤوره⁷⁸ وار اونو چؤوره يى
آليپ قوينينا⁷⁹ قودو چؤوره نين اطرافى
بوتون سيرمه ايشلنميش⁸⁰. آيتدى كرم: دخى

76قويوئرمك= بوراخماق، بير يئره قويماق (TDK)

77قوناق= بويوك و گؤشتريشلى ائو (TDK)

78چؤوره= بو سؤزه بير آنلام تاپايلمنه ديم

79قويون= koyun گويوس ايله پالتارين آراسى، سينه،
دوش (BTS)

80 سرمه تيكيشلى= قيزيل و قوموشدن كيچيك سرمه
آدى مينجىقلارا تيكيلن تيرمه پارچا اوزرينده
تيكىلميش بير تور اسكى ال ايشلريندن
بيريسينى. علاء پارچالار اوزينده بير چوخ باشقا ال
ايشلى ايشلنيلن اوزليكله پيله دوزي، مليه
دوزي، گلابتون دوزي، شرفه دوزي، شمسه دوزي،
ده يك دوزي، صدف دوزي، سنگ دوزي، مرصع دوزي،
منجوق دوزي، بولك دوزي، زغره دوزي، مرواريد
دوزي، ساب تيكيشلى بىلىكده اعلان باهالى

باغچادان چیخیب صوفویی بولوب ای صوفی بو
گون بو قدر اگلندیگمیز⁸¹ یئتر دئییب
آتلارینا مینیب قوناغه گلдіلر. اما کرم
قیزین عشقیندن کلام سویلمیوب دریایی
فیکره دالمیشدی. صوفی آیتدی: بگیم
نه ایچون ایچمزسن بویله دوشونورسن
دئیدیکده کیفیم یوخ دور دئییب
اویقو(یوخو) دان دخی کسیلدی. گون بو گون
فنا اولمغا باشلادی کئشیش آیتدی: بگیم
بورانین هواسی سیزه یارامادی⁸² اصفهانه
کؤشکنون ایی⁸³ اولور دئیدیکده کرم دخی
صوفی ایله برابر اصفهانه گلдіلر. باباسی
گوردوکده اوغلونون کیفی یوخ احوالنیدان
سوال ایلدی. اول دخی جهابندان⁸⁴ سویلمه دی
باباسی بیر تاکیم خواجه لر و حکیم لر
تعین ائدیپ بونون دردین بیللمدی. مگر
گئتدیکجه دردی عشقی زیاده اولدی. باباسی
دخی اوغلونون دردیندن پریشان اولدی بیر
گون آیتدی: اوغلم دردینی کیتمان⁸⁵ ائدن

81 اگلنمک= ائیلنمک، خوش وقت گئچیرتمک،

82 یارامادی= فایدالی اولمادی، یارالری= فایدالی (BTS)

83 ایی= یاخشی، اویغون

84 حجاب= (ع) اوتانج، حیا

درمان بولاماز و بابالیق حاققینی ادا
ائدمز، اگر درد رینی سویلمز سن حقینی سنه
حلال ائتمهه دئدیگنده کرم آیتدی: بابا
احوالیمی دیل ایله سویلیمه ساز ایله می
سویلیهیم زیرا منیم دردیمی لقمان بیلیمز
و افلاطون گلسه چاره بولاماز، کرم بویله
سویلهینده باباسی بونون سویلدیگیندن
آنلاییب اوغلوم دردین نه دیر اونی منه
سویله من تورکودن نه آنلاریم دئدی. کرم
دخی اورادان

کرم اصلی خان ابله بقیه ده کور شد بیک رنگ رسمید

قالخېب گڼتدی باباسی نه قدر منجیم وارسا
توپلاییب آیتدی: هر کیم اوغلومون دردینی
خبر وئیرسه جددیم روحو اوچون اونو
احیاء ائدرم دئی اما بیر کیمسه کرمین
دردینی بولوب باباسینا خبروئره مه دیلر.
بیز گله لیم کرمه بیر گون سارای
پنجره سندن آه واه ائدیپ اوتورورکن بیر
قوجا قاری پنجره دن کرمی گؤروب آیتدی:
بیگیم بورادا نه اوچون بالنیز
اوتورورسان بو گون شهرین گلینین قیزلاری
یایلا⁸⁶ شهرینه چیخدیلار سنده باری کاشکی
بیر آز گونول آچیلیردی. کرم آیتدی: باخ
والی ده بو سیر ایکیمیزین آراسیندا
قالسین بو آنه قدر کیمسیه سؤیله مدیم سنه
سؤیلدیم او قیزلارین ایچینه کئشیشین
قیزی اصلی خان وارمی دئی. قوجا قاری
آیتدی: سنین عاشق اولدوغون اونون اوچون
می دور آمان ساکین⁸⁷ کیمسه یه سؤیلمه
دئی. قوجا قاری آیتدی: دوغری باباسنه
گلیب موژده افندیم اوغلونون دردینی خبر
آلدم دئی. باباسی سؤیله دئی قوجا
قاری آیتدی سنین سابق خزینه دارین
کئشیشین قیزینا گونول وئرمی دئی. شاه

قوجا قارينى احياء ائديب⁸⁸ تئز كئشيشه
 خبر گوندردى. كئشيش زنگى دن گليب شاهين
 حضورنا چيخيب الپنجه⁸⁹ ديوان دوردى⁹⁰
 شاه يئر گوستريب كئشيشى اوتوردو قهوه
 توتون ايچديكده شاه باش قالدريب آيتدى:
 باخ كئشيش قيزينى اوغلوما ايسترم اول دم
 آلمايى يئيركن بونلارين قولى بويله ايدى
 شيمدى اوغلان قيزى زنگى ده گورموش عاشق
 اولموش قيزى وئر دئدى. كئشيش آمان
 افنديم دينيمز آيرى دير اويله شئى
 اولماز دئدى. مسلمان ائدرم دئدى شاهه
 كئشيشى اول قدر يالواريب هر نه قدر ماليم
 وار ايسه وئرهيم بو قيزدان وازگئچ⁹¹
 دئدى. شاه آيتدى: اگر كئشيشى اييلىك له
 وئيررسين اعلا اگر وئرمز ايسن جبراً آلارام
 مى سنين اوچون بير اوولاديمى اؤلهيم
 دئدى. كئشيش باخدى كى اولماياچاق آخر
 آيتدى: افنديم چون كى اويله دير گل منه
 بئش آى مهلت وئر اكسيگيم وار گؤرهيم

88 احياء ائتمك= سئوينديرمك، جانلانديرماق (BTS)

89 الپنجه= اللرى سینه اوستونده اولماق، سايگى
 ايله بير ترز (BTS)

90 ديوان دورماق= اللرى سینه اوستونده سايگى
 دوروشو (BTS)

بعد اوقیزی اوغلونا وئره ییم دئدی. مگر
 حیلە سیندن ناشی ای میس. شاه دخی آیتدی:
 سنه بئش آی مهلت وئردیم اما سندن
 اوغلوما بیر نشان یوزوگی ایسترم قیزی
 اوغلوما نشانلا ده او یله گئت دئدی. کئشیش
 شاهین الیندن قورتارلماق سوداسی ایله
 نشان آلیب نشان وئردی. اوندان سونرا
 اورادان قالخیب زنگیه گئتدی شاه
 کئشیشیه سویلرکن صوفی اوندا ایدی درحال
 کرمه گلیب مژده اولسون بگیم سنی بابان
 کئشیشی قیزینا نشانلادی دئدی کرم دخی
 صوفیه منیم سازیمی آلی وئر دئدی. صوفی
 دخی سازی آلی ویردی کرم ده سازی الینه
 باخالیم نه دئدی:

آلدی کرم

وعده سی ارینجه موسن
 سونبولون
 صفاسن گوردیکجه دال
 گلسون گئتسون
 سورمه لیم دونیانین ذوق
 و صفاسین
 تک توله⁹² قوینومه قول

گلسون گئتسون
 دوست منیم دیراول گلین
 منیم دور
 آغزیندا سویله نن کلام
 منیم دور
 دوستون قاپوسوندا رفیق
 ائت منی
 اوغراسین⁹³ اوستونه
 گلسون گئتسون

دئییب کسدی. بوتون گون ذوق و صفا
 ائتمکده اولسون آرادان بیر آی کئچدی
 یئنه باشلادی عجباً بابام نه زمان گئدییب
 منیم سئودیگی می منه آلی وئره جک⁹⁴ بوگون می
 یارین می دئییب نارعشق ایچره یانماغا
 باشلادی آخیر بیرگون صبری قالماییب کرم
 آیتدی من دردی می سازایله سویله رم دئییب
 آلدی سازی الینه:

آلدی کرم

آشاردی قارلی داغین
 آردینا
 خان اصلیم عقلیمه دؤشدی
 آغلارام

ھئی آغلارام دایانامام
 دردینه
 خان اصلیم عقلیمه دوشدی
 آغلارام
 درتلی کرم ائدر بودردیم
 بیتمز
 یاورومون⁹⁵ سئوداسی
 سریمدن گتمز
 یوزمین اوگوت⁹⁶ وئرسن
 بیرى کار ائتمز
 خان اصلیم عقلیمه دوشدی
 آغلارام

دئییب کسدى. باباسى آیتدى: اوغلوم من
 سنى كئشیشین قیزینا نشانلادیم آیدى لیکن
 بیر مقدار مدت آلدی شیمدی وعدهسى تمام
 اولدی دئییب باشلادی دوگون تدارکون
 گورمیه. شیمدی كئشیش دخی شاهدان موهلت
 آلیب ائوینه گلدی قاریسینا آیتدى: من
 سنه دئدینمی آیدى بو قیز بویورسه
 باشیمیزا فلاکتلر گؤتیره ر ایشته⁹⁷ شاه

95 یاورو=یئنی دوغومش حیوان یا آدام (TDK)

96 اوگوت= öğüt بیر کیمسه یی بیر ایشدن یا بیر
 شئیدن ساکینماق، (TDK) نصیحت

97 ایشته= (ادات) اها، بیر شئی، گوستریرکن یا بیر

مندن قیزی اوغلونا ایستدی کئچن گون احمد
 بیگ بورایا گلدیکده قیزی گورموش
 باباسینا سؤیلمیش شیمدی مندن قیزی شاه
 ایستدی منده بئش آی مهلت آلدیم قیزی
 نشانلادیم شیمدی چاره ندیر دئدی. قاریسی
 آیتدی: سن الم چکمه من قیزی آلیب
 قاچارام. قول و قرار ایله دیلرگونلردن
 بیر گون گئجهنین بیرنده یوکده خفیف⁹⁸
 بهاده آغیر هرنه وارایسه آلیب و بیرەر
 آتا مینیپ گئتدیلر. چون صاباح اولدی
 زنگینین خلقی باخیب گوردولر کی بوگئجه
 کئشیش قاچمیش. بونلار بیربیرینه خبر
 وئریپ به جانیم کئشیش زنگینین ایچنده
 مرغوب بیر آدام ایدی آلبتده قاچدیگنین
 بیر اصلی واردیر بو مملکت یئرهمی گئچهجک
 یوخسا آتشمی یاناجاق. البتده بیر شئی
 واردیر دئییب بونلاردا بیرەر ایکیشر
 قاچماغا باشلادیلار. بیز گله لیم شاهه
 بونلار اصفهانده گونی تمام ائدیپ اصفهان
 خلقی گلین آلماغا زنگیه گئتدیلر. کرم
 بونلارا دئدی کی من ایلرلیم⁹⁹ سیز یاوا -
 یاواش گلینیز دئییب آتی سوردی بیرده
 یولدا گئدرکن گوردی کی بیر قاچ آختیارلر
 عجله گئدیرلر. کرم بونلاری گوروب آیتدی:
 نه طرفه گئدیرسنیز؟ بونلار آیتدی: افندیم

بیر کئشیش واریدی هر شئی بیلیردی بو
 گئجه قاچمیش بیز عجا بوگون یئره می
 کئچه جک یوخسا آتسه می یاناجاق؛ زیرا بو
 کئشیش بیزی بورا خیب گئتمزدی شیمدی بیزده
 اونون آرخاسیندان گنده ریز بیزه بیر زیان
 گلمسین دئدیلر. کرم بو خبری ائشیدوب
 آغلاماغا باشلادی ای واه سئودیگیمی الیمدن
 اوچوردوم. کئشیشین گؤزو چیخسین دئییب
 آلدی سازی الینه باخالیم اختیارلارا نه
 سویله دی:

آلدی کرم

خان اصلیم زنگیدن فرار
 ائیلیمیش
 یول وئرمه یین باشی دومانلی
 داغلار
 بئيله گئتمیش آناسی ایله
 آتاسی
 یول وئرمه یین باشی دومانلی
 داغلار
 اصفهان دان بیگلری
 قالخدی لارتویا
 زنگنین خلقیده دایاندی
 خویا
 خاص کوشده اولسه بیر آقجا
 مایا
 یول وئرمه یین باشی دومانلی

دئىيىب كوسوب بىردە باباسى گلمكده
اولسون كرم اختيارلاردن بو خبرى ائشيدىب
اورادان آتى سوروب دوغرو زنگىيە گليب
داخيل اولدى اما اورگينده قان
گئديرگزه ركن كئشيشين قوناغينا گلدى.
قىزى بولماينچا باغچايا گلديمى عجب
سئودىگيم باغچادا اولسون دئىيىب باخدى كى
يوخ همان قىزين كرکفنى گؤردىگى كىمى
عشقە گليب آلدى سازى الينه باخاليم
باغچايا نه دئدى:

آلدى كرم

گلديم دوست باغينا
ائيلديم نظر
گؤردوم يارين
باغچاسيندا گول يئرى
آغ گردانا¹⁰⁰ دانه دانه
دوزولموش
عقلىمى باشيمدان آلدى
خان يئرى
گئجه گوندوز چاغريرام
يا خليل
قادر مولام ايستمزدى هم
دليل
كرکفنى اؤرتميش ايگنه سى
مليل

بللی یارین کرکفنی ال یئری

دئییب کسدى بیرده باغچادا آه واه ائدیب
گزرکن باخدی کی باغداکی باغچانین
ایچینده قیزین اوتوردوغو کوشک یانینا
گلدی. قیزی آندیقجا آغلادی. بیرده کوشکون
یانیندا بیر سروی آغاجی واریدی کرم
آیتدی: باری سروی آغاجینا منیم
سئودیگیمی سوراریم دئییب آلدی سازی
آلینه باخالیم سروی آغچینا نه دئدی:

آلدی کرم

دور سروی دور خبری
سورایین
سروی آغاجی سنین
مرالین قانی
دیلہ گل دیلہ
وئرجوابیمی
سروی آغاجی سنین
مرالین قانی
خیال خیال اولمو قارشو
کی داغلار
خسته نین حالینی نه
بیلیر ساغلار
دوشن ملول محزون
باسدیق، قان آغلار

مرالین قانی

دئییب کسدى بىرده آه- واه ائدیب گزرکن
قارشیسینا بیر کوشک وارايدى ایچینه بیر
قیز اوتورور عینی اصلی خانه بنزر بو
قیزی گوروب بی وفا یار اورادا منی سئیر
ائدیب ذوقلانیرسان دئییب قیزا دوغری گلیب
آلدى سازی الینه باخالیم نه دئدی:

آلدى کرم

آلا گۆزلى نازلى ديلبر
مئيلین بو یانا دوندر
اول منیم ائدیك¹⁰¹ ایدین
عنبر¹⁰²
ایلکمی اولدون ایلکیمی
اولدون
سیاه زولفون اینجه تئللین

101 ائدیك= بور جور بزکلی اینجه آياق قابی، قیسا
(چکمه) (TDK)

102 آیدین عنبر= خوش قوخولو ساچلاری اولان!
فارسجادا عنبر ازران سوزو چوخ گوزل قویویان ساچا
اوزلیکله محمد حضرتلرینین ساچلارینا دئلمیشباخ:
دهخدا) عنبر اسکی زمانلاردا چوخ خوش قوخولو بیر
ماده آدیدیر کی سارایلاردا شاهلار و بویوک تاجیرلر
اونو بورونلارینا چکیب خوش قوخوسوندان،
خوشلاندیلار. اینجا گۆره عنبر بى دئیز

یوځدور اصلیم سنجلین
درتلی کرم بئنجلین¹⁰³
یانارمی اولدون سینارمی
اولدون

دئییب کسدی. قیز دخی کرمه باخییب آیتدی:
بگیم سن منی بنزه تدین، بویله تورکی
سویله دی سن دئی. کرم آیتدی: من سنی
اصلی خانه بنزه تدیم قیز آیتدی: بگیم من
اصلی دگیلم سنین آراد یغین بورادان گئدلی
بئش گوندور ایشته گورمزمی سین زنگینین
ایچینده کیمسه قالمادی، کرم خویا دوغری
گئتمیشدیر دئی. کرم بو خبری انشییب
باغچاسینا گلدی باخدیکی دا شنلیگی
گئتمیش باغچا ملول ومحزون دورور
باغچانین ایسسزلیگین¹⁰⁴ گؤروب ای واه
سنده باغچاندا محزون اولموش دئی. آلدی
سازی الینه باخالیم نه دئی:

آلدی کرم

کئشیشین باغچاسینا

گلدیم

گؤردوم نازنینم

103 بئنجل = تکجه اوزون دوشونه ن، خودکام (TDK)

104 ایسسز = کیمسه اولمابان با آزادامی، اولان بیر

گئتمیش ھی

باغ گۆزومە

خورگۆروندو

سالانیب گزنیك گئتمیش

باخام باشینا گۆزونه

جانیم دایانور نازینه

سیاه زلفون ماه اوزون

دارایب توکنیم

گئتمیش

کرم دئییر بویلە

قالورسم

دوشمندن اؤجون

آلورسان

وعدم یئتر من اؤلورسم

مزار قزانیم گئتمیش

دئییب کسدى. کرم کئشیشین باغچاسیندا

اولسون بیز گلەلیم کرمین باباسنیا. دخی

عاقیللری چاغیریب وارین شونون دردینی

آنلایب بیر خبر وئرین دئدی. عاقللر گلیب

کرمه آیتدیلار: بگیم دردین نه دیر؟ نئچون

آغلارسین دئدیله. کرم آیتدی: آی آغلار

سیزه دردیمی سویلیم دئییب آلدی سازى

الینه باخالیم نه دئدی:

آلدی کرم

باشیل باشیل دورنان

اوچدی
 عقلیمی باشیمدان آلدی
 واردی غیری گوله دوشدی
 بیر زمان چکریم یاسی
 اورگیمدهن گئتمز پاسی
 اوویلیمیز عشقین یاراسی
 آلتین¹⁰⁵ کمر اله دوشدی
 یولونا قویموشام جانی
 سوره سین انجیل
 فرقانی¹⁰⁶
 کرم سئودی اصلی خانی
 اودا غربت ائله دوشدی

دئییب کسدی. باخدیلار کی سؤز قبول ائتمز.
 باباسینا: افندیم بو قدر نصیحت ایلدین
 قیزین گئتدیگین خبر آلمیش بیزه تورکی
 سویلدی ایچنده دئدیک کی کرم سئودی اصلی
 خانی اودا غربت ایله دوشدی بویلهجه
 پدرینه سویلدیلر اودا قالخیب بیرده من
 واره ییم دئییب گلیرکن صوفی گئدیب کرمه
 خبر وئردی. کرم دخی قالخیب تعظیم ائدیب
 اول وقت دئدی اوغلوم نئچه بویله فریاد
 ائدرسین دردین نه دیر سویله دئدی کرم

آلدی سازی الینه باخالیم کرم عشقین
آتشیله نه سویلدی:

آلدی کرم

اصلیم کوچدی وطنیندن
اثلیندن
یورو¹⁰⁷ رقیب
خاطر جیغین خوش السون
بو آیریلیق بیزه گلدی
مولا¹⁰⁸ دان
آغلایلایم آلا¹⁰⁹ گؤز لر
یاش اولسون
اوزومه گولردی
بیلمز دیم
وار غیریه چوزدر¹¹⁰
کوکسنین¹¹¹ بندین
عزیز دوستون ایکن
عزملی آیتدین
قدرینی بیلمزه وار سین
دوش اولسون

107 یورومک = یئریمک، یولگئتمک

108 مولا = مئولا، تانری (TDK)

109 آلا = اعلا اولمالی دیر

110 چوزمک = آچماق، دویونو آشماق

سئودا ایلله آتش دوشدی
 یارمدیر
 یولونا قویدغوم جان و
 سریمدیر
 اول یار بولموش بیزه
 مولا کریم
 باشین بئکار¹¹²
 آیاقلارین یاش اولسون
 درتلی کرم گئدر مولا
 یولانا
 مولا م درت وئرمسین
 باشقا قولونا
 اللر قوش قوندورمش
 کولون دالینا¹¹³
 قوش قونمازسا بیزیم
 گوللر بوش اولسون

دئییب کسدی. اما یئنه باباسی اوغلو
 دردین نه دیر منه سویله دئدی. اول وقت
 کرم افکاریندان باباسین یانیندان
 قالخییب دیشاری چیخدی. صوفی آیتدی: باخ
 کرم سن بونلارا یوز مین کره¹¹⁴ سویله سن

¹¹²بئکار= ایشیز، عائله لی اولدوغو حالدا یالقیز
 یاشایان کیمسه

بونلارین بیر شئی آنلایاجا خلاری یوخ و
 عشقیدن خبرلری یوخ کی بیل سینلر همان
 اییسی آرخاسیندان گئده ریز هر نرده ¹¹⁵
 بولور ایسن آلیر گلیریز بونلار چاره سی
 بودور دئدی. کرم صوفیه آیتدی: او یله
 ایسه سن وار ایکی دانه آت گتیر منیم
 قارشیم حاضیر انت من واراییم آتامدان
 ایذین آلایم دئییب باباسینین یانینا
 گلدی. باباسی آیتدی: او غلوم خبر اول
 بویله گلمه نین اصلی نه دیر دئدی. کرم
 دخی آلدی سازی:

آلدی کرم

گندر اولدوم
 یارانلارم دیرلسون
 بول اولسون اتمگی ¹¹⁶
 آشی دونیانین
 شیمدی نکیر
 دفتریمیزده ¹¹⁷
 دورلسون

¹¹⁵ نرده = هر اردا

¹¹⁶ اتمگ = اکمک، چورک

¹¹⁷ نکیر = منکر - انکیر، ایکی ملگین آدی دیر کی
 قبرین ایلک گنجه سنده اولموز باشینا گلب اولدان

سورمەلەنسىن قاشى
گۇزى دنيانىن
درتلى كرم ائدر دنيا
فانى دير
نئچەلرين آبدال¹¹⁸
آبدال يورو دير
كىمسە بيلمز نه
زماندان برى دير
هئچ حسابا گلمز ياشى
دونيانين

اصفهان کنشیش فامليه سيمله قري برار قاجاد يگر رسميه

من اصلی ایچون یانیوروم. باباسی اصلیمی
 آلیب قاچدی دئدی. باباسی آیتدی: اوغوم
 کئشیش قاچدی ایسه من سنه اوندان اعلاسینی
 آلاریم. کرم آیتدی: من اوندان باشقاسینی
 ایسته مم سن منه ایذین وئر آرخاسیندان
 گئدر بولوروم آلیر گلوریم. باباسی راضی
 اولمادی. کرم باباسینا یالواریب آیاغینا
 دوشدی. باباسی من سنه اعلاسینی آلایم گل
 فراغت ایله اگر مرادین اولنمین ایسه
 ایچریده جاریه لر چوخ ال بیرنی اودالیق
 ایله سنه کیم نه دئیر گل بوندان واز گئج
 دیار غربتی اختیار ائتمه دیار غربت گوج
 دور دئدی. کرم آیتدی: من اوندان باشقا
 سینی ایستمم البتده گئدریم دئدیک ده
 باباسی دخی دارالیب آیتدی به هئی
 ابدبسیز¹¹⁹ (ابدبسیز) شويله دئدیم اولمادی
 بویله دئدیم اولمادی وارقیل گئت جهنمه
 قدر یولون وار دئدی. کرم دخی باباین
 الین اوپوب قالخیب سازی الینه آلاراق
 آناسینین یانینا گلدی. آناسی بونی بویله
 گورونجه عقلی گئده یازدی اوغوم بویله
 گلمه نین اصلی ندیر دئدی. کرم آیتدی: من
 سنه سویله ییم دئییب آلدی سازی الینه
 باخالیم والیده سینه نه سویلدی:

آلدی کرم

غم قساوت بوگون
 باشینا داریلدی¹²⁰
 آغلایاییم آیریلیغین
 گونودور
 بیزه قسمت غربت
 ائله وئریلدی
 آغلایاییم آیریلیغین
 گونو دور
 جانیم ننه منیم رجام
 سیزه دیر
 فلگین آئیدیگی منه
 جزا دیر
 بلکه اصلیم کرم
 یولون گوزه دیر
 آغلایاییم آیریلیغین
 گونو دور

دئییب کسدی. آناسی باشلادی آغلاماغا
 آناسینین الین اوپه ییم دعا دان اونمه یین
 بیزی دئییب قالخیب صوفینین یانینا گلدی
 گوردیکی آتلار مینمک داشیندا حاضیر دیر.
 بونلار آتلارین مینرکن باباسینا خبر
 وئردیلر. یالین آفاق سکرتمکده اولسون
 کرم آیتدی: باری شونلار ایله حاللاشاییم
 زیرا گئدجگمیز دیار غربت دیر دئییب آلدی

سازى الينه باخاليم اورادا اونلارا نه
سويلىدى:

آلدى كرم

يئنى بير وسئودا دير
گلىدى باشيما
گلين حلاللاشين من گئدر
اولدوم
گليب ياليلماييم سيزى
بولاييم
گلين حلاللاشاليم من
گئدر اولدوم
اورگيمده يانار بونجا
آتشلر

يار اليندن يئنه
يارالار ايشلر
گولوب اويناديغيم
قيزلار قارداشلار
گلين حلاللاشاليم من
گئدر اولدوم
ساكين قيزا دبسه
وارمايىن
اصليم قاچميش گلور
ايسه قوميين
درتلى كرم بوندان
گئتدى دئمه يين
گلين حلاللاشاليم من

دئییب بیرده باباسی گلیب آیتدی: اوغلو
 نئچون بویه چوجوقلوق ائدیرسین گل
 بوسئودادان واز گئچ دئدی. کرمین
 بوسؤزلر قولاغینا گیرمییب تکرار الین
 اوپوب یولا روان اولدولار باباسی
 آرخاسنیدان باخا قالدی. بیرده صوفی ایله
 اصفهاندا دیشاری چیخب شهرین کناریندا
 بیر چئشمه باشیندا بیر آز گلینلن قیزلار
 جنبش ائدیرلر. کرم باخدیکی بونلارین
 ایچینده بیر دانه سی اصلی خانا بنزیر.
 کرم بو قیزلارگورونجه بیر کره آه ائدی
 صوفی گتیر منیم اصلیم بوندا جنبش ائدیر
 دئییب آلدی سازی باخالیم نه دئدی:

آلدی کرم

سالانا سالانا یولون اوسته
 چیخان دیلبر منی مجنون
 ائیلدی
 اوسقفون¹²¹ ائدرمیش شاهین
 باخیشلیم
 باخان دیلبر منی مجنون
 ائیلدی
 شاهین کیمی منیم ایسته ر
 اتلره

سینه‌سینی سارماق استر
یاره‌لره
عاشقینی درلو-درلو¹²²
درتلره
قویان دلبر منی مجمون
ایله‌دی
درتلی کرم آیدر اولوب
سامام
غیری گؤزلره گونول
قاتامام
قیزیلار گوموش دئییب بتهان
ایده‌مم
دوران دیلبر منی مجنون
ایله‌دی

دئییب، کندی بیرده بویله سویلدیکده
قیزلار دارالیب، کرم قیرلارین
دارالدیقلارین آنلاییب صوفیه آیتدی:
غالبا بالتایی داشا چالدیق قیزلاربیزه
داریلدی دئدی. صوفی آیتدی: باخ بگیم بیر
کره بیر شئی سوروب سوال ائتمه‌دن نئچون
سؤز آتارسین. کرم آیتدی: شو قیزلارین
گونولونو آلالیم زیرا بیزیم گئدجکمز دیار

غربت دیر اینکسار¹²³ ائتمسین دئییب آلدی
سازی باخالیم قیزلارا نه دئدی:

آلدی کرم

ساقین اینجه‌ین نازلی
باجیلار

کنار دان کئچه‌ییم یول
سیزین اولسون

اورگیمده چوخدور غملر
آجیلار

آغولار¹²⁴ ایچه‌ییم بال
سیزین اولسون

گلدیم ایسه‌ینه

دورماز گئده‌ریم

چکیب عشقین قطارینی
یئدریم

یانیق‌لیام بیر سو

ایچر گئدریم

بیر سو وئر ایچه‌ییم

گول سیزین اولسون

کرم ایدر هم دلییم هم

اوسلی¹²⁵

یوره‌گیم یارالی جگریم

123 اینکسار = قیریلماق، گونول قیرماق (TDK)

پاسلی
 اصلیمدن آیرلیدیم
 یاسلیم یاسلی
 من قاره گئییه ییم ال¹²⁶
 سیزین اولسون

دئییب کسدی. اول زمان قیزین بیرسی آلتون
 تاسی¹²⁷ ایله سوگتیریب وئردی. بونلار سیزی
 الله ایسمارلیدیق¹²⁸ دئییب گئتدیلر. بیر گون
 بیر یوجه داغا گلдіلر باخدیلار کی بیر
 یوجه داغا گلдіلر داغین اوستی قار آلتی
 باغچا کرم صوفیه آیتدی: صوفی قارداش بو
 داغین ایسمی سلطان داغی دیر باخ سنین
 باشنین دومان قاپلامیش دئدی. بونلار داغین
 ایچنده گئدرکن بونلارین اوزرینی دومان
 قاپلاییب یولی شاشیردیبلار. کرم صوفیه
 گتیر سازیمی باخالیم شو داغ عاشیق
 حالیندان بیلیرمی دئییب آلدی سازی
 باخالیم نه دئدی:

آلدی کرم

¹²⁶آل = قیرمیزی رنگ

¹²⁷تاس= پیالا، بالاجا کاسا

¹²⁸الله ایسمارلاماق= تانی، با تاییشماق، ان

سنه دئییرلر سلطان داغی
 نه دوماندير باشین سنین
 بلیرسیزدير یازین قیشین
 هئچ گئتمز می قیشین سنین
 دوت یانین مست اول مشین
 درتلیله درت اول موشین
 جمله داغا اوست اولموشین
 آلچاق دگیل باشین سنین
 اکسیک اولماز قارین یاغار
 بولوتلاربیر بیرین قوغار
 صاباح گونشی سنه دوغار
 جواهر درداشین سنین
 کرم ائدر گلیم گئتدیم
 شوفانی دونیایه نه ائتدیم
 اولولاردن سوال ائتدین
 کیمسه بیلمز یاشین سنین

دئییب کسدی. حکمت خدا داغین باشیندان
 دومان قالخیب یولی بولدولار، آشاغی ائنیب
 بیر گون زنگیه گلدیلر. کئشیشین
 قوناغینا گلیب باخدیلهار اصلی خان یوخدور.
 کرم آه ائدیپ قیزین باغچاسینا گلدی
 باخدی کی شنلیگی یوخدور آغلاییب دیشاری
 چیخدی شهرین ایچینده گرزکن باخدیکی
 قیزلار ال اله وئرمیش گئدیلر. بیرسی
 اصلی خانا بنزر کرم بو قیزی گوروب ائی
 وا سئودیگیم منی اونوتموش بوراد ذوق

آلدی کرم

آلاگوزلیم من بویئردن
گئدریم
بیر نشان وئره ییم ال
کرم ایله
چوخ دوز اتمک یئدیم
یارسنین الینه
شیمدی نکیر خوشجا قال
کل کرم ایله
من گئدرایسم قاره لاری
باغلاما
درتلی سینم آتشره
داغلاما
آیریلیق گونودور ساقین
آغلاما
گل اوتور یانیما کل
کرم ایله
درتلی کرم اییدور وار
عومور کوچور
الیمیزدن شربت انلاره
ایچیر
ای یارادان منی هوادان
اوچور
گوره ییم اصلیمی کل کرم
ایله

باغچادا اصلی خان ظن انڊیب منه تاخیلدین
 من سنین آرادییغین قیز دگیلم سنی
 آرادییغین قیز خویا گئتمیش دئییب یولا
 روان اولدولار. بیرده کرم آرخاسینا
 باخدیقیندا سونرا گوردو کی اصفهان
 داغلاری گؤزونه خیال- میال گؤرتمگه
 باشلادیغیندان صوفیه منیم سازیمی گتیر
 زیرا اصلیمه من سوین گوربشیمز در دئییب
 آلدی سازی نه دئدی:

آلدی کرم

اول بهار یازایله دی
 سونرالارا قارشیمدان
 گیرو
 شرقفسینده طوطی قمری
 اوتشورلر شیمدن گیرو
 بهاریم وار یاریم وار
 جنته بنزه ریاریم وار
 شجرلر کسیر دورنی
 حقه چئوریر اوزونی
 درلی کرم وطنی
 آغلاریم سیزلارام شیمدن
 گیرو

دئییب کسدی. بونلار اورادان روان اولوب
 بیر گون خویا داخیل اولدولار آتلارین خانای
 باغلابیلر شهرین ابحینده گذرکن بیر

بیر آز احبابلار¹²⁹ گلیب خوش- بئش دن
سونرا سازی دوزه ن وئریب کرم احبابلارین
رجاسی ایله عشقه گلیب سازی آلیب باخالیم
نه دئدی:

آلدی کرم

آی آغلار گونول قوشی
چیخار هوا ده اگلنیر
غربت ائله دوشن بگ
یدین
گؤزو یاشین سیلر
اگلنیر
بودور غربت ایلین حالی
قیصه¹³⁰ سویلر اوزون
دیلى
سئودیگی یارین خیالی
عقلینه دوشر اگلنیر
چاغیریارم غنی خدا
فرصت وئرمه مختا¹³¹
درتلی کرم غربت ائلده
آه جگر آغلار اگلنیر

129 احباب = (ع) دوست

130 قیصه = قصه ، ناغیل ، داستان

دئیب کسدى. بعدى سوال ائديب بو طرفدن
 بير كئشيش كئچدىمى دئدى. اونلار گئچدى
 اما اونلار شوشيا گئتدى دئديلر. بونلار
 ائرتيسى گون گئدركن بير يايلايا گلدیلر
 اوندا اگلنيركن بير آز يولچولار گليب سلام
 وئريب اوتوردولار بير آز محبتدن سونرا
 كرم آيتدى: شونلارين سئودىگىمى سوراييم
 دئركن اونلار بير توركى نياز ائتديلر بگ
 مناسب دئيب آلدى سازى نه دئدى:

آلدى كرم

آغالار يارى قاچيرديم
 بگلر خان اصلیم
 گوردونمى
 بولبولو دالدان
 اوچوردوم
 گوللر خان اصلیم
 گوردونمى
 اصلی جورودور بیلنه
 قوينو جنتدير كيره نه
 جيلانا بنزه ر جيلانا
 بو گون بيزه اولور
 كوچر
 آياغى بويولدان كئچر
 چوخ گؤزل بو سودان
 ايچر
 گوللر خان اصلیم

گیبی
اطلس گئیر خانیم گیبی
یانپوروم جانیم گیبی
اٹلر خان اصلیم
گوردونمی

دئییب کسدی. بیرده یولچولار آیتدی:
بورادان بیر کئشیش کئچدیمی اونلار
گورمدیک دئدی. کرم دخی یولا روان اولوب
شوشایا داخل اولدولار آتلارین خانا
باغلاب قهویه گلدیله آخشام اولدو، کرم
سازی آلدی باخالیم نه دئدی:

آلدی کرم

نه وقت کی خان اصلیمدن
آیریلدیم
منی اولدورملی دوگمه‌لی
دگیل
گئجه گوندوز آه ائدو
من یاناریم
منی اولدورملی دوگمه‌لی
دگل
یئدی ایلدیر خاطیرینی
سورمادیم
کئچدی عومور بیرمرادا
ارمدیم
فرستدن الدن اکن دملر

سورمادیم¹³²
 منی اولدورملی دوگمه‌لی
 دگل
 الیمدن آلدیردیم گؤزی
 آلالی
 اونون ایچون ترک ایله
 دیم صلاتی¹³³
 باشیما آلمیشام جمله
 وبالی
 منی اولدورملی دوگمه‌لی
 دگل

دئییب کسدی. کرم سوال ائدیپ بو طرفدن
 بیر کنشیش کنچدیمی؟ گنجه دوغیا گئتدی
 دئدیله. کرم بو خبری آلیپ ائرتسی گون
 اورادان یولا روان اولدیله. کرم باخدیکی
 گویدن بیر بولوک¹³⁴ دورنالار گئدیله
 صوفیه آیتدی: شونلارا آنامی بابامی
 سئودیگیم سلامی سوراییم نه وار نه یوخ
 دئییب سازی باخالیم نه دئدی:

آلدی کرم

132 سورماق = سوروشماق، سوال ائتمک

133 صلات = (ع) نماز

آشيب قارلى داغى
 گليرسين
 آگلن¹³⁵ دورنام اگلن
 خبريم سوراييم
 بيزيم يئرده نه خبرلر
 بيليرسين
 آگلن دورنام اگلن
 خبريم سوراييم
 بيزيم ئيرين ايرماقلارى
 آخارمى
 ياز گلينجه بنفشه سى
 قوخارمى
 سئودىگيم سئيرانگاها¹³⁶
 چيخارمى
 حق ارديره عاشيقلارى
 مراده
 آوجى مى سين نه گزيرسين
 بو يئرده
 اگلن دورنام اگلن خبر
 سوراييم
 درتلى كرم ائدير نردن
 گليسيوز
 منيم شاد اولديغيم
 سنده بيليرسين
 دوشر اولور ايش قانلى

اولورسین
اگلن دورنام اگلن خبر
سوراییم

بیرده اورادان روان اولوب بیر گون گنجیه
داخیل اولدولار آتلارین بیر خان¹³⁷
باغلاییب شهرین ایچینه گیردیله. بیر
قهوهیه گلیب آخشام اولدی بونلارین یانینا
بر آز احباب گلیب خوش بئشدن سونرا عاشق
بیر تورکی سویله دئدیله. کرم دخی آلدی
سازی الینه باخالیم نه دئدی:

آلدی کرم

فلک منی باغا باغبان
ایلدی
باغ آغلار باغبان آغلار
گول آغلار
دوست باغینا آخماز
اولدی سولاری
سوسن آغلار سونبول آغلار
گول آغلار
یاریم بولسام حنایه
قاتام الینه
آلییب بولسام وطنینه
اثلینه

نه اولایدی بیرده
 ساریلایدیم بئلینه
 کمر آغلار قفتان¹³⁸ آغلار
 بئل آغلار
 اوردک گیبی گزدیم
 گولدن گوللره
 چیپلاق گیبی گزدیم
 چولدن چوللره
 کرم ایدیر دوشدوم
 درلویوللاره
 گلن آغلار کئچن آغلار
 یول آغلار

بعده سوال ائدیب بورادان بیر کئشیش
 کئچدیمی؟ بلی گئچدی روانه دوغرو گئتدی.
 کرم ائرتسی گون یولا روان اولوب روانه
 داخیل اولوب باخدیکی ایکی قیز بیر گلین
 ایرماق¹³⁹ کناریندا اثواب¹⁴⁰ یوورلار¹⁴¹
 کرم آیتدی: صوفی قارداش گتیر منیم

¹³⁸قفتان= کافتان، چوخو ایپکدن توخونموش بیر
 چئشیت اوزون سوسلو بزکلی اوست گئییسی (TDK)

¹³⁹ایرماق= نهر، چوخونلوقلا دنیزه توکولن
 چای (TDK)

¹⁴⁰اثواب= (ع) ثوب سوزوندن، پالتارلار (دخو)

سازیمی شونلاردان سئودیگیم سوراییم دئییب
آلدی سازی باخالیم نه دئدی:

آلدی کرم

ایرماق کناریندا اثواب
یویانلار
یولچی یولوندا ائیلر
بوگلین
قالدیرن نقابینی اوزون
گوره ییم
یولچی یولوندا ائیلر
بوگلین
منیم اصلیم جنتده کی
حوری دیر
بیرآه چکسم داغلاری
داشلاری اری دیر
قیز ایلاهی سئوریسین
گئری دور¹⁴²
یولچی یولوندا ائیلر
بوگلین
بیر آه چکریم داغلاری
داشلاری ایلیلر
ندیر بوسنده کی او
سیاه بنکلر¹⁴³
حنالی بارمقالرنا گوزل

الدر
 يولچى يولوندا ائيلر
 بوگلين
 بنزر اصليم جنتده كى
 حورييه
 هو چكديكجه داغلار
 داشلارى اريه
 درتلى كرم بويولارى
 چوريه
 يولچى يولوندا ائيلر
 بوگلين

بيرده قيزلار ايله گلين باخديلار كى بير
 عاشيق توركى سويلور كناره چكيلديلر. كرم
 آيتدى: بورادان بير كئشيش كئچديمى؟ بلى
 كئچدى اونلار روانه دوغرى گئتدى دئديلر.
 اورادان كرم يولا روان اولوب روانه داخيل
 اولدى، آتلاين بير يئر باغلايب بير
 قهوه يه گلدیلر احبابلار گليب خوش بئشدن
 سونرا اما عاشيق بيزه بير آز توركى
 سويله دئييب نياز ائتديلر. كرم دخى سازى
 آلدی باخاليم نه دئدى:

آلدى كرم

آغلار بيزى سورارسى نيز
 بيز اصفهان ائليندن نيز
 اهرده گئديگمىز

بلی سیزلر قولنده نیز
 آلچاقلی یوکسکلی داغلار
 بلی سیزلر قولنده نیز
 چئوره سی¹⁴⁴ باغچاسی
 باغلار
 یوجه لری ناملی قازیلار
 درتلی کرم بوندا
 قالماز
 بوندا قالان قرار
 دوتمانیز
 اسلام اهلی هنج یار
 دوتمایز
 بیز مولانین قولنداننیز

ائشیدنلر آفرین دئیلر سنین سوال
 ائتدیگین کئشیش عجوزه گئتدی دئیلر کرم
 یولا روان اولوب بیر گون عجوزه داخیل
 اولدولار آتلارین خانا باغلاب گزرکن
 گوردیکی بیز آز گلینلن قیزلار باغچا
 سئیره چیخمیشلار ایچلرینده بیر قوجا قاری
 وار بئلی بوکولموش بورشموش سوموگی،
 قارباشی. گل کرم بونلارین سوال ائتدیکی
 بو طرفدن بیر کئشیش گئچدیمی دئینجه اول
 قاری گلیب عاشیق بیزه بیر تورکی
 سویلیرسین خبر وئریم دئینجه کرم دخی
 آلدی سازی الینه باخالیم نه دئدی:

آلدی سازی

عجوزه ده بیر گوزل
گوردوم غازیلر¹⁴⁵
شوق دوشموش خاطری جان
الینه
گوردوم گولگمه دانشدیم
بال دوکلیور
دوداغیندان دینله
قادر مولام خوب
یاراتمیش حالنی
سس سئونیلر دونیا
مالینی
حددن چکیشلر اینجه
بئلینی
بویی بنزه ر شیمدی سروی
دالینا
منیم یاریم اینجه لردن
اینجه دیر
گوگسونده کی مملری
غنچه دیر
ساچی سونبول
دوداغیندان یوجه دیر
بیر تئلینی وئرمم
دونیا مالینا
من کرمم گنجه قیلان

زارینی
حق جانیم آلمازسا چکم
جورینی
یوخاریدان خبر آلدیم
ایزینی
خان اصلیم کوچموش دور
یابان¹⁴⁶ ائلینه

دئییب کسدی. بیرده قوجا قاری آیتدی:
سنین آردادیغین چیلدیرا گئتدی دئی کرم
یولا روان اولوب بیر گون چیلدیرا داخیل
اولدولار. سوال ائتدیلر کی بورادان بیر
کنشیش کئچدیمی؟ بیزه بیر تورکی سویلرسن
خبر وئره ریز دئدیلر:

آلدي كرم

هر سحر بير مائي¹⁴⁷ دونلوم
سلىننور اوستمه
توزگليوردئيه
عدولر النيدن آغلار گوزلريم
بلكه بو نازليما سوز
گلييوردئيه
منيم بير ياريم وار اول
منه يئتر
آتشم يانمادان توتونيم
توته¹⁴⁸
بهار دور داين تئللي
دورنالار اوته¹⁴⁹
اونلار ساقنير گوزگولر دئيه
نرده ياران گورسم كونلومي
آچار
درتلى كرم آغلار گوزلريم
ناچار
ندن دير خان اصليم مندن
قاچار
بلكه كرم دده تئزگليور دئيه

¹⁴⁷مائي= ماوى، آبي، گوى رنگى

¹⁴⁸توتمك= يانماق، توستو ائتمك

دئيب كسدي. ائشيدنلر آفرين دئدي،
آرادىغين گئجه لي اوتوز بئش گوندور
، اونلار آخسايلا گئتدي دئديلر. كرم يولا
روان اولوب بير گون آخسايلا داخيل
اولدولار آتلارين بير خانلا باغلايب قهوه يه
گلدلر آخشام اولدي بونلارين يانينا بير
آز احباب گليب بير توركي رجاء ائيله ديلر
كرم آلدې ساري اينه باخايم نه دئدي:

آلدې كرم

ائيلن يار ائيلن خبر
سورايم
آسيب آسيب گئدن باد
صبا هي
قيريلسين اعدانين
قولي قانادي
كىمسه لره دوشمسين
ياردان جدا هي
يوودوم دلبنديمي بياض
ايله ديم
سيلديم كونول پاسين
عيان ايله ديم
من قحبه فلكيه نياز
ايله ديم
فلك منن وئردې بئش
گون چابا¹⁵⁰ هي

کرم ایدر یوخسول ایکن
 بای اولدوم
 قیمت بیلمز یار الده
 ضای اولدوم
 قحبه فلك مجلیسنده
 بای اولدوم
 یئنه بوشاتدیلار
 قابدان قابا هی

دئییب کسدی. کرم کئشیشی سوال ائیلدی.
 بلی گئچدی اما سگریه گئتدی دئیلر. کرم
 دخی یولا روان اولوب بیر گون سگریه گلیب
 داخیل اولدولار کرم کویون ایچینه بیر
 دوگون گوروب صوفیه گوردونمی منیم
 سئودیگمی گلین ائدیب بیرینه وئرمیشلر
 دئییب آغلاماغا باشلادی. صوفی آیتدی:
 نئچون آغلیرسان گل گنده لیم دئییب دوگون
 ائوینه گلدیلر. ائولینین اولادینی
 تعجیز¹⁵¹ ائتمه دئدی. کرم من بیلزمیم
 دئدی. باخدیلا رکی هر کس سفره سفره
 اوتورموشلار بونلارا سلام وئریب ایچری
 گیردیلر دوگون خلقي باخدیلا ر کی الینده
 ساز همن سفره یه دعوت ائدیب طعام یئدیلر.
 بعد قهوه توتون ایچدیکن سونرا کرم عشقه
 گلیب آلدی سازی الینه باخالیم دوگون
 خلقینه نه دئمیش بیت:

آلدي كرم

چىخار تخته ديوان
اىلر
اصلى قاشلاين گوزلرين
گوز ياشيني قان روان
اىلر
ياوري قاشلارين
گوزلرين
چىخار تختينده
اوتورور
حكمتي يئره يئتورور
دېلسيزي ديله گتيرور
اصلى قاشلارين گوزلرين
هواداه شاهينه بنزهر
مريمين ساچينا بنزهر
گويده گورچين بنزهر
اصلى قاشلارين گوزلرين
گاه آغلادير گاه
گولدورو
گاه زلنين بيلديرير
آخركلامى اول دئير
ياوري قاشلارين
گوزلرين

دئيب كسدي. آفرين دئيلر آغلار كرم دن
قايت حظ ائيب گل بيزيم ولايتميزده قال

سني اورتاق¹⁵² ائدهليم و ائولنديرهليم
دئدير. كرم آيتدي: منه مال اورتاق لازيم
دگيل اصليمدن غيريسي ياراشماز دئييب
آلدي ساري باخاليم نه دئدي:

آلدي كرم

عالمده ياريمي منه
وئرسه لر
شوفاني دنيا ماليني
نئيلرم
بير امداد اولورسا
مولامدان اولسون
حق منه يارديمجي ايلي
نئيلرم
منيم بير ياريم وار
اول منه يئتر
نرده دورنن گؤرسم
افكاريم آرتار
درتلي كرم ائدير
بيلمزم نولدوم
عشقينه دوشه لي
سارارديم سولدوم
يئتيرديم¹⁵³ اصليمي
مجنونه دوندم
دولدوم ياره ايله

دولوني نئيلرم

بیرده کرم باشلاڊي آغلاماغا. آغلار دئیلر
کي نئچون آغلیرسان؟ صوفي آیتدي: بونون
آغلادیغین بودور کي باباسي بوني بیر
کئشیش قیزینا نشانلاڊي کئشیش دخی آلیب
قاچڊي تام بیر سنه دور آراریز بو دوگونې
سئودیگین دوگونې ظن ایدور اونا آغلار
دئیدي. بونلار آیتدیلار: عاشق بو بیر
قومشونون بیر قومشویا وئریب اونون
دوگونودور لاکن اول کئشیش بورادان کئچهلي
تمام الی گون اولڊي. اونلار اورخانا
گئتدي دئیلر. بونلار اثرتسي گون یولا
روان اولوب اورخانا داخیل اولدولار. کرم
باخڊي کي گلینلن قیزلار باغچا کنارندا
ذوق و صفا ائدیلر ایچریلرینده بیري
عینی اصلی خانا بنزهر. کرم بونو گوروب
آلڊي ساري باخالیم قیزلار نه دئدي:

آلڊي کرم

گوزلر سیرانه چیخمیش
بیريسي اصلیمه بنزهر
آل کیشي ساللانیشي
یورویوشي اصلیمه
بنزهر

کرم بوبیتی سویلینجه قیز باخدی کی
کندینه سوز آتیر اول وقت کرمه نه دئی:

آنامین سروي دالیم
سنین اصلین من دگیلم
بیر غریب ایگید یاریم
وار
سنین اصلین من دگیلم

آلدی کرم

ارنلردن شفا بولدوم
شکر منلردن قورتولدوم
آغ جیلانی دوز گتوردوم
باخیشی اصلیمه بنزهر

آلدی قیز

سو زندان آنلادیم آزین
یاغینه دشمامش غزین
گورجستانه کئچدی
گوزین
سنین اصلین من دگیلم

آلدی کرم

درتلی کرم دیلین

توکور
من آغلارام کندی گولره
گولوشي اصلیمه بنزهر

آلدي قیز

منیم آدیم گوللی
نازلی
سنین آرادییغین اصلی
قوشا خاللی اولدوز
گوزلی
سنین اصلین من دگیلم

بیرده قیزلار کرمه دارایلیب بیرسی گلیب
عاشیق آرادییغین ندر دئی. کرم آیتدی:
بورادان بیر کئشیش کئچدیمی؟ قیز آیتدی:
گورجستانه گئتدی دئینجه کرم یولا روان
اولوب گورجستانه داخیل اولدولار. کرم
صوفیله بیر قهوهیه گلدیله باخیلار کی
گورجستان ولایتینین آداملاری بوتون سمور
قالپاق گیریلر. کرم بونلارین یانیا گلیب
آیتدی: بورادان بیر کئشیش کچدیمی اونلار.
بیزه بیر تورکی سویلرسن خبر وئیریز
دئدیله. کرم آیتدی: ناسیل تورکی
ایسترمیسنیز اونلاردا قیافتیمیزه¹⁵⁴ گوره

دئدیلر. کرم دخي آلدی ساري الینه
باخالیم نه دئدی:

آلدی کرم

سئیر ائلدیم
گورجستانین ائلینی
ائلری وار بیزیم ایله
بنزه مز
باغ و باغچا سینی هب
سیر ایلدیم
گوللری وار بیزیم
گوله بنزه مز
ائلری وار یازی آزار
معنایی
گوللری وار وئریر
درده درمانی
الری خوش خیالی
عاشیق بیانی
ماللری وار ماله
بنزه مز
جوشغون جوشغون چایلاری
کئچدیم
سیوق سیوق سولارینی
ایچدیگیم
کرم ایدر دلبرلرین
سچدیگیم
حاللری وار بیزیم

دئییب کسدي، بیرده بونلار آفرین دئیب
 آرادین کئشیش بورادان کئچه‌لی اوتوز
 گون دور اونلار گلبه‌یه گئتدی دئیلر. کرم
 دخی یولا روان اولوب بیر گون گلبه‌یه
 داخیل اولدولار. آتلارین بیر خانا باغلایب
 بیر قهوه‌یه گلدیلر. آخشام اولدی بیر آز
 احباب گلیب خوش بئشدن سونرا کرم آمان
 عاشیق بیزه بیر تورکی سویله دئیلر. کرم
 دخی آلدی سازی باخالیم احبابلاری نه
 سویلدی:

آلدی کرم

غریب ائلده یامان
 اولدی حالیمیز
 سیلایا¹⁵⁵ وارچاق نئجه
 چاغلار وار
 آه ائده ریم الیم
 ایرشمز یاره
 ایلک یئرده یوجه
 یوجه داغلار وار
 بیریکیدوشنجه
 قالدیران اولماز
 ایللیم تورار ایکن کم
 دئمک اولماز
 بو قدر یاد ائلده

اکمگین اولماز
نئجه ائدیم آياغمي
باغلار وار
پوزلماز ائليمیزده كي
يازیلار
یاره لاریم گوزگوز
اولدي سیزلار
کرم ائدر دینلین ائي
غازیلیر
دردین قویوب منه
بورده آغلار وار

دئییب کسدي. ائشیدنلر آفرین دئیلر کرم
آیتدي: بو طرفدن بیر کئشیش کئچدیمي؟ بلي
کئچدي اما قارصا دوغرو گئتدي. کرم دخي
روان اولوب گئديرکن باخديکي گویون
اوزونده بیر آز دورنالار اوچورلار کرم
صوفیه آیتدي: اونلن شو دورنالارا بیر
تورکي سویلیم دئییب آلدی ساری باخالیم
نه دئدي:

آلدی کرم

گوگ اوزونده بولوک
بولوک دورنالار
ندیر سیزین احوالینیز
حالینیز
بیر عرض حال باز دیم

دوست گویونا اوغراسا
 یولونوز
 منیم یاریم سیزده
 گوروب شایرسیز
 اول یوجه داغلاری نئجه
 آشیرسیز
 آووچی گورونجه سیزده
 شایرسیز
 قیش قارماندیر سیزیم
 ایلینیز
 درتلی کرم ایدر
 اوغرادیم درده
 جانیم قوربان اولسون
 مرد اوغلی مرده
 سفیل¹⁵⁶ دورنانا
 گزرسین بویئرده
 یوخمی سیزین وطنینیز
 ائلینیز

دئییب کسدي. بیرده اورادان یولا روان
 اولوب قارصا گلدير، آتلاړین بیر خانا
 باغلايیب بیر قهويه یه گلدير. اونلارین
 یانینا احباب گلیب خوش بئشدن سونرا آمان
 عاشیق نره بیر تورکی سویله دئیلیر. کرم
 آلدی ساری الینه باخالیم نه دئدی:

آلدي كرم

هي آغالار نئجه اولور
حالي ياردان آيريلانين
واريربراتينا دوشر
يولي ياردن آيريلانين
قرنفيللر توتمازيميش
گول ديكن سيز
بيتمزيميش
ايشته گوچريور
يتمزيميش
الي ياردان آيريلانين
درتلي كرم گلورديرلر
گلير بوندا
قالورديرلر
سئويلمدن اولورديرلر
دلي ياردان آيريلانيني

دئييب كسدي. ائشيدنلر آفرين دئديرلر. كرم
آيتدي: بو طرفدن بير كئشيش كئچديمي؟
اونلار آيتديرلر: اگربيزيم ولايتميز مدح
اائرسين خبر ويريريز دئديرلر. كرم دخي
قارصي ذوقلاناين ايچون آلدي ساري اليه
باخاليم نه دئدي:

گرم قیصریہ کلوب دیشلرینی چنگدر دیکلر دشیدر

آلدي كرم

قادر مولا م بودرسندن
دیلگیم
بوگلین قیشمیز بهار
ياز اولسا
گونه اوتوز ایگیده
اوتمه ینسه
عکسینه چئوریلیب تیز
اولسا
گونه بیر دویوغوم
یمورتا اولسون
ای کاتیب گل سین
حسانبین اولسون
مین دام دولوسی
گوگرچین¹⁵⁷ اولسون
بیر دام دولوسی اوردک
قاز اولسا
اوتهمده بیر اهل
کامل بولونسون
یاورولارین هپ بیرینه
آیرسون
درتلی کرم ایدیرو
دونیا اگلسون
هر دگیرمان اوتوز
ایکی گوزو اولسا
نه بو قدر ماله

مالکسین کیشی
گوزومدن اخیتم
قانیله یاشی
توقوز دگیرمانیم بیر
یئرده دونسون
بیر الی ایرانده صافی
اوز اوسا

دئییب کسدی. جمله سی آفرین دئیلر
آیتدیلر: سنین آرادینغین کئشیش گئچه لی
بیر آی تام اولدو، اونلار اولطویه گئتدی
دئیلر. کرم اورادان یولا روان اولوب بیر
گون اولطویه داخیل اولدولار، آتلا رین بیر
خانا باغلاییب بیر قهویه گلیدلر یانلارینا
احبابلار گلیب خوش بئشدن سونرا امان
عاشیق بیز تورکی سویله دئییه رجا
ائتدیلر. کرم دخی آلدی ساری باخالیم نه
دئدی:

آلدی کرم

آچاقدان یوکسکدن
ائنه ن دورنالار
اینصافی نیز یوخمی
آلدی درت منی
گئجه گوندوز حالینا

مڭنون گيبي چوله
 سالدي درت مني
 غوربت ائلده يوجه
 داغلار آشالي
 آه ائتديكجه قره
 باغريم داشالي
 من اصليمدن آيري
 دوشدوم دوشهلي
 بولدي دليك دليك دلدي
 درت مني
 بيلم خيالم دير
 يوخسا دوش گيبي
 گلدي گنچدي بورا دان
 قيش گيبي
 سفيل كرم ائتدين قوش
 گيبي
 توتدي بيربير بولدي
 درت مني

دئييب كسدي. بونلار آفرين دئدير. كرم
 آيتدي: بوردان بير كئشيش كئچديمي؟
 اونلار: بلي گنچدي اونلار تارمانه گئتدي.
 كرم ائرتسي گون يولا روان اولوب گئدركن
 بير افكار¹⁵⁸ گليب باشلادي آغلاماغا. صوفي
 آيتدي: نئچون آغلارسان؟ كرم آيتدي: نئجه
 آغلامايم اصليمي گوره جگيم گلدي و هم

اصليمين مندن خبري وارمي يوخمي اونلان شو
يوللارا سورايم دئييب آلدې ساري اليه
باخاليم نه دئدي:

آلدې كرم

اگري بوگري گئدن
يوللار
يوللار خان اصليمي
گوردونمي
دوشموشم يار ايزينه
ايزلر خان اصليمي
گوردنمي
اگننه گئيميشدير
حوله
يانندا وار چفته دايه
سنين ديرلر ساري قايا
قايا خان اصليمي
گوردونمي
اصليمي گزديگي يوللار
كرمين چكديگي درتلر
قوينلاري يئين قورتلار
قوردلارخان اصليمي
گوردنمي

دئييب كسدي. يولا روان اولوب تارمانه
داخيل اولدولار. كرم سوال ائتدي آتلاردا
بلر بابزدا گئتدي، دئديلر. كرم يولا روان

باخديكي بير آز بگلر باغچا سيرينه
چيخميشلار ذوق صفا ائديرلر. کرم بونلاري
آيتدي: بو طرفدن بير کئشيش گئچديمي
قيزين بيرسي آيتدي: اگر بيزه بير تورکي
سويلرسن خبر وئريز دئديرلر. آلدی کرم
سازينه دئدي:

آلدی کرم

بايزيده بير گوزل
گوردم غازيلر
قدرتدن چکيلميش قان
قاشلاري
سويلديمي بير قاچ گلام
سويلسون
عاشيق اولدورمگي
بوخته ايشلري
کيمي ياورو کيمي
گوللر يونه سي
کيمين تخت سليمان در
آينه سي
بيگ ناز ايله
کسيلميشدر آنه سي
تئل تئل اولموشدور
يويونجا ساچلاري
هلال قاشلارين حناسي
وار
ياناغيندا چفته چفته

شاد اولور
صاباحین قارشو کلیور
گشدي

دئییب کسدي. بیرده قیزلار آیتدیلر: سنین
آرادین طیايه گئتدي دئیلر. کرم
اورادان یولا روان اولوب طیايه داخیل
اولدو. مگر کردستان ویلايتي ایمیش. بیر
قهوه ده مسافر اولوب بیر آز احباب گلییب
آمان عاشیق بیزه بیر تورکي دئ رجاء
ائتدیلر. کرم دخي ساري الینه آلیب
باخالیم نه سویلدي:

آلدی کرم

صوفي قارداش اوچ
مملکت کچوردوم
بیری ایران بیر توران
بیری گیلان
یئنیدن باشنه اوچ
دولت قونار
بیر عقیل بیری گنجلیک
بیری شان
کئشیشین ائتدیگی
یاننه قالماز
ار آیددا سانما بلاسین
بولماز
ایکی اوچ شئی حق

بیر ایلیک بیر علم
بیر نان
کرم دئیر کی مرداینا
ایریدی
قسمت اولوب بیر گز
اوزین گوریدی
قادر مولا منه اوچ
درت وئردی
بیر آتش بیر توتش بیر
یان

دئییب کسدی. اورادان یولا روان اولوب
اورکوبه داخل اولدولار، آتارین بیر خانه
باغلاییب بیر قهوهیه گلدیلر. آخشام
یانلارینا احبابلار گلیب خوش بئشدن سونرا
کرمه نردن گلیب نرهیه گئدیرسن دئدیلر.
کرم دخی دیلدن سویلیم تئلدن سویلیم
دئییب آلدی ساری باخالیم نه دئدی:

بیزیم ائلدن سوردوم
بوندا گتوردوم
بو داغلاردان آشا بیر
سونام یگدیر
اینیر بیرده اکر حسین
بسیر

بو داغلاردان آشان بیر

چکین اولدي بورادا
اولدي ستوردیم
عاشیق اولان البت
معشوقین دیلر
قان اتمهین خواب
وئیردین کئشیشلر
بوداغلاردان آشان بیر
سونام یگدیر
یتیردیم یاوری می
دورماز آرارام
کسیلدي صبریم هم
یوخدور قراریم
من کرم عشق اودینا
یانارام
بو داغلاردان آشان بیر
سونام یگدیر

دئییب کسدي. ایشدنلر آفرین دئیلر. کرم
آیتدی: بورادان بیر کئشیش کئچدی می؟ بلی
گئچدی اما وانا گئتدی دئیلر. کرم دخی
یولا روان اولوب گئدر کن بونلارین اونونه
قیرخ حرامی چیخیب سویونین دئیلر. کرم
آلدي ساري حرامیلر نه دئدي:

گئجه گوندوز زاري
 زاري آغلارام
 مني وطنيمه گوندر يا
 ربي
 بودنيايه گلن گئتمك
 ايچيندور
 بورادان قولوني
 قورتار ياربي
 يارب سن ساخلا كونلومي
 غمدن
 يتيرديم عقليمي جان
 چيخماز زينداندان
 اولدورلر مني يار
 گئدير الدن
 منيم حاليم سنه معلوم
 ياربي
 شو كرمي عشق اودونا
 يانديرماق
 سئودىگيمي غنچه يي
 مندن سولدورماق
 هي آغلار ائللريده
 گولدورمك
 قلوبينه مرحمت دوشور
 ياربي

شيمدي كرم بويله دئييب آيتدي: آغلار من
 نه دئديم آنلادينيزمي؟ اونلار خير آنلاديق!

شاه‌یدیم شیمدی غربته دوشدوم ، امان
 ایسترم اگر حق تعالی قسمت ائدیب سیلایا
 گئدیرسم اول زمان سنی چراغ ائدرم دئدی.
 حرامیلر بیر بیرینه باخیب آیتدیلر:
 غالبا بو حق عاشیقی دیر بونا توخونماق
 لایق دگیل دیر دئییب آیتدیلر: عاشیق مولا
 سلامت وئرسین من سنه لطف ائتدیگ بیزیم
 مرامیمیز سنه بیر تورکی سویلتمک ایدی
 دئدیلر. کرم اورادان اولوب بیر گون وانه
 داخیل اولدیلر آتلارین خانا باغلاییب بیر
 قهوه گلدیلر آخشام اولنجا یانلارینه
 احبابلری گلیب خوش بئشدن سونرا آمان
 عاشیق بیر تورکی سویله دئدیلر. کرم دخی
 سازی باخالیم نه دئدی:

آلدی کرم

هی آغالار قنغی¹⁵⁹ درده
 یاناییم
 یتوردوم اصلیمی گورن
 اولمادی
 پروانه لر گیبی
 یاندیم توتشدم
 یاندیغیم علومی آلان
 اولمادی
 آق قواق قیزی بگ
 بوگرکن دنگی

ليلا بير زماندا
 مجنونون دنگي
 آتدي كولنگيني وئردى
 سريني
 بويله يار يولونا
 اولان اولمادي
 خورشيد ده ماهين
 دردينه ياندي
 قنبرده عرضونوين
 دردينه ياندي
 دنيا ده شاه سنم مراده
 ايردى
 عاشيق غريب گيبي
 كولين اولمادي
 كرم ايدر داغ باشيندا
 اوتوردوم
 درديم الي ايكين
 يوزه يئتيرديم
 لقمان حكيم گيبي جراح
 گتوردوم
 شو بنيم درديمدن بيلن
 اولمادي

شيمدي كرم بويله دئديكده آفرين دئديلر.
 كرم آيتدي: بو طرفدن بير كئشيش گئچديمي؟
 بلي گئچدي تفلوزه گئتدي دئديلر. كرم يولا
 روان اولوب بير گون تفلوزه داخيل

قهوه يه گلدیلر آخشام اولدی بونلار بیز
آز احباب گلیب خوش بئشدن سونرا عاشیق
بیزه بیر تورکی سویله دئیلر. کرم دخی
آلدی ساری باخالیم احبابلارا نه دئدی:

آلدی کرم

ینه می قیشلی دی
داغلارین باشی
عجب بیر دانه نین
گوزی یاشیمی اول
آلا گوزلرینی سئویدگیم
دلبر
اودا منیم گیبی گوزی
یاشیمی اول
غلیب رقیب الیندن
حالیم مشکل دور
عشقین دالغالاری
بوندان آشقین¹⁶⁰ دیر
ائشینیدن¹⁶¹ آیریلان
بویله شاشقین دیر
یار ایله سوردیگیم
دملر شیمی اول
کرم ایدیر یار عهدینه
دورورسا
اورگیمده یاغ قالمیب

اریرسه
قادر مولا م نصیبیمی
وئیرسه
یئرده کئچدی منه
ائشمی اولا

دئییب کسدی، بیرده ائشیدنلر آفرین
دئیلر. کرم آیتدی: بو طرفدن بیر کئشیش
کئچدیمی؟ بلی کئچدی اما اونلار احطه
گئتدی دئیلر. کرم یولا روان اولوب
گئدیرن قارشى بیر یوجه داغ گلدی. کرم
صوفیه آیتدی: سن بو داغی بیلورمیسین؟
صوفی بیللم دئدی. کرم آیتدی: بو داغا
انجغر داغی دئیرلر شو داغی بیر تورکی
سویله ییمده او یله یولوموزا گئده لیم دئییب
آلدی سازی الینه باخالیم داغا نه
سویلدی:

آلدی کرم

قنی هوادن اوچار سین
ایندیره ییم کونول
سنى
بوداق بوداق گؤل
دالینا
قوندویره ییم کونول
سنى

یوجه داغلارا یوجه

گوندوز گندير گئجه
 اولور
 گور آيريليقي نئجه
 اولور
 آييره ييم كونول سني
 يوجه داغدان آشيراييم
 وطنندن شاشيره ييم
 غربت ائله دوشوره ييم
 آغلاده ييم كونول سني
 درتلي كرم يوجه گلان
 ياز بهاري آجي گلان
 يارين حسرت يوجه قيلان
 دوغرا دايييم كونول
 سني

دئييب كسدي. اول گئجه داغدا قالديرلار
 ائرتسي گون يولا روان اولوب گئدركن يئنه
 بير يوجه داغ اوزرينه چيخديلار كرم بو
 داغه سبحان داغي دئيرلر ايكن بير توركي
 سويلييم دئييب آلدې ساري باخاليم نه
 دئدي:

آلدې كرم
 سنه دئيرلر سبحان
 داغي
 هئچ دومانين ضايع
 اهلماز

باشي تاملي قار
اولمازمي
آشايديم سنين بلندن
شكر آقار تاتلي
ديلندن
سورايديم اينجه
بئليندن
ياناغيندا گول
اولمازمي
سيزبير اولوداغسيز
يوجه
اوستونوزدن يول
آشينجا
كيشي سوديگين
سارنجا¹⁶²
اول بهار ياز
اولمازمي
چيخ يوجه داغلار ايله
بنفشه سنبوللر بويله
گل کرم ائت دوغري
سويله
گؤزل سئون دلي اولماز

دئييب كسدي. اوندان يولا روان اولوب بير
گون احطه داخيل اولدولار بير قهوهيه
گلدیلر. آخشام اولدي بونلارين يانينا بير

آز احباب گلیب خوش بئشدن سونرا آمان
عاشیق بیزه بیر تورکی سویله دئدیله. کرم
دخی آلدی سازی باخالیم نه دئدی:

آلدی کرم

یارین افکاریندان
یارین غمیندن
منه بیر عجایب حال
اولدی بوگون
منیم بو درتمی
بیتیردی
یاندى جگر جگیم کول
اولدی بوگون
دورناین قانادی بیر
قاریش تئلدن
چکه لیم آیریلیق نه
گلور الدن
غریب بولبول گیبی
آیریلایم گولدن
بولبول گولومدن دور
اولدوم بو گون
اوکسوز¹⁶³ کرم ایدریا
بن نیله ییم
اشیمه دوستمه خیر
ایله ییم
آلیب باشیم دیاردیار

گئده ييم
بيلمه ديگيم داغلار
يول اولدي بو گؤن

دئييب كسدي ائشيدنلر آفرين دئديلر. كرم
آيتدي: بو طرفدن بير كئشيش كئچدي؟ اما
اونلار موشا گئتدي. كرم يولا روان اولوب
گئدركن اونونه بير يوجه داغ گلدي كرم
صوفيه آيتدي: سن بو داغي بيليورميسين
صوفي بيلمم دئدي. كرم آيتدي: بو داغ
نمرود داغي دئيرلر اگلن بير توركي
سويله ييم اويله گئده ليم دئدي. صوفي
آيتدي: كرم سن هيچ داغ داش بوراخمازسين!
كرم آيتدي: گل بير توركي سويله يه ليم.
صوفي آيتدي: بو سفرده منيم سوزوم اولسون
والحاصل بونلار داغين باشينا چيخديلار.
حكمت خدا هوا پوزولوب قار ياغيب بير قيش
اولمه يكي اللري آياقلاري توتماز اولدي.
كرم باشلادي الهي بو قيز منه عجا قسمت
دگيلمي دئييب. صوفي بي آيتدي: من سنه
دئمه دمي شو داغا بير سويلمسده اويله
گيده ليم ايشته گوردنمي حالميز نه اولدي
دئينجه. صوفي آيتدي: آمان كرم سن
بيلورسين دئييب سايي الينه وئريب
يالوارماغا باشلادي. كرم صوفنين
يالوارماسنيا دايانماييب آلدې سايي
باخاليم نه دئدي:

کرم سازچلارکن قم غول کلوب طوندیغنک رسمید

آلدي كرم

آمان فلک يانديم سنين
اليندن
بو قريب گولونا آز
زار گلور
آه آيتدکجه قارلي
داغلارا ايکيلير
خبر آليدم کاربان
ايله گلور
شاهين گيبي کوکدن
دورنا اينديرير
اينديرده سینه سینه
قونديرر
ايللر سئويگنه نامه
گونه رير
يارين سيلم سوزي منه
قاليرا ولور
درتلي کرم
ايدربروکماندر
ياري گورميه لي خيلي
زماندير
ايللره ياز نهار
چاير¹⁶⁴ چمندر
نيچون بيزه ياغمور

ايله قارگلير

دئيب كسي. حكمت خدا داغين باشندان قيش
گنديب هوا آچيلدي. بونلار يولا روان اولوب
موشا داخيل اولدولار. باخديلار كي اول
بهار اولموش قيزلار گلنلر ذوقه چيخميلار
ذوق صفا ائديرلر. كرم آيتدي: صوفي شو
قيزلارا بير توركي سؤيلم گنده ليم دئيب
آلدي ساري باخاليم نه دئدي:

آلدي كرم

آچيلدي لاله لر گوللر
گؤزل گنديرميش
او واسي¹⁶⁵
گؤزلر قول قول
وئرميش
چيخيب گندير موش
او واسي
قره سو آخير بويونجا
مراد چايي گندير

اينجه
دولانيرگندير اينجه
اوزار گندر موش
اوواسي
قار شيمزدا يوجه
داغلار
كونول نهري دورماز
چاغلار
كرم اصلي ايچون آغلار
يخار گندر موش اوواسي

دئييب كسدي. بيرده اورادان موشا داخيل
اولوب بير قهويه گلدير يانلارينا
احبابلاري گليب عاشيق بيزه بير توركي
سويله دئييب، كرم آلدې ساري نه دئدي:

كرم آلدې

گل اصليم گنده ليم
گولشن سئيرينه
گول ايچنده ريحان
سينه ن عنبر دور
مجنون گيبي دوتموشام
بو داغي
سئوميشم سني ازلي
بو تئلي جانيمدان

بىردىم اوساندىم¹⁶⁶
 قىرمىزي دونى قارايا
 ياندىم
 ھى آغلار عشقىن اودىنا
 ياندىم
 اگر من يانارسام
 ناردە قالماز
 بىر الدىندىن دولو
 بىر بادە ايچدىم
 بھار سئلى گىبى
 قاينايىب جوشدوم
 درتلى كرم بوندا آھ
 ايدر آغلار
 ياخشى طبىب بوندا
 يارەمى باغلار
 يازگەلك دئىھ قىش
 اولدى داغلار
 مبارك ياز گلير قاردا
 قالماز

دئىيىب كسدى. آندا اولانلار آفرىن دىئدىلەر.
 كرم آيتدى: بو طرفدن بىر كئشىش كئچدىمى؟
 بلى كئچدى اما چانلى كليساىھ گئتدى

166 اوسانماق = بئزمك، بىر شئىن اوزانماسىندان
 دولايى گۇزدن دوشمك

دئدیلر. کرم اثرتسی گون بوله روان اولوب
باخدیکی گوی اوزونده بیر بولوك دورنالار
اوچوب گئدير. کرم آیتدی: صوفي قارداش
گتیر سازیمی دورنالار ایله آناما باباما
و خاصیمما اقرباما سلام گوندریم دئدی:

آلدي کرم

دورنا گئدرکن
مورادینا
دورنا یاره سلام ایله
قارلی داغلارین دردینه
دورنا یاره سلام ایله
دورنا گئدرارق داشه
قارلی داغلار آشا آشا
هم قومه هم قارداشه
دورنا یاره سلام ایله
دورنا گئدر کوشنه¹⁶⁷
یئره دوشنه دوشنه
آل سنه وئریم نشانه
دورنا یاره سلام ایله
دورنام گلویر آلیند
دورنا یاره سلام ایله

اوردان يولا روان اولوب چانلي كليسايه
داخيل اولدولار. بونلار گزرکن کلیسا
قاپی سینا گلدیلر. کرم بیر آز ارمني
قیزلاري گوروب صوفيه آیتدي: صوفي بیزه
مژده سئودیگیمی چانلي كليسايه گئتدي
دئدیله آیتدي: آگلن شو قیزلاردان اصلي
خانمي سوال ائدهیم دئییب آلدی ساري
باخالیم قیزلارا نه دئیدي:

آلدی کرم

سنه قوربان اولوم
چانلي كليسا
قیزلار خان اصلیم
کلیسایه گلدیمی
چوغونا مراد وئره ر
حضرت مولا
قیزلار خان اصلیم
گوردونمی
بیرده چیچکلره گوکدن
ایلدیزلار
بیر ساعت گورسم جگریم
سیزلار
سیزه قوربان اولوم
گلینلر قیزلار
قیزلار خان اصلیم
گلیسایه گلدیمی
کرم ایدر درتلی درتلی

بويلارام¹⁶⁸

اصليم بونده دگيل سيز
نيلرم
قيزلار خان اصليم
كليسايه گلديمي

دئييب كسدي. قيزلار آيتديلر: عاشق نه
ايستيرسن؟ كرم آيتدي: بو طرفدن كئشيش
كئچديمي؟ بلي كئچدي اما اونلار مزكيره
گئتدي. كرم اورادان يولا روان اولوب
گئدركن بونلار اونونه بير ايرماق گلدي.
كرم صوفيه آيتدي: سن بو ايرماغي
بيلورمي سين؟ خير بيلمم. كرم آيتدي:
صوفيه آيتدي بو ايرماغا مراد ايرناغي:

سن مرادساني جمله
سولارين باشي
ديدم ده دور كرم
قانلي ياشلري
سويلسم باشما گلين
ايشلري
قيزارميشسين باغلاني
باغلاني
سن مرادسين هر سولارا

آو غراسين
او كسوز سينه مي
دا غلارسين

دئيرلر اگلن شو ایرماغا بیر تورکي
سویلهمده اويله گنده لیم دئدي. بیزه یول
وئرسین دئینجه صوفي کندی نه آیتدي: بو
آدام دلي مي دير هئچ یوکسلمه ایرماق
اوومه¹⁶⁹ یول وئیرمی دئدي. آلدی سازی
الینه باخالیم نه سویلدی ایرماغا:

آلدی کرم

ائیلن مراد ائیلن خبر
سوراییم
آخیب گتمه دور ائیلنه
ائیلنه
عالمده درتلي ایملش
گوره ییم
آخیب گئدرسین ائیلنه
ائیلنه
دا لغان قووا بیر بیرین
گورلرسین
آخیب گئدرسن آغلنی
چاغلانی
کرم ایدر یوجه سنه

چیخماقدان
چیخیب دوست یولونا
باخماقدان
نئچه مین جورین
چکمکدن
یاندی اورگیم قویلانی
قویلانی

دئییب کسدي کرم تورکویو تمام ائدینجه
بار خدا سو دوردي بونلار ایرماغي
گئچدیلر. صوفي کندی کندینه آیتدی: بو
کرمی من بیراخمام زیرا تهی آدام
دگیلیمیش ایرماق بیله حقه باخیب یول
وئردی دئییه کرمه قایت¹⁷⁰ حرمت ائدیب یولا
روان اولوب بیر گون مزکیره داخیل
اولدولار. بیر قهوهیه گلدی. کرم یئدی
دانه عاشق ساز چالارلار کندی سازی گیبی
دگیل. کرم بونلار سلام وئریب اوتوروب گلدی
عاشیقلار فصلی تمام ائیدی سونرا بونلار
آیتدی اوستالارا آتمی سلاحمی سیزه وئرهیم
شو سازین بیرینی منه وئرین دئدی. شاعرلر
آیتدیلار: باخ یولداشیم سن بیزدن ساز
ایسترسین آماجا آدام سازی ایسترمی هر
گونولده بیر اسلان یاتیر دئینجه شاعرلر
آیتدیلارکی بیر پارچا چال اگر اربابی
ایسن وئره لیم دگیل ایسن یوزمین آلتون

وئرسن وئرمه ييز دئدير. كرم آيتدي:
 كونول قيرماق ايگيدليكن دئينده
 شاعرلردن بيريسي ساري كرم وئردى. كرم
 دخي سازه بير دوزن وئريب باشلاي تقسيم
 ائتمگه بونلار باخديلار كي كنديلريني
 چالديقلاري بير شئي دگيل اول زمان
 شاعرلردن بيرسي آفرين عاشيق ساز سنين
 مستحق دير اما كونول اوزرينه بير
 توركيده دينليليم. كرم پك اعلا دئييب
 آلدى ساري اليه باخاليم نه دئدى:

آلدى كرم

عاشيق نه سورارسين
 منيم حاليمي
 ياردان آيريلالي سن
 اولماز كونول
 ليلاسين آديرميش
 مجنونه دوندوم
 گئينجه خرقة بي تاج
 اولور كونول
 بيردم سياح اولور
 قيلنج قوشانور
 بيردم تراب¹⁷¹ اولور
 زيره دوشنور
 بيردم حقن قورخوچكير
 اوتانور

بیردم بگدن یوجه
 اولور کونول
 بیردم گولده بیتر
 قارغی قامیش دور
 بیردم باغچالاردا
 دورولومش دور
 بیردم آلتون بیردم
 گوموش دور
 بیردم پاسلانوردا
 تونج¹⁷² اولور کونول
 کرم ایر نهایتیه
 آیرلماز
 عربه آت یوریلورکونول
 یورلماز
 کونول بیر سرائ
 دیرسنیه ساریلماز
 گوزلی سارمسی گوج
 اولور کونول

دئییب کسدي. عاشقلار یگنیب پیر اول
 یولداشیم اوستادینا رحمت فصلی گوزل
 آیتدین بیر داستان سویله سن دئییب کرم
 آلدی ساری باخالیم نه دئی:

آلدی کرم

کرم کرم بیرسینگه¹⁷³

دوش اولدوم

یقین بیلدیم شوسنین

ایشینی

توتدوم قیلیج ایله

کسدم کله سین

یئدی داغ اوستنه

سردیم لشیینی

سینک ویزلدادی اوچدی

هوایه

یاغین سوزدوم اوچ یوز

آلتمیش دوه یه

یوکلندی دوقسان

دوققوز قاطره

پیشکش ائتدی قیصریه

دوشنی

سینگى توتوب میدانا

آتدیلار

بئش یوز کیسه آقچا

یاغین ساتدیلار

کمکلریندن بیر کوپرو

چاتدیلار

حسابی ائتدین ایکی

مین دیر یاشینی

من یتورم قارانلیقدا

گلنی

غلیب منیم دادلی

جانمي آلاني
درتلي کرم سويلر
بويله يالاني
ياخني¹⁷⁴ گویدی
اوسنيه ين آشني

دئييب کسدي عاشيقلار بير اول دئديلر. کرم
بو طرفدن بير کئشيش کئچديمي؟ بلي کئچدی
ياسين اوباسينا گئتديلر. کرم اورادان
يولا روان اولوب بير گون ياسين اوباسينا
گلدیلر. آتلارينی بير خانا باغلایيب بير
قهوهيه گلدیلر آخشام اولدی. بونلارين
يانلارينا بير آز احباب گليب امان عاشيق
بیزه بير تورکی دئييب آيتديلر. کرم دخی
سازی الينه آليب باخاليم نه دئدی:

آلدی کرم

آه ائیلدیم کونول
سنین الیندن
قالدیم بیر عجایب زار
ایچینده
نمه آغلاین نمه
گوله ییم
غنچه گولوم قالدی
خارین ایچینده
آل ینشیل سونبول
باغالمیش داغلار
اونمز گوزوم یاشی
دورماییب چاغلار
بهارین سلطانی
دورماییب آغلار
دورلو دورلو قوقولرین
ایچنده
درتلی کرم ایدر وطنیم
یوخ ایمسشم
یارادان آیریلالی
بوکولدی بئلیم
هئچ کیمسم یوخ
سورامنیم احوالیم
قالدیق ناموس ایله
عارین ایچینده

کڻچدي اما اونلار اوتلق قريه سینه گڻتديلر
کرم بير گون داخل اولوب بير قهوه يه
گلدیلر. بونلارا بيرآز احباب گليب عاشيق
بیزه بير تورکي سويله دئديلر کرم دخي
سازي الينه آليب اوزون احمد کي سرانجامي
نقل ایلدي

آلدي کرم

پك قار انليق يولاناريم
يولومي
سويوق آلدی آلدی
آياغیمی الیمی
من کنديمه لايق گوردوم
اولومي
آخرينده قارشوگلسين
امان هي
اوزون احمده چيخديم
بوزولدي
آق آلنيما قارا يازي
يازيلدي
مزاريم غربت ايله
قالدي
چاغيرم قادر مولا
امان هي
کرم ايدر عشق قزانين
قينادن
اينيب اووه لاردا آتين

آنلار آغلادین
یانایانا آغلایهیم
همان هی

دئییب کسدي. کرم آیتدي: بو طرفدن بیر
کئشیش کئچدیمی بلی کئچدی حسن قلعه سینه
گئتدي. کرم اورادان یولا روان اولوب بیر
گون چوبان کوپروسونه داخیل اولدیلار. کرم
باخدي کی بو انسان بناسینا بنزمهیر بیر
عجایب کوپرو. صوفیه آیتدي: سن بو کوپریو
بیلیرمی سین؟ صوفی بیلیم دئی. کرم
آیتدي: بونا چوبان کوپروسو دئیلیر اصلیم
بورادان کئچدیمی دئییب آلدی ساری الینه
نه دئی:

آلدی کرم

بو گون گلدییم باخدییم
سنه

کوپری خان اصلیم
گوردونمی
آیرلدییم بیر اصلی
یاردان
کوپری خان اصلیمی
گوردونمی
بسلمه ایله قورلموش
بناسی

قدرتدن ایش باس

نارنجی یازیلیمیش
یازین
بیر چوبان قوموش
بناسین
کوپری خان اصلیمی
گوردونمی

بیرده کرم باخدی کی کوپرونون اوته
باشیندا بیر جیلان¹⁷⁵ سو ایچیپ ایکی
طرفینه باخار. کرم صوفیه آیتدی: یئنه
منی افکار آلدی دورشو جیلانا بیر خبر
سوراییم باخالیم اویاندا دوران نه صورت
گوستریر دئییب آلدی ساری الینه دئدی:

آلدی کرم

سنه بیر سوالیم وار
منیم جیلان
اصلی کئشیش بورالاردان
کئچدیمی
دوشوب آرخاسنیان
اولموشام روان
چوبان کوپروسوندن بیر
سواچیدیمی

آلدی جیلان

دینله سن منده بو
افغاني
اصلي آتاسيلا دوشمشر
يولا
بیر سحر وقتینده
گوردوم من اونیو
یانینا باباسی
کئشیشده بیله

آلدي کرم

ملول ملول بویئرلرده
دوربسان
سیتم داشین بوسینمه
اورورسن
نه زمان دیر بوندا
دورسون
ائشیت سوزوم کونولون
خوش اول

آلدي جیلان

یوجه خلق ائتمیش مولا
بیزی
گئجهیه قاتمیشلار
گوندوزی
ارضرومدا قالماق

ائشيت سۇزوم كونول
خوش اول

آلدي كرم

درتلي كرم ايدير
دينله فضلني
عجم شاهي ديرلر منيم
اصلي
ارض رومدا بولورمим
اصليمي
يوخسا كئشيش آليب
قاچديمي

آلدي جيلان

بو قدر يالانيم
سويلديم سنه
مرادينني وئرسون حضرت
مولا
كئشيش ارض روما گئتدي
اما
اوندان اوتته سني
بيلمزم هله

دئيب كسدي. ايشده كرم جيلاندان بو خبري
 آليب دوغري حسن قلعه سینه داخيل اولدولار.
 اوندا سوال ائيلدير مگر بو شهر بير
 آداملار واريدى ايچريلريندن بيرى من
 كئشيش فلات بيلمم. دئدى بيريسى دخی
 آيتدي: به آدام شو عاشيقي آزارلما بلکه
 حق عاشيقي دير زيرا انكساره بادي
 اولوروز دئدي چونكي بو آدام حق عاشيقي
 دير ديرسن شيمدي اونو من تجربه ائتديم
 دئيب بير ساغ آدامي تاوبته قويوب
 آغلایارق مصلايه قوديلر. كرم بو احوالي
 گوروب صوفييه آيتدي: صوفي قارداش گتير
 شو منيم سازيمي زيرا بيزي امتحان
 ائده جكلر دئيب آلدی سازي الينه باخاليم
 اونلارين حيله سینه قارشى نه سويلدي:

آلدی كرم

گئدير اولموش بو

يئرلردن

گتيرلر درتلي درتلي

ترك ائتميش قوم

قارداش

دولاشيرلار درتلي درتلي

بیز گئدرکن يولميزدا

خطا گلدي ديليميزده

بير جنازه اونوموزه

گتيريلر درتلي درتلي

آخمیش گۇزوندن ياشي
ندير بونده بونون
ايشي
سويلميشلر درتلي
درتلي
کيمي آغلار کيمي گولر
کيمي ساققالين يولار
کيمي سي گۇزياشين سيلر
آغلاشيرلار درتلي درتلي
کرم دده دئير گزرلر
شيمدي تابوتون دوزرلر
گئدير قبريني قزارلر
آغلاشورلر درتلي درتلي

دئيب کسدي. بيرده بونلار کرمه آيتديلر:
عاشيق گل شو جنازه نمازيني قيلدير
دئيلر. کرم دخي قيلدير ايم اما اولو
نيتينه مي ديري نيتينه مي دئي. اونلار
دئيلر کي جانيم هئج جنازه نمازي ديري
نيتينه قيلينورمي دئيلر. کرم دخي نيت
ائيلديک جنازه يه دئ نمازه دوردو نمازي
تکميل ائدينجه بيريسي کرمين انسه سینه
بیر سیله عشق آیتدی کي کرمین گۆزلریدن
آتش چیخدی. کرم نه وورسون دئیکده بونلار
آیتديلر: ساغ آدامين نمازي قيلينورمي
دئيب تابوتي آچي وئردیلر. باخديلار کي
تابوتدا کي آدام موتي اولموش. بونلار بو

دیلدیلر کرم نه یاپاییم گناه میز دیر
دیوانلردن کئیشی سوال آیلدی. اونلاردا
بیزه تورکی سویله خبر وئره لیم دئیلر
کرم دخی آلدی سازی الینه باخالیم نه لر
سویلدی:

آلدی کرم

یتدیمی اولا ارضرومین
سنبللی
سولیدمی اولا شام
الینن لاله سی
گؤزلریمه خیال خیال
گؤرونور
سوددیگیمین قاشلارینین
قاره سی
بحری گیبی عمانلرده
یوزدیگیم
تراب¹⁷⁶ کیمی آياقلاردا
دوردوغوم
سازیمی الیمه آلیب
گزدیگیم
یوخ یوخ سولدگیلم
عشقین بلا سی
کرم دئیر فیدانیم
دینلمک ایسترم
یوکوم جواهر در

تاتماق ايسترم
چوريلوب سيلا ماگئتمك
استرم
بلمدمگه نه گلير
سايي سي

دئيب كسدي آفرين عاشق سنين آرادىغين
كئشيش ارضرومه گئتدي دئدير. كرم اوردان
يولا روان اولوب خادام پيكارينه گلددير.
اوندا قيزلار اثواب يقيرلار كرم اصلي
خانين وئردىگي چوره يي قيزلارا وئريب آمان
باجيلار شو چوره يي منه ييقاين ويرينير
دئدي. قيزلار دخي چوره يي آليب سويلا سوخوب
كرمه وئرددير كرم آيتدي: باجيلار بونه
قيزلار آيتدي: بيزه بير توركي سويلرسين
يقاريز اكر سويله مزسين بويله جه آل گئت
دئدير. كرم آلدې ساي باخاليم نه دئدي:

آلدې كرم

يئنه مين درديم مين
اولدي
نه ياپاليم ياغليق
سني

آخرديرده يولوم درمان
مرهم آيدم ياغليق سني
بويلاغليغي ياراشلميش
اطرافلى نقشله ميش

نه اندهيم ياغليق سني
کرم دده هر دير هر
گئجه
درديم سنین اولدي
گنديکجه
نرده بير گوزل گورنجه
گوسترهيم ياغليق سني

دئييب کسدي بيرده قيزلار چوره يي يقاييب
کرمه وئردیکده آيتديلار: بوچوره نين بير
ائشیده بيزده واردیلر. کرم آيتدي: کي مدن
آلدينيز قيزلار آيتديلار: بير کئشيش کئچدي
اونلار ساتدي دئديلر. کرم يولا روان اولوب
گئديرکن لاله لي داغينا چيخديلر حکمت خدا
هوا پوزلويوب بير قيش اولدي کی گوز-گوزي
گورمز اولدي. کرم آيتدي: الهي ياربي بير
قاچ کره بو فالکين منيم باشيما گلدي عجب
بو قيز منه قسمت دگيلمي دئييب آلي ساري
باخاليم نه دئدي:

آلي کرم

دلي کونول قالخدي
فرار ائيلدي
وارامازسين کرم
قيش دور گئري دون
ياغمور ياغير ايندي
نئجه باش اولر

اولور قيش الور
هوا بويله قالماز
يئنه خوش اولور
وارامازسين كرم
قيشدور گئري دون
گئدر قيش گلمدن ايام
يازي
گولستانه دونر
داغلارين يازي
نه اولورسنه آغلتما
بيزي
وارمازسين كرم قيش
دير گئري دون
كرم ياندي اصلي
خاندان اليندن
وارامازسين كرم قيش
دير گئري دون

دئييب كسدي. اما هوا گئتديكجه بوزلاييب
نوح طوفاني اولماغا باشلايدي. بونلار داغدا
بير قايا آزوقه-لرين ووروب اوچ گون اوچ
گئجه قالديلار. كرم باخدي كي هوانين
آچيلاجاي يوخ گئتديكجه قيش زياده اولور
باري ربيمه نياز ائدهيم آخر نفسه
ايمان گلمه دن آيرماسين دئييب آلدې ساري
باخاليم نه دئدي:

آلدي كرم

لاله‌لي داغيندا يولوم
آزيتديم
چاغيرايم غني مولام
آمان هي
بیر يانيمدا
ياغارياغمور قار سَرپر
بیر يانيمدا دومان
باغلاردومان هي
ايگيلر داغلارين باشي
ايگيلر
درديم آرتارياره لريم
يکيلر
گؤزوم گؤرمز قولاقاريم
چيتلر¹⁷⁷
قادر مولام منيم حاليم
يامان هي
قوردلار قوشلار
يغيليرسا باشيما
باخماز گؤزدن آخان
قانلي ياشيمه
غربت ائلده بير حال
گلسه باشيما

دوغري دونمر چرخ فلک
امان هي
عاشيق اولدور کندي
کنديني قيناته
ايگيد اولدور سري
ميداندا اويناده
کرم ايدرو اولوم
حقدور دینادا
آخرينده قارشو گلسون
ایمان هي

دئييب کسدي. بيرده کرم بويله سويلرکن
بیر آواز گليب باخديکي بیر آق ساققالی
دوریش مغارا قاپی سیندان چیخیب گلدی به
هي آدام بويله فريادی نيز نه دور دئي.
کرم آيتدي: بابا قيشا توتولدوق اوچ گون
اوچ گئجه دور بورادا قالدوق دئينجه
درویش آيتدي: گلنيز سيزي گوتوره يم
دئیدی. کرم آيتدي: صوفي بو ذات غلابا خضر
عليه السلام دور شو دوريشه بیر تورکي
سويله يم دئييب آدلي ساري باخاليم نه
دئي:

آلدي کرم

قادر مولام بودوسندن

دیلگیم

بیر بولدا قوبمه سان

اگر خضر ایسن گل توت
الیمدن
مرادینه ایردیره سن
دوش گونی
آل یشیله بویامیش
دونومی
حقه دوغری چویرمیشم
یونمی
وعده تمام اولسون گل
آل جانیمی
فلک سنه مینت ائتدیم
بئش گونی
کرم ایدر خطا گلید
دیلیمه
چوخ سوروشدوم چاره
یوخدور اولومه
کیمه ندا ائتمیش گلمز
یانما
گنجیلیکده گؤرمدیم
خوش گونی

دئییب کسدي. مگر اول آتلي خضر ایمیش کرم
ایله صوفییه آرخاسینا آلیب گؤز لرینیزی
یومون دئدی. بونلار گؤز لرینی یوموب
بودولتلو آته بیر قمچی ووروب ارضروم دا
بیر قوناق ائوینه گتیریب آچ گؤزینی
دئدی. بونلارین آرخاسیندان ائندی لر دوریش

دئيب سیر اولدي. بونلار قاپوني آچیب
 ایچری گیردیله باخدیله کی خانه صاحبیندن
 جمله سی خسته دخی خسته اولدی صوفی بونلاری
 باخیب یئمک یاپیردی. کرمین سبینه خانه
 صاحبی یئر - ایچر اولدی. بونلار اوچ دورت
 گون یاتدیله بیر گون خانه صاحبی اییی
 اولوب او بیرلری دخی اییی اولدولار کرم
 دخی اییی اولوب بیر گون خانه صاحبی ایله
 گزرکن بیر قهوه یه گلدیلر مگر بو قهوه نین
 صاحبی چالیق پاشا دیرلردی. قهوه
 ایچلیدکن سونرا بونلارین یانینا بیرآز
 احباب گلیب خوش بئشدن سونرا عاشق بیزه
 تورکی سویله دئیب نیاز ائتدیله. کرم
 دخی ساری آلیب نه دئدی:

آلدی کرم

یازیق عومروم غربت
 ائله کئچیردیم
 حسنجا لیم بیگن یوخ
 بیلدیرن یوخ
 گئتدی فرصت الده ایکن
 قاچیردیم
 غریب قالدیم گولدورن
 یوخ گولن یوخ
 الیمدن الیردین نازلی
 سویومی
 ترک ائیلهدیم من

اڻتديم سينمي
خنجر آليب دلديرن يوخ
دلن يوخ
صوفي سيلې اكلديمي
قارلي داغلارين
آچلدي مورشنيلي
باغلارين
من كرمم آه چكرم
آغلاريم
گؤزوم ياشين بيلديرن
يوخ سيلين يوخ

کری پاشا حضورینہ کورد کرینک و محمد

دئییب کسدي. یارانلار تحسین آیتدیلار،
 چالیق پاشا غایت حظ ائدیب کرمه آیتدی:
 کل سنه کندیمه اورتاق ائدهیم. کرم
 آیتدی: بابا بیز بیر گون بیر آدام ایسن
 کیم بیلیر یارین نرده ییز او بیر گون
 قهوه قارشوسوندا بیر ده گون دولی کرم
 بونی گورونجه آغلاماغا باشلادی. صوفی
 آیتدی: نئچون آغلارسین؟ کرم آیتدی: شو
 قوناقدان اصلی خانه دوگون ائدرلر اونا
 آغلاریم دئدی. صوفی آیتدی: بلکه او دگیل
 دیر. کرم سوز دینله مه ییب ساری آلیب
 دوگون ائوینه گلدی سلام وئریب ایچریه
 گیردی دوگون خلقي علیکم السلام دئییب یئر
 گوستردیلر. کرم دخی اوتوروب طعام
 یئدیکن سونرا بیر تورکی نیاز ائتدیلر.
 کرم دخی ساری آلیب باخالیم نه دئدی:

آلدی کرم

سئودیگیم جمالنیدان

اوتوری

فلک منی سئودایه

سالدی

ماه اوزونون خالدا

اوتوری

فلک منی سئودایه

سالدی

گلدی گنجیب نظر ائتدی

چرخ فلک بیریگه دونمز
فلک منی غربته سالدی
بوگوزهللیک سنه
قالماز
قاشی قلم گۆزی الماس
یئنه گلدی ازلینه
قالماز
فلک منی فریاده سالدی
درتلی کرم دئییب آغلار
شیرین گونلوم گولمز
آغلار
خداسی نه گۆزل آیتدی
فلک منی غربته سالدی

بیرده کرم آغلاماغا باشلادی. اوندا اولانلار
نئچون آغلارسین دئدی لر صوفی آیتدی: آغلار
بونون بیر سئودیگی واردير آدینه اصلي
خان دئیرلر بو دوگونی اونون دوگونو ظن
ائتدی اونون ایچون آغلار دئدی. اونلار
آیتدی لار: خیر یولداشیم بیر قومشونون
قیزی نی دوگون دور. کرم اورادان شهرین
ایچین گزه رکن اونونه بیر حمام گلدی.
کرم حمامین اونونه گلیب باخدی کی بیر
آز عورتلر حمامدان چیخمیشلار گئدی لر.
کرم باخدی کی اصلي خان دخی برابر کرمین
گۆی اصلي خانا راست گلیب. کرم باشلادی
آغلاماغا. صوفیه آیتدی: باخ منیم سودیگیم

باخاليم حمامين اونونده عورتلره نه
سويلاي:

آلاي كرم

سالانا سالانا چيخي

حامام دان

هي آغلار گندين ياوري

منيم دير

اوگوت آلميش آتادان

آنادان

هي آغلار گندين ياوري

منيم دير

مينم اولسون سني

وئرمم فلكه

باشين ايچون مني

سالما ديگه

اصلي حوريميش دير

بنزهر ملگه

هي آغلار گندن ياوري

منيم دير

گاه آغلادير مني گاه

گولدورور

گاهي يئرده گوزليگين

بيلديرير

كرم ايدرمدرت مين

اولدورور

هي آغلار گندن ياوري

دئيب كسدي. بيرده اصلي خان باخديكي كرم
 توركي سويلور. همان قيزلاردان آيريليپ
 دوغري باباسينا خبر وئريب كئشيش بو خبري
 ايشيدنجه اوردان آتلارينا مينيپ يولا روان
 اولدولار. كرم توركويو تكميل ائديپ باخدي
 كي اصلي خان يوخدور. همان آغلاماغا
 باشلادي. الحاصيل صوفي ايله گئري دونوب
 قهويه گلديلر. احبابلار جانيم برادر
 نه دور بو سنده كي حال بيزه نقل ائله
 دئديلر. كرم دخي نقل اندهيم دئيب آلدې
 سازي باخاليم نه دئدي:

آلدې كرم

اصليم گئتدي يايلاارا
 داياندي
 منيم بوردادا
 قالميشان نه ديرسين
 ايكي دينلي هر جاننين
 اليندن
 سارارودبه سولميشان
 نه ديرسين
 بايرام كليسه
 خناپسام دستيمه
 سلام وئرم يارانيم
 دوستوما
 خسته اولسان اصلي
 گلمز اوستومه

مجنون ليلا ايچون چكدي
جفايي
غربي شاه سنمله صوردي
صفايي
ارايوبده بولدوم من
بيوفايي
ارايوبدوه بوليشمه نه
ديرسين
من كرمم كرم-لگيم
بيلديرديم
دوستومي آغلادوب
دوشمنيم گولدوردوم
اوزون بويلي خان
اصليمي آليرديم
عارسيز عارسيز
گولوشمه نه ديرسن

دئييب كسدي. يئنه باشلادي آغلاماغا. اونلار
آيتديلر: نئچين آغلارسين؟ صوفي آيتدي:
آغلار بو عاشقين بير سئودىگي واريدي
آدينا اصلي خان دئرلردي باباسي آليب
قاچدي بيزده آردينا دوشدوك بوگون حمامين
اونونده گوردوك يئنه آراماغا باشلاديق
آغلاديغين اصلي بودرديدي. اونلار دخي
برابر آراماغا باشلاديلار بير محله ده بير
آز چوجوقلار اوينارلار چوجوقلار بونلار نه
گزرسينيز دئديلر؟ بونلار بير كئشيش

بیزه بورادا راحت یوخ دئیرهك مومچولار¹⁷⁸
 محله سیندن یایلارا دوغرو گئتدی دئیلر.
 کرم دخی احبابلارا سیزین دوستلوغوز منه
 چوخدور آلاها اسمارلادیق دئییب اورادان
 یولا روان اولوب گئدرکن یول اوچ اولدی.
 بونلار یولی شاشریب باشلادی آغلاماغا صوفی
 آیتدی. آغلاما کرم آیتدی. شیمدی یولون
 قنغی سینه¹⁷⁹ گئتملی دئییب آلدی ساری نه
 دئدی:

آلدی کرم

ارضروم دان چیخدوم
 اوچ اولدی یولوم
 من بویولون قنغی سینا
 گئده ییم
 چاغیرام گئجه گوندور
 یارادان
 من بویولون قنغی سینا
 گئده ییم
 اوپه سن قالدیرمیش
 داغین اوزوندن

اوپه مديم ياناغيندان
اوزوندن
اصليم گئتدي بولاماديم
ايزيندن
من بويولون قنغي سينا
گنده ييم
ايلين بهارده
آتلا رچيخار آrpايا
خوش ايگيدلر كندين
چكر خرقيه
بيلم شرقه گئتدي
بيلم غربه
من بويولون قنغي سينا
گنده ييم
صوفي قارداش نئجه
اولور حالي ميز
اصفهان شهري دير بيزم
شهري ميز
بولبول گيبي محزون
قالدي ديلي ميز
من بويولون قنغي سينا
گنده ييم
كرم دور بولماديم
بيلم هردينه
اصليم گئتدي
قوناماديم يئرینه
هي آغلارام

دردلر اوردن دردنه

گنده ييم

دئيب كسي. بيرده كرم كئيشي سوال
ائتي. اونلاردا ساريلره گئتي دئيلر.
كرم يولا روان اولوب بير گون ساريلره
داخيل اولدويلار اوندا يئنه سوردوي
اونلاريدا آشقاده گئتي دئيلر. كرم
يولاروان اولوب گئدركن بوتلر كي مي بگينه
اوغراديلار. كرم آيتي: صوفي بوراسني
بيليرميسين؟ صوفي بيلم دئي. كرم
آيتي: بورايا گيئلي دئيلر نوح عليه
السلام بورايا آيتي دئيب گئدركن
گوردوكي يول اوزرنده بير قوري قافا¹⁸⁰
يانير. كرم آيتي: صوفي باخ شو قافانين
حالينه عجب بوندا نه زمان دان بري بوردا،
بودا بيزيم گيبي يئر ايچره مي دي اگلن بير
توركي سويله ييم باخاليم دئيب آلي ساري
الينه باخاليم نه دئي:

آلي كرم

بير سواليم وار خبر
وئر منه
سنده بودنيادا واردي
قافا
جوانليمدان

انسانلیقدان نه ائدین
درلو مئیوه لردن
یئرمیدین قافا

آلدی قافا

من گلدیم خاص باغچا
دا بیتردیم
لقمان ایدیم عالمترین
یئرینه
آلتمیش ایل یاشادیم
یوز ایل یاتورام
آخریتیم وار درتلی
معمور کرم

آلدی کرم

دینله ایندی گلن کئچن
حالیمی
بیر زمان بنده دنیاده
وارایدم
بیر شاه ایدین منده
کندی باشیما
بونجا غربلره
یادیگار ییدم

آلدي كرم

قافا شودونيادا سنده
مردمي دين
دوينا مالي ايچون بير
آچ قوردمي دين
اون بئش ياشندا بير
ايگيدمي دين
يوخسا آق ساقالي
پيرمي دين

آلدي قافا

بيلمزيديم من ملك
حسابين
دوشونمزيديم هئج آخيرت
عذابين
عاقبت نوش ائتديم اجل
شرابين
من اولدوگومده غايت
اختياريديم

آلدي كرم

دونييا مالي ايچون
قارا ياسميدين
يئديرمز ايچيرمز
نامرديدين
سفره سي ميدانيده
ارميدين

آلدي قافا

دائم گووه نيرديم من
شانيما
اجل آخر قصد ايله دي
جانيما
بونجا قونوق ائل
سورناردي¹⁸¹ نانيما
ايشته من بويله
نامردي ايدم

آلدي كرم

درتلي كرم آه زارين
اريورسن
جمله مشكل ايشلرين
بتورتيسن
نه زماندين بيروبونده

ياتورسن
بودونياده اولمم
ديرميدن قافا

بیرده صوفي غایت تعجب ائديب مولي قوري
قافايا ليسان¹⁸² وئريب باشينا گلني خبر
وئردی دئییب فیکره واردي. کرم دخي يولجي
يولوندا گرک دئییب يولا روان اولوب
آشقاده گلدیلر. کرم باخدي كي بير قیز
گلین ائديب آتا مينريب گتيرلر، کرم
باشلادي آغلاماغا. صوفي نه ايچون آغلارسين
کرم اصلي خاني گلین ائتميشلر اونا
آغلایرام دئديکده صوفي او دگیل دير دئدي.
کرم آيتدي: من بيلمزميم بيرده صوفي
واريب بو نوگلین کیم دير، دئدي بگلر
آيتديلار: بير تورکان¹⁸³ قيزينين دئينجه
صوفي آيتدي: بورادان بير کئشيش کئچديمي؟
اونلاردا بوراسي جاده دگلدير آشاغيدا
سوروين دئدي. کرم آشاغيدا كي جادهيه
واروب اوندا سوال ائتديلر. بلي کئچدي
اما اونلار اربیده گئتدي دئديلر. بونلار
يولا روان اولوب اربیده گلييب کرم اوندا
دخي سوال ائديب اونلارده بلي کئچدي اما
اونلار آنکارايا گئتدي دئديلر دئينجه

¹⁸² ليسان = (ع) ديل

اورادان يولا روان اولوب قارشوسونا بير
داغ گليب اتگينده بير کوي و يانيندا بير
مزارستان وار ايدي. قيزين بيريسي مزارين
باشندا آغليوردي. کرم يانينا واروب
صوفيه آيتدي: شو قيزين حاليني سوراييم
دئييب آلدی ساري نه دئدي:

آلدی کرم

قاشلارين محرابي
گوزلرين آغي
آهو گوزلوم نه
دونرسين مزاری
عاشيقي بند ائدر
زلفون توزاغي¹⁸⁴
آهو گوزلوم نه
دونرسين مزاری

آلدی قيز

عاشق نه سورارسين
منيم حاليمي
بار عشقينه دولانورام

مزاری
من یانیرام بویله
فرقت اودونا
یار عشقینه دولانیرام
مزاری

آلدی کرم

قاره لری گئیمیشین
یاسدا دور باشین
قدرتدن چکمیش قاره دور
قاشین
بیلیم بابانمی دور
یوخسا قارداشین
آهو گوزلوم نه
دونسین مزاری

آلدی قیز

قاره لر گئیمیشم یاسدا
دور باشیم
قدرتدن چکیلیمیش قاره
دور قاشیم
نه بابام اؤلموشدور
نه قارداشیم
یار عشقینه دولانیرام
مزاری

آلدي كرم

گۈلمە دىم دونىايە
گلىدم گلەلى
آغليوراينە چشميم
ياشين سيلەلى
قاچ يىل اولدى سنین
يارين اولەلى
آهو گۈز لوم نە دونوسن
مزارى

آلدى قىز

من يانيب آغلارام
ياسين نە اولدى
آغلايىدا چشميم قان
ايله دولدى
سئودىگىم اولالى يئدى
ايل اولدى
يار عشقىنە دولانورم
مزارى

آلدى كرم

مام¹⁸⁵ اوره مېش¹⁸⁶
ياپراغی قوروموش
يئدي ايل اولدويسا
شيمدي چورميش
آهو گؤزلوم نه
دونرسين مزارى

آلدي قيز

اليمدن الليردم گول
يوزلي ياري
آرتدي اورگمين غمي
افكاري
نه ياپاسام سونمز
عشقين ناري
يار عشقينه دولانورام
مزارى

آلدي كرم

يوري هي قاشي گؤزي
حرامى
اوره گئجه قوتديم درد
المى

¹⁸⁵مام = آنلام وئريلمدى اما منجه چام اولمالى
دير. هميشه جوان آغاجى، چام آغاجى

خان اصليمدن
بترائتيدن كرمي
آهو گؤزلوم نه
دونرسين مزارى

آلدى قىز

گل يئتير آغلاتما بو
سرونازي
اوره گيمه قويدون آتش
گؤزي
آچين مزاريني گوره ييم
اوزي
يار عشقينه دولانيرام
مزارى

دئييب كسدي. كرم آغلادى گي مزاردا كي
قىزين نشانلى سي دير. كرم بير قهوه يه
گليب كئشيشي سوال ائيله دي اونلاردا
بورادان عياشه گلدي ديديلر. كرم ده يولا
روان گئدركن بير ويرانه شهره گوروب
صوفيه بو شهرين آداملارين نره يه گئتميش
اگلن بير خبر سورايم دئيه آلدى ساري نه
دئدي:

سیاح اولوب شو عالمی
گزرکن
راست گلدیم بیر
وایرانین داشینا
دئدیم ویران نه زمان
دیر بری سین
نه گل میش نه گله جک
وارباشینا

آلدی ویران

حضرت نوح زماندن
بریم
امر حقله نه لر گلدی
باشیما
باشیما گلنی سویله ییم
سنه
هله بیر کز اوتورمنیم
قارشوما

آلدی کرم

عاشیقلار دردینه درد
قاتارمیسین
چوره یانینی آرار
دورارمیسین
تا قدیم دن برسن

فلک نئجه قاخدي سنين
باشينا

آلدي ويران

نوح پيغمير زمانيندان
دوردوم
امر حقن گلدي ياتديم
اويوردوم
ايسم بللوگنيم بير
معمور کوي ايديم
فلک آغو قاتدي دادلي
آشما

آلدي کرم

کيم ايشتسه سنين اه
زاريني
ترك ائدر اولنجه اول
دم وارين
به ايچون خراب اولدي
چارشيلار¹⁸⁷ ارين

عقل ارمز¹⁸⁸ اول
خدانین ایشینه

آلدی ویران

اوچ یوز آلتمش
چشمه لریم آخاردی
گوزلریم سئیره نگاها
چیخاردی
هر خانمه اوچ یوز دوه
اینردی
بینمزیسین خان یئرنده
داشما

آلدی ویران

چوخ ایگیدلریم وار
ایدی شومنده
کمی سازچالاردی کمی
گونه
بونجا ایگید ویردیم
من بو ویرانده
سن ویرانیم گیرمش
ایدی دوشمه

دښييب كسدي. كرم يئنه يولا روان اولوب
بیر گون عیاشه داخل اولدولار. اونداسوال
اښديب ریله یه گتدي دښیلر. کرم یولدا
گیرکن یایلايه گلیب صوفیه اگلن بیر آز
دینلنه لیم دښييب اوتوردیلار. کرم
دوشونمگه باشلادي. صوفي آیتدي: نه
دوشنورسین بونجا ایل دیر گزه ر سئودیکیم
بولامادیم عجب بو قیز منه قیسمت دگیلمی
دښييب آلدی ساری نه دښدي:

آلدی کرم

دینله سنه دښیرم ائی
ساری قایا
منیم اصلیم بورالاردان
گئچدیمی
مبارک جمالی بنزرمی
آیا
منیم اصلیم بورالردن
کئچدیمی

آلدی قیا

گل سنه سویله یم گل
عاشق بری
سنین اصلین بوندان
گل دیده گئتدی
بئله آلمیشدی یانجا

آياغين اوزريمه باسدی
گئتدي

آلدي كرم

باخ سنه سويليرمن آي
قارا مئشه
قلمي قدرت دن چكلميش
قاشه
بليرمىسن داغي داشي
بنفشه
منيم اصليم بورالاردن
كئچديمي

آلدي مشه

اوبويوكده دايانمازمي
بورمه
آنسيزين¹⁸⁹ بونالديم¹⁹⁰
دوشد اولمه
گونش قوندي گيبي قنچه
گولومه
اصلي مندن بردال

¹⁸⁹ آنسيزين= بيردن بيره، بير آندا

¹⁹⁰ بونالما= حاله ديشيب خسته لنمك، دوحه

كسديده گئندي

آلدي كرم

آب حیات گيبي دائم
آخارسين
خلقين جمالينه نظره
اؤدرسين
دولانا دولانا آخيب
گؤدرسين
منيم اصلیم بورالاردان
كئچديمي

آلدي ايرماق

كرم چكه آتين هميشه
ياشين
بيلمه آلميش هم
آناسين آتاسين
هم ايچدي هم دولدوردي
قيره باسين
آتلارينا مينيب
چيخديده گئندي

دئييب كسدي. بيرده كرم يولا روان اولوب
قيزيل ايرماغا گلدير. باخديلار كي

ایرماق قان گیبی کوپورموش اوسان¹⁹¹ دان
 اوچان قوشی قاپایر کرم آیتدی صوفی سن
 ایرناغی بیلورمسن بونا قیزیل ایرماق
 دئیرلر بیرده ایرماق ویردی سالمته
 کئچیب دیلهیه گلدیلر آخشام اودیغان دان
 بیر خانا گلدیلر خانچی بیر ترس¹⁹² آدام
 ایدی بونلاری ایچرویه آلمادی خانی
 قاپاییب گئتدی بونلاردا بیر قهوه
 آرادیلارسا بولامادیقلارندان گلیب خان
 قاپیسی قیریب ایچرویه گیردیلر قیش
 اولدوغوندان سویوغدان دونا جاقلار بیرآز
 اودون یوقکه یاخسینلار همان قهوه‌یی یخب
 باخدیلار اول گئجه اورادا یاتیب ایرتسی
 گون کئشیشی سوال ائتدیلر اونلار دخی
 دققوزیازویا گئتدیلر بلکه سیواسدا
 بولورسین دئدیلر بونلار یولا روان اولوب
 بیر یایلایه گئدر بیر یوجه داغ گوروب
 باخدیکی باشنی دومان قاپلامیش. کرم
 آیتدی: بو داغی بیلورمیسین. صوفی بیلیم
 دئدی. کرم آیتدی: بو داغا اولدوز داغی
 دئیرلر دئدی. اورادان یولا روان اولوب
 سیواسا گلدیلر غایت قالابالیک¹⁹³
 اولدیغیندان بیر قهوه‌یه گلدیلر

¹⁹¹ اوسان= آ نلام وئره بیلیمه‌دیم.

¹⁹² ترس= ترسه، اینادکار

يانلارينا بيز آز احباب گليب آلدی ساري
باخاليم نه دئدي:

آلدی کرم

نئجه من يانمिम عشق
آتشينه
واردی قوربت ايله
دوشدی يولوموز
خضم دن قوم دن سوران
اولورسا
سلام دعا گوندرمکده
حالمیز
قيما قحبه فلک منه
يازيق دير
چوخ قوربتليک چکديم
منه ارك دير
ويراندير اليمز باغلي
بوزوقدور
آيريليک غزليں دوگدي
کلمیز
قحبه فلک گلميش قيسمت
داغينا
اجل دگر مني بيزي
اوينودير
کرم ائدر وعده ميزين
چاغي دير
قورت بلندن دوغري

دئيب كسدي. كرم آيتدي: بو طرفدن بير
 كشييش كچديمي؟ اونلاردا بلي دليكي دادشان
 كئچدي اوركوبه گئديلر دئديلر. كرم دخي
 يولا روان اولوب بير گون اوركوبه داخيل
 اولديلار. اوركوبه ياخين چاي كناريندا
 گلينلن قيزلار اثواب ييخارلار. بيريسي
 عيني اصلي خانه بنزه ر صوفيه آيتدي: باخ
 منيم سئودىگيم گلين اولموش قيزلار ايله
 اثواب ييخار دئيب آلدې ساري نه دئدي:

آلدې كرم

ايرماق كناريندا
 اثواب يويانلار
 آلي گلين خان اصليمه
 بنزه رسين
 دوغري سويله اكر حقي
 سئورسن
 آلي گلين خان اصليمه
 بنزه رسين

بويله دئينجه قيز باخدي كي سؤز آتير
 همان عشقه گليب الينه بير دگنك آليب
 دئدي:

آلدې قيز

دولانديق داغلاري

يارين دگيلم
بيترديم عقليمي
ديوانه اولدوم
وارگنت درتلي کرم
يارين دگيلم

آلدي کرم

خان اصلي گيبي
ياناغيندا آلي وار
درلولباس گئيميش
اينجه بئلي وار
گنده گنده بير اينجه
يولي وار
آلي گلين خان اصليمه
بنزرسين

آلدي قيز

دينمه عاشق سني
چکرلرداره
ايچريمه آچدين
اوينولمز¹⁹⁴ ياره
بن دگيلم يارين وار
يارين آر
وارگنت درتلي کرم

يارين دگيلم

آلدي كرم

كرم ايدر يوجه سنده
آشيرديم
آشيردومدا من يولمى
شاشيرديم
بیر نشانینی گیبی شئی
داشیرديم
آلى گلین خان اصلیمه
بنزه رسین

دئییب کسدى. كرم بونلاردان كئشیشی سوردی.
اونلاردا بلی كئچدی اما اونلار پارساق
اووه سینا دوغرو گئتدی دئدیله. كرم
اورادان يولا روان اولوب پارساق اوواسینا
گلدیله. اول گون آلمالینین بگلی اووا
چيخمیشلار. قیز گلینلر برابر آیتدی: كرم
بونلار گوروب صوفیه غالباً بونلار اصلی
خانی آلماغاً گلمیشلر دیرکن بونلار یانینا
غلیب نردن غلیب نرهیه گئدیله بونلار
آیتدیله: آلمالی دان اووا چيخدیق دینجه
كرم آیتدی: بو طرفدن بیر كئشیش كچدی
اونلاردن بیزه بیر تورکی سویله سین خبر
وئریز دئدیله. كرم آلدی سازی الینه
بگله قیزلاره گلینلره باخالم نه

آلدی کرم

بو آلمالینین آغالاری
بگلری
آلای آلای اولموش گلیر
تازه قیزلاری گلینلری
آل اله وئرمیش گلیر
گینمیشلر باشندان
آیاغا
وئرلر باشندان صداغه
کیمی بگ دیر کیمی آغا
بیر آغنی آلمیش گلور
صحرا صحرا کوچوب
بوگوللر
چیخار سرحدلره بگلر
قارغی مزارقلار
تفنگلر
عربه آتلار قوشموش
گلور
قوللری شاهین یاوریلو
یانلری چیفته تازیلو
قیونلر کورپه قوزیلو
توزلی یولا دوشموش
گلور
اوغرادیم یارین کوجنه
مائلم زلفی اوجنه
بوآلمالینین ایچینه
درتلی کرم چوشمش گلور

بويله دئيب كسدى. بيرده بونلار كئشيشيم
 قيصریه گئتديگين خبر وئرديلر. بونلار يولا
 روان اولوب گئدركن گؤردئيلر كي بير
 چوبان قويون گودور. كرم صوفيه آيتدى گل
 شو چوبانندان سئودىگيمى سورايم دئيب
 يانينا گلدى. بو طرفدن بير كئشيش
 كئچديمى دئدى؟ چوبان منه بير توركى
 سويلرمىسن خبر وئرريم دئدى كرم پك اعلا
 دئيب سازى آلدى باخاليم نه دئدى:

آلدى كرم

اگلن چوبان اگلن
 چوبان خبر سورايم
 طوطى ديلم قيصریه
 واردیمى
 مجنون اولدوم واريم
 سورم بولهيم
 اصلی خانيم قيصریه
 واردیمى
 سويله چوبان آھيم
 توتورسين
 آخرينده باربوينما
 باقدنين
 اصلی بير آچيق آناسين
 اصلی خانيم قيصریه
 واردیمى

سورمه‌لی
کتن کومللگین گیر
کوکسی دوگمه‌لی
گوزلر ایینده اصلی
یی اولکمه‌لی
اصلی خانیم قیصریه
واردیمی
درتلی کرم ایستر حق‌دن
یاردیمی
مولام بیر قولنه وئرمه
دردیمی
اصلی کوچدی ویران
قویدی یوردیمی
اصلی خانیم قیصریه
ویردیمی

دئییب کس‌دی. چوبان دئیر آه مرادینی
وئرسون گونلون خوش اولسون دئییب کئشیشین
قیصریه گئتدیگین خبر وئردی. کرم یولا
روان اولوب قیصریه یاخین کلخه قیزال اله
وئرمیش باغچه‌دا گزه‌رلر بیرسی اصلی خانه
بنزهر کرم صوفیه آیتدی: باخ منیم
سئودیگیم ذوق و صفا ائدر منی خانلرینه
گؤرمز دئییب آلدی سازی باخالیم قیزلارا
نه دئدی:

آلدی کرم

قنعی نیزه قول اولایم
 گوگ ده کی قوشه دلبره
 مولام آیریلیق وئرسون
 گوگ ده کی قوشه دلبره
 اوخ ایله اوردک
 سیه¹⁹⁵ می
 آزیتردردن درمی
 گوزلرین اولموش حرامی
 گیریکلرین مئشه دلبره
 بیر اوخ آتدیم وار
 نشانه
 واردی گندی پریشانه
 دئدیم بئلکه یومشانه
 باغری دونموش داشه
 دلبر
 کرمین چکدیگی عاردر
 دائم ایشی کوچی
 عاردر
 بوبیر باشقا
 روزگاردر
 هر دم اسمر باشی دلبر

دئییب کسدی. بیرده قیزلار آیتدیلار: عاشیق
 سنین مرامین نه دیر دئیجنه صوفی آیتدی:
 بونون بیر سئودگی واردیر آدینا اصلی خان
 دئیرلر سنی اونا بنزتدی دینجه قیز یارب

شکر منی فنا آداما بنزتمدی دئییب کرمه
ایشارت ائدیب دیشاری چیخدی کاهیا¹⁹⁶
آیتدی: آرادیغین قیصریه ده اوری محله ده
بیر اودا دیر باباسی زیندانچی باشی دیر
آناسی دیش چکیجی دیر دئینجه کرم اورادان
یولا روان اولوب بیر گون قیصریه گلدیلر.
ائرتسی گون قیصرین ایچنی تکمیل گؤروب
نهایت بیر محله ده بیز آز چوجوقلار
اویناردی بونلاردان سوال ائتدیلر. بورادا
بیر کئشیش ائوی وار اونلاردا خبر وئروب
گتیروب ائوی گوستردیلر. کرم قاپودان
ایچریه گیریپ باخدیکی اصلی خان کئشیش
قوشانمیش¹⁹⁷ گزیر. کرم بویله گؤرونجه
باشلادی غزل سویلمه گه قیزین خوشنه گلدی.
کرمه آیتدی: عاشیق نه آراسین؟ کرم
آیتدی: بورادا بیر کامل دیش چکیجی
واریمیش اونو آراریرام. قیز آیتدی: او
منیم والیده چاغیریم دئدی. کرم وار
چاگیر گل سین دئدی. قیز دئر کرمی ایچریه
آلدی. قاری قیزینه آیتدی: اوتور قیزیم
دزینه قودی باشینی قویسون زحمت اولماسین
دئدی. کرم باشنی قیزین دیزینه قویدی
باشلادی اوزونه باخماغا. بیرده قاری
آیتدی: قنغی دیشین آغیریر؟ کرم بو دیشیم

¹⁹⁶کاهیا= بویوک ائولرده ،باغلاردا ، اکین
یئرلرینده هر جور ایش گوره ن کیمسه

آغریر دینجه همان قاری او دیشی چیخاردی
 باخدیکی ساغ دیر. کرم آیتدی: یانلیش
 چکدین او دگیل ایشته بودور یوخ اودیر
 بودوردیه رک اوتوز ایکی دیشینی چکدیردی.
 بیرده کرمین عقلی باشینا گلیب باخدی کی
 قان ایله دولموش آجیسینی اورگینه
 ایشلییب همان قویلندن چوره‌یی چیخاروب
 آغزینی سیلرکن قیز چوره‌یی گؤرونجه وای
 آنا بو کرم دیر دئییب باشنی دیزیندن
 قالدیریب قاچدی. آناسی کئشیشه خبر
 وئردیکی گئتدی. کرم قاچدیغین گورونجه
 آلدی سازی الینه باخالیم نه دئدی:

آلدی کرم

مدد مدد اصلیم سنین
 الیدندن
 گل قیز مسلمان اول
 قالما ائرمنی
 منیم بیر دردمی مینه
 یتیردین
 گل قیز مسلمان اول
 قالما ائرمنی
 ال الہ وئره‌لیم شهره
 گیره‌لیم
 اینجیلی فرقانی قرآنی
 باشه دولالیم
 قنغی دین حق ایسه

قالما ائرمنى
اينانما سن كئشيشلرين
فندينه
هفته پرهيزينه الى
گونونه
گل اصلیم گیر سنده
اسلام دینینه
گل قیز مسلمان اول
قالما ائرمنى
دلبر حیا لمسین قیزلار
سلطانی
سیرانه چیخارندا
اولارسین جانی
سن کرم دده نین قاشی
کانی
گل قیز مسلمان اول
قالما ائرمنى

دئییب کسدى. بیرده قیزآیتدی: بگیم سن
بیر مملکت شاهى سین یازیقدير سنه قیسمت
دگیلم سن قیسمتنی حق تعالادان ایسته
هایدی گئت شیمدی آنام مندن آدام
گتورسینی دورتلارلار شیمدی گئت دئدی. کرم
دخی ملول محزون آغلیاراق چیخارکن قیز
عجله قاپونی قاپاییوب بیچاره کرمین
آیاغی ایچروده قالیب یارلدى قان روان
اولوب اول وقت آیتدی: ای منیم ربیم بو

بو منیم عشقین درد بدوکندن بیر بورکنی
بو قیز وئردیدی همان اول ساعت دعاسی
مستجاب اولدوق قیز دخی کرم عاشیق اولوب
قاپویو آچدی و کرمین بویننه ساریلیب
مسلمان اولدی دئیرلر قیز عشقیندن الینه
بیر ساز آلیب کرم دخی سازینی آلیب بیر
بیرلریله نه سویلدیلر:

آلدی قیز

یگی دوشدوم آتشیله
سازیم
یاندیم کرم منی روسای
ایلمه
منی عشیقین آتشیله
سالان وار
یاندیم کرم منی روسای
ایلمه

آلدی کرم

بیزیم ائلدن سوردوم
بوندا گوردوم
منیم چکدیگیم سنین
الیندن
گون بو گون عشقینه
یاندیم گول اولدوم
منیم چکدیگیم سنین

الیندن

آدلدی قیز

اوغرون اوغرون دوست
باغینا گیرمدیم
ال اوزادیب غنچه
گولون دیرمه دیم
منی یارین اوزوندن
وفا گؤرمه دیم
یاندیم کرم منی رسوای
ایلمه

آلدی کرم

آخیدیغیم گؤزلرنین
یاشینی
غربت اله سالدیم غریب
باشیمی
آنانین چکیدی اوتوز
ایکی دیشیمی
منیم چکیدیگیم سنین
الیندن

الدی قیز

گیزلی، گیزلی، دوست

ال اوزادىب غنچه
گؤلون ديرمديم
من بيلمديم سنين كرم
اولدغون
ياندیم كرم منی رسوای
ایلمه

آلدى كرم

يئددى ایلده گزديم من
بو داغلاری
بو سینمه ووردوم خنچر
اوخلاری
گئجه گوندور گونول
يالواری
منیم چکدیگیم سنين
الیندن

آلدى قیز

قووا قووا غربت
گتوردوم
مینم دردیمی بیلگیم
یتوردوم
نه من اولدوم نه سن
مندن قوتولدون
ياندیم كرم منی

روسوای ایلمه

آلدی کرم

گنجه گوندوز دوشدوم
داغا صحرايه
بو سريمی سالدیم
اولمز سئودايه
روز شب یالواردیم غنی
مولایه
منیم چکدیگیم سنین
الندن

آلدی قیز

امان کرم پاشا خان
کرم
آتش کرم دوتش کرم یان
کرم
خان اصلیده سنه هم
قربان کرم
یاندیم کرم منی
روسوای ایلمه

گل گنده ییم باغچالارا
 باغلارا
 میل وئرمه شو جهانده
 بگلره
 بو کرمی سالدین یوجه
 داغلارا
 منیم چکدیکیم سنین
 الیندن

دئییب کسدی. قیز آیتدی: امان کرم شیمدی
 آنام بگدن آدام گؤندریب سنی توتارلار
 وارگئت شیمدن سونرا سن منیم من سنیم
 شیمدی گئت گنجه گل منی آل دئییب قول
 قرار ائدیله. کرم دخی قالخیب قهوه یه
 گلیب طرفیندن آداملار گلیب کرمی بولا
 مادیلار. آخشام اولدی کرمین یانینا بیر
 آز احباب گلیب بیر تورکی نیاز ائتدیله
 کرم دخی آلدی سازی نه دئدی:

آلدی کرم

صاباح اولدی شو قیز
 یاتماز

دونه کروان قیران¹⁹⁸
 دونه

عشق آتشی سردن گئتمز

دونه کروان قيران
دونه
اولدوزلارين شاهي
سنسين
آغلاماقدان دئديم
قانسین
سئودیگیم یانیجا
ائتسین
دونه کروان قيران
دونه
بارماغیندا آلتون
اوزوک
قولاوندا آلتون بیلزیک
بوینون اگمیش قیزه
یازیق
دونه کروان قيران
دونه
اولدوزلاردا
اوررشانسین
عالیملرده پریشانسین
رقیبلره دوشن سنسین
دونه کروان قيران
دونه
اولدوزلاردا روشن
سنسین
عالم ایچره پریشانسین
غریب یوردوینا
دوشانسن

دونه
 سنه کروان قيران
 ديرلر
 يارا ايقراروئرن
 ديرلر
 منه درتلي كرم ديرلر
 دونه کروان قيران
 دونه

دئيب كسدى. همان كرم صوفيله ائوه گليب
 كرم باجا¹⁹⁹ يا چيخيب آشاغى باخديكده اصلى
 خان اونور. صوفيه آيتدى: وئرسازى منه
 سئودىگىمى قالديرهيم دئدى. صوفى آيتدى:
 گل بو گئجه گندهليم يارين گئجه گلهليم
 زيرا كئشيش يئنئدهن آدام گتيرمش دور
 بيزى توتارلار دئديسهده كرم دينليب آلدى
 سازى الينه باخاليم قيزى اونوندرماق²⁰⁰
 ايچين نه دئدى:

آلدى كرم

گاه گندهريم گاه
 گليريم باجايا
 اويان اصلى گل حالنى
 سئودىگيم

کاروان قیران گلدی
گئچدی بوجایا
اویان اصلی گل حالنی
سئودیگیم
آخشام اولدی نه
قارانلیق گئجه لر
سحر وقتی اذان اوخور
خوجالار²⁰¹

قورخارمی نه باری
یارلر قوجالار
اویان اصلی گل حالنی
سئودیگیم
صبح اولور یئنه
دیوان قوریولور
ایشیدنلر جمله عالم
دویولور²⁰²

شیک دئییب صوفی منه
داریلور
اویان اصلی گل حالنی
سئودیگیم
ساروب ساریلوب
یاتارسین
بودرتلی سینمه درتler
قاتارسین
آیتدین وعده بوغفلته

یانارسین
اویان اصلی گل حالینی
سئودیگیم

دئیرکن بگین آداملاری گلیب بونلاری توتماق
ایستدیلر. بونلار قاچیب گیزلندیلر. کرم
صوفیه آیتدی: قیزین باجاسنه بیزی
قاچیردیلسا وارالیم اما بیر اولدوز وار
دوغسون دئدی. بیرده کرم قیزین باجاسنا
گلیب باخدی کی قیز اوتورور. کرم آیتدی:
صوفی وئیر سازیمی سئودیگمی چاغرایم
دئدی. صوفی گل کرم فراغت ایله دئدیه ده
کرم دگلییب آلدی سازی نه دئدی:

آلدی کرم

چونکی بیر سئودا درد
دوشدی سریمه
آغلاریم آغلاریم گولمم
بو گئجه
عشق الیندن جگریانندی
نیلیم
بو سره ائیلنه جک حالی
واربو گئجه
ویرانه دن گلن بایقوش
سسی دور
یورخیمدا اینان عشق
آتش دور

گونی دور
دئدیم دوسته قوربان
اولایم بو گئجه
باغبان اولدوم گیردیم
یارین باغینه
ایامیدور کمی گیدر
اینینا
فلک سالدی منی عدو
جنگینه
فتح باب ایدرسن غریب
بو گئجه

بویله دئیرکن بیرده بگین آداملاری
بونلاری توتوب محبوسه قویوب کرمین عقلی
باشندن گئدیپ دیلی توتولدی. آداملرینا
خبر وئریپ بگ قاضیه چاغریب آی آغالار
خبرینیز وارمی بو گئجه کئشیشین خانه
سینه بیر آدام گیرمیش وئرین اولدوره ییم
دئدی. مفتی فتواسینی وئره مم دئدی، زیرا
بو اصلی اولمالی دیر کرمین دخی دیلی
آچلیب صوفی قارداش بو آنا قدر تورکی
سویلیوب دور یونده سویله ممک اولماز.
صوفی آیتدی: بونده آدامی اولدورلر. کرم
آیتدی: اولدورمه دن غیری نیلرلر دئییب
آلدی سازی الینه باخالیم نه دئدی:

آلدی کرم

مدد مدد اصلیم سنین
الیندن
اولدورمدن غیری وار
بیزه نیلر
بیز یا هو کچمیشنیز
جانلا سردن
شیمدی ناموس ایله عار
بیزه نیلر
اصلی خانین آتشی ایله
سویلرم
اینیب عشقین دریاسینی
بویلارام
گئجه گوندوز شاه
مران²⁰³ لا اوینارام
اوزون اوزون مار بیزه
نیلرم
بونجا شرابین سوروب
دادمیشام
سوزی ایله لبلریندن
دادمیشام
من کرم عشق اودونا
یانمشام
جهنمه گیرمیشم نار
بیزه نیلر

دئییب کسدى. کرمین دیلینن آچیلدیغی بگ
خبر آلینجا وارین گتورون دئدی. اونلاردا
دخی کرمین ایاغیندان بوقاغوب آلیب بگین
حضورینه گتوردیلر. بگ آیتدی: کرم سن
سویلمز دین فضل اولدی سویلدین دئدی. کرم
افندیم اذنیز اولورسا بوندا ده سویلیم
دئییب آلدی سازی باخالیم نه دئدی:

آلدی کرم

یئنی بویله لال ایلین
درتدر حسرت دیر فرقت
دیر
چشمیم یاشین سیل
ایلین
درتدر حسرت دیر فرقت
دیر
عشق آتشی وار بوجاندا
قیناردا چیخماز
بوتنده
نیلیم اووچو یاینده
سرت²⁰⁴ دیر حسرتدر
فرقتدیر
قیلیج بویله یاره
ائتمز
یار سئوداسینی سרدن
گئتمز

منی عشقه سالان یار دیر
وجودمدا یانان نار دیر
ایشیم منیم اه و
زار دیر
درتده حسرتده فرقت
دیر
کرم دئیر اولموشم
حاکیم
عالمده یوخدور باکیم
بازرگانیم غم دور
یوکوم
درتدر حسرتده فرقت
دیر

بیرده بگ قضبه گلیب آیتدی: باخ اوغلان
شیمدی آیاغینی یئردن کسره م اوילה شئی
خاطریندن چیخار دئدی جمله سی بگین بویله
سویله ینه محزون اولدویلار کرم دخی محزون
اولاراق سازی الینه آلیب نه دئدی:

آلدی کرم

اوزوم اوزمه نیلدیم
بیر کافر تر ساسینا
یوگون گونول
بند ایله میش
دوشموشم اکسه سینه من
مخنسرلر مالل ضارده

من نه دئيرم بک نه
 آنلير
 دوشموشم اکسه سینه من
 الين اليمه آلايم
 قولو بوينوما دولایم
 کرم دير قربان اولایم
 يالواريب عيسا سينا
 من

دئييب کسدى. بگ يئنه غضبه گليب حاکم
 افندیيه وئر فتواسینی قتل ائده ييم دئدی.
 حاکم فتواسين وئره مم البتده بونون اصلی
 وار دردینجه بک گوجنیب حرمة گئتدی. مگر
 بگین حسنا خانیم نامی ندا بیر عاقله قیز
 قارینداشی²⁰⁵ واردیدی. بگین یاننا گلیب
 آیتدی: بگیم پک غضبینه گلمیشین دئدیکده
 بگ آیتدی: منه کئشیش اون بئش آقچا
 وئره ییم شو اوغلانی اولدور دئدی. لاکین
 شیمدی حاکم و مفتی راضی اولميورلار دینجه
 حسنا خانیم آیتدی: بگیم اونون دعواسینی
 منه دعواسینی منه حواله ايله من گوره ییم
 دئدی. بگ دخی حواله ائلدی. بیز گله لیم
 حاکیم کرمة آیتدی: گل اوغول بورادان
 فرار ايله زیرا بگ سنی ظلمن اولدور سنه
 یازیق دير دئدی. کرمین بو سوزلر اصلا

قولاغينا گيرميب آلدی سازی باخالیم
حاکیم افندی یئنه نه دئدی:

آلدی کرم

هی آغالار نئجه
ایده ییم
من دونریم کونول
دونمز
بیر یاورویا دوشدی
میلیم
من دونریم کونول
دونمز
ککلیک گیبی سکیشندن²⁰⁶
کوگسی الوان
باخیشیندن
بیر حرامی باخیشیندان
من دونریم کونول
دونمز
منه قاش اوینادیر
نادان
اوپدوم قاشیندان
گوزوندن
اصلی بیر کئشیش
قیزندان
من دونریم کونول
دونمز

یولونا قویموشام جانی
دئدمدن افندیم قانی
کرم سئودی اصلیخانی
من دونریم کونول
دونمز

دئییب کسدی. حاکیم افندی کاغذی آلیب
کرمه نصیحت ایچین نه دئدی:

آلدی حاکیم

بوش ایله پندیمی ائی
دل شیدا
بحر جهله گئتمه کناره
گل گل
قیل عشقیدن ایله
قلبین مبرا
قالکی جان ایله عیاره
گل گل
رنای قسیمنا هم الفت
اولمایا
طالب مجلیسنده عداوت
اولمایا
هر بیر آدام ایله
سخاوت اولمایا
قربت عزت اول وقاره
گل گل
بوقولا قائله دیر شاه

سوز آنلایانا جانیمیز
فدا
حکمتی لقمانه وئربدور
خدا
دوا ایسترسین تیماره
گل گل
مرشد کاملدین آلیب
خبری
میلینه غیرتله قوشان
کمری
کامله نظر گؤر اهل
هنری
اونلاری ترک قیل
اقراره گل گل
نصیحت گوش ایله ای
جان پدر
شهرت شهر اولوب کرمه
دربدر
گؤردیگین جاهله باش
اگمه گئدر
ناموس غرتله هم عاره
گل گل

دئییب کسدی. حاکیم آیتدی: اوغلوم مقتضای
شریعت بو قیزا علاقه‌نیمی وار یوخسا
نشانلیم کیمی دیر سندن ایکی شاهد ایسترم
دئینجه کرم نه دئدی:

دیدەلریم دولدو قانلا
 آرتدی دردییم یاریم
 منیم
 کیمه عرض ائدیم
 حالیمی
 نئجه اولور حالیم
 منیم
 کیمی ملا کیمی حاجی
 جمله میز حقه دعاچی
 افندییم گتیر علاجی
 مرهم سیز دریاریم منیم
 اوغرون دلی گونول
 اوغرون
 عشق دله عاشیق باغرین
 تنهالرده اوغرون
 اوغرون
 آغلاماقدیر کاریم منیم
 سئودییم بیر قانلی
 ظالیمی
 النیدن چکدیگیمی
 صوفیه سورسام حالیمی
 اصلی سئون کرم منیم

بیرده حاکیم صوفی کیمدیر دئدی. کرم
 آرخاداشیم دیر دئدی. حاکیم وار اونی
 چاغیر دئدی. کرمده چاغیردی حاکیم
 ماجرای صوفیدن سوال ایله دیکنده نه

آلدى صوفى

هى آغالار بودرت منى
پير ائدر
زولف دردى حال دردى
ائل دردى
من نيليرم بيگ
كوناغى²⁰⁷ برادر
نادان دردى چوبرات²⁰⁸
درد ديل دردى
ترک ائيلدى وطنينى
ائلينى
اليندن آلدردى غنچه
گولونى
آچ کوگسونى اوسته بير
باغ ديكيم
الوان اولوان
چيچکلردن الهيم
من بودردين قنغى بيرن
چکه ييم
سوسن دردى سنبول دردى
گول دردى
يازيق اولدى دوشدوم
ديلدن ديللره
گلن قونماز اولدى

غنچه گوللره
 آغیلایریق دوشدوک
 تورلی بوللره
 گلن دردی چن دردی یول
 دردی
 صوفی دئیرکی کرم
 یوزیمه قاخار
 بوجانیمی عشقین
 اودینا یاخار
 من بیلیوم بو درت
 تملی²⁰⁹ یخار
 اصلی دردی کرم دئیل
 دردی

دئییب صوفی کرمین حالینی بیر-بیر خبر
 وئردی شهادتی قبول اولوب. بیز گله‌لیم
 حسنا خانیم، قیرخ دانا گوزل قیز آلیب
 هر برلرینه آیری آیری لباس گیدیریب و
 اصلی خانا اسکی بیر لباس گیدیریب گول
 باغچاسینا گتیردی. اوندان کرمی دعوت
 ائیلدی کرم دخی دعوته اجابت لازم دیر
 دئییب گول باغچاسینا گلدی، قیزلار
 قارشیلادیلار. کرم اصلی خانی گورنجه حسنا
 خانمین ایاغینا دوشوب تعظیم ایلدی.
 حسنات خانیم باخدیکی کرم گوزنو اصلی
 خاندان آبرویب قیزلارین بیرنه باخماز.

حسنا خانيم كرمين حق عاشقى اولديغيني
آنلايب بير توركى سويله دئدير. كرم دخى
آدلى سازى باخاليم نه دئدى:

آلدى كرم

قاره گوزلوم گزرسين
بو يئرده
گل بيزينن ائللىرى گز
كرم ايله
نئجه قولين يازدين
قنبره
منى ده يازدفتريه كرم
ايله
من بيچاره سنين
دئديگين اينانديم
عشقين آتشي ايله
اودلارا يانديم
عقل باشدا ايكن
ديوانه اولدوم
سرو سمنيدم دوندوم
سوزومه
عشقين آتشي سالددين
اوزومه
نه باخيرسين قيا-قيا
اوزومه
آنيلار ايتمه سين سؤز
كرم ايله

گل اصلیم سیریمی
یارلره دئمه
بیرایلیک ائدرسین
وقتنده ایله
منی درتلی قویما قیز
کرم ایله

بیرده حسنا خانیم آنلادی کی کرمین سؤزلی
اصلی خان اوزرینه دیر. اصلی قیزلار دگیل
دیر همان اصلییی آلیب ساخلادیلار کرم اول
وقت محزون اولوب آغلادی. حسنا خانیم
آیتدی: باخ کرم من سندن حظ ائتدیم بیر
تورکی ایسترم دئینجه، کرم دخی سازی
الینه آلیب باخالیم نه سویلدی:

آلدی کرم

خان اصلیم باغچا
ایچینده
گزر زواللی زواللی
قارشیمیزدا آلاگوزون
سوزهر زواللی زواللی
قاشلاری بنزهر کمانا
عشقین ایلر دیوانا
زلفلری یانا یانا
چوزور زواللی زواللی

کرم غیری یاری نیلر
عجب بیزیدن نچون اکلر
حدر زواللی زواللی
کرم دور عشقینه یانان
اولموشوز دیلله
دستان
عاشقین قتلینه فرمان
یازار زواللی زواللی

دئییب کسدی. حسنا خانیم کرمه آیتدی: من
اصلی فالان بيلمم اگر منه بیر تورکی
سویلرسین سنه بیر قیز وئریم. دئی کرم
ده باخالیم نه دئی:

آلدی کرم

واریم گئدیم بیر
کامله دانیشام
منیم درسیم الف با
دیر هجادیور
بیر دلبرین دویانه سی
اولموشام
کلان بازارایندان گئدن
خواجه
اوخودوم الفی چیخدیم
ابجده
عاشیق معشوقی سانما
اوندادا

گیردی بولوتا
ای گورونمز نه قاراگو
گئجه دیر
بوجان قوربان اولسون
اصلیم یولونا
قسمت اولسا آلسام
الین الیمه
گوز یئنه اصلی سالدی
منی دردینه
اصلی خان گورنمز
حالیم نئجه دور
بیلیب دوده بولوک
بولوک گلдіلر
جگرچیگیم دلیک دلیک
دلдіلر
قیزلار باخیب گوز
آلتیندان گولدولر
سویلر اصلی گلن کرجه
یوجه دور

دئییل کسدی. کرم یئنه حسنا خانیم
التفات ائتمه ینجه حسنا خانیم آیتدی:
عاشیق سن همان اصلی اوزرینه سویلرسین
شوندا اولان قیزین ایسمینی منه خبر وئرده
سنه اصلییی خبر ائله دینجه کرم شکر
ائدیب یا رب سویلمک مندن راست گتیرمک
سندن دئییب آلدی سازی نه دئدی:

اولدوم اصلی سنین
الیندن
عایشه فاطمه بیر
آرایا گل سین
چاغیریم باخدی گول
باشینا
حسرت ایله اولدیکمی
بیل سینلر
نیلیرم ملک ایله فصلی
یی
بولامادیم منندینی
حسنیی
یاناغی چوخوروندان
گولی یی
منه اوردان بیر بوسه
ویرسونلر
علیمه مونسه گورسون
حالیمی
حسنه من فدا قیلدیم
مالیمی
زلیخا دور بوکن منیم
بئلیمی
اصلی ایله زاهده یی
بولسونلار
خدیجه دیدیگن
آغایوللی دیر
خنیفه، خلیفه داتلی

دال دال

بویلودور
نفرت ایله اولدیگیمی
بولسونلار
حق اونارسین آمینه‌نین
ایشینی
اسمایا قدی اورگیمین
باشینی
حوا قویسون اوزوم
اوزره باشینی
آسیه بی بی ایله آلیب
گلسونلر
زکیه دیر جمله قیزلار
سلطانی
کامیله نائله اونا
قوربان
منیم وصیتیم گر
اولسون بیان
خبر دعا ایله یاد
ایلسونلر
سلیمه رقیه توکسون
داشیمی
نائله رابعه یوسون
نشیمی
بیلنلرده حلال یئسین
آشیمی
فاتح ایله اوخوسونلار
کرم آیتدی حق بیوردی
آرتده

مذبوتنده
جمله قیزلار قبریم
اوسته اورتنده
قیافتی باشیم اوزره
قویسونلار

دئییب کسدی. بیرده کرم قیزلارین ایسینم
سویلده یگینده حسنا خانیم آفرین شیمدی
بیلدیم کی سن حق عاشیقی ایمیش سن ولیکن
غیره حق عاشیقی اولدیغینا ایمارین وارمی
دئدی. کرم آیتدی: من سنه قیزین بیر قاچ
رندان خبر وئره ییم اگر دئیگیم گیبی
چیخمازسا منی قتل ایله دئییب بونی دئدی:

آلدی کرم

اصلینین اوزونده اون
بئش خالی وار
بیر خالی دونیا
مالینه بتیشیر
بیر خالی مغربه پنجه
سالمیشدیر
بیر خالی جهاندا لاله
یتشیر
بیر خالی ایده یوز
مردی مرد جنگی
بیر خالی توکیور جمله
قبر بگی

اونون رنگی
 بیر خالی شعله سی
 خلیقه یتشیر
 بیرخالی اودرگه تا
 عرشه چیخار
 بیر خالی او دور کی
 عالمی ییخار
 بیر خالی بو دور کی
 بیر خالی ییخار
 بیر خالی مشرق مغربه
 یئتیشیر
 بیر خالی اولمشدور
 گوزلر سورمه سی
 بیر خالی گوموش دور
 سئویری
 بیر خالی توکیور
 جهانین واری
 بیر خالی کرم قولا
 یئتیشیر

دئییب کسدی. بیرده حسنا خانیم باخدیکی
 سویلدیگی نشان لرده تکمیل گلیب جمله سنی
 بگه حکایه ائیله دی من اول آدمی حکایه
 ایلدیم حق عاشقی دیر گل قیزی وئره یم
 بونون انکساری بیز خراب ائدر منده اونون
 اوزرینه کئشیشی جلب ائتدیریب مخالفتنده
 بولنما قیزینی بونا وئر یوخسا ایشین فنا

گلیب قاریشینا سویلنجه بوندا ده دورماق
 اولماز دئییب نصف لیل²¹⁰ ده قاچدیلا.ر.
 اونون اوزرینه بگ کرمه عودور دئییلیب
 صباح باخدیلا.ر کی کئشیشی قاچمیش آرادیلر
 بولامادیلا.ر. سونرا بیرسی یولدا راست
 گلیدم تکهیه گئتدیلر دئدی. کرم بو خبری
 ائشیدینجه بیر کره آه ائدیب بگین
 آیاغینا دوشوب آمان بگیم بویله
 اولاجاغینی بیلوردوم آه ایسمارلادیق،
 دئیرک یولا روان اولدولار بیر گون تکهیه
 داخیل اولوب بیر قهوهیه گلیدیلر. بیر آز
 احباب گلیب بیر تورکی نیاز ائتدیلر کرم
 آلدی سازی باخالیم نه دئدی:

آلدی کرم

اوزون گورمه محانتین
 نامردین
 باشین آلیب جوهره
 سنیدن وجه گون
 شیرین اولور محبتین
 باده سی
 ایچرایسن مرد الیندن
 ایچه نیور
 نه سویلورسن
 بیر آغاجین دالی²¹¹

یوالی
 نه چیچکدیر
 اطرافینیدا نالی یوخ
 مخانتین بیر مجلیسه
 یئری یوخ
 فرقتین بیر گولگه
 سیندن گئجه گور
 ایچریدن ایچره ناری
 وار
 سکیز جنت یئدی تامو²¹²
 اودو وار
 کرم ائدر خان سنین
 اود سنین
 اورگیندن چیخان اولدی
 اود سنین
 ویران اولدی بیر
 آقدیغین یوردسنین
 گوچرایسن بیر گون اول
 گوجه گور

دئییب کسدی. کرم اوندا کئشیشی سوال
 ائیلهدی. اونلار دا بلی کئچدی اما اونلار
 قره بیکاره دوغرو گئتدی کرم ائرتسی گون
 یولاروان اولوب گئدر کن صباح یاخین ایدی
 باشلادی سحر یئلی اسمگه. کرم آیتدی: صوفی

بوسحر يئلى ايله سئوينلیمه بیر سلام
گوندره ییم دئییب کسدى باخالیم به دئدى:

آلدى کرم

اگر گئدرایسن بیزیم
ائلله
سنه سویله ییم دور سحر
یئلى
بیر سلام گونده ریم
یاریم
بوگون خان اصلیمی گور
سحر یئلى
یقین واریب اسمه
زلفون تئلینه
نظر قیل روبنده چفته
حالینا
محبت نامه سین کندی
الینه
بیرینها دوشورده وئر
سحر یئلى
کرم ایدیر بوندا
قویساق سازلاری
خاطیریمه دوشدی سرین
سوزلری
قارا دور قاشلاری آلا
گوؤلری
سنده مرادینا ایر سحر

دئییب کسدى. کرم اورادان قالخیب قره
 بیکاره داخیل اولدیلار، بیر قهوهیه گلیب
 اوندا کئشیشی سوال ائتدی لر اوللاردا
 بیلانلاره گئتدی دئدی لر بونلار یولا روان
 اولوب یایلاردا داخیل اولدی کی اول گئجه
 اوردا قالیب کئشیشی سوال ایلدی لر اونلار
 حلبه گئتدی دئدی لر بونلار گئدرکن حلبه
 داخیل اولوب بیر قهوهیه مسافر اولدیلار،
 سونرا بیر آز احبابلار گلیب بیر تورکی
 نیاز ائتدی لر باخالیم کرم اونلارا نه
 دئدی:

آلدى کرم

آه عالملى ياردان

مولا

عجب ائتدين ایشیمی هی
 آلدی گل اوزلی یاریمی
 آرتیردین قساوتیمی هی
 من سنی سئوریم جاندا
 غیری قورتار زنداندان
 آیریلاری اصلی خاندان
 گورمیش ایدیم دوشمین

هی

سئودیگیم اینصافه

گلمز

اوچوردوک دیل قوشومی

هی

منه اصلی نه ظولوم
ائتدی
چکدی اوتوز ایکی
دیشیمی هی
بودونیادور بویله
قالماز
عاشیقین آغلادان گولمز

دئییب کسدی. کرم اوندا کئشیشی سوال
ائیله دی اونلاردا بلکه گئتدی دئیلر.
اونلاردا یولا روان اولوب بلکه گلدیلر
بیرآز گلیب آمان عاشیق بیزه بیر تورکی
سویله دئیلر باخالیم کرم نه دئدی:

آلدی کرم

گیزلی سئودا چکیب
عشقه دوشنلر
بیر گون اولور البت
عیانه چیخار
فرهاد شیرین ایچین
دلدی قایایی
اییی یاپدی سارایی
کوشکی
مجنون لیلا ایچین بکلر
صحرای
بلکه او سئودیگیم
سیرانه حیخار

گوزلری آلائی
 یخشی طبیب گرک وئرسین
 دوایی
 آراسه لر چاره کوشه یی
 دونیایی
 آنجا بیردانا بویله
 گوزل چیخار
 بیزه بویله ائتمیش
 تقدیرین ایشی
 آلدی بو کرمی عشقین
 آتشی
 بوسئودانین سو کی
 عریانه چیخار

دئییب کسدی. بیرده کرم اوندا کئشیشی
 سوال ایلدی انطاکیه یه گئتدی دئدی لر. کرم
 دخی انطاکیه یه داخیل اولدی کرم سوقاقد
 گزرکن پنجره دن بیر قیز گوروب سوگیلیسی
 ظن ائدیب همان سازی الینه آلیب باخالیم
 قیزه نه دئدی:

آلدی کرم

بوگون اصلی خانی
 سیرایله دیم
 قیاقیا باخدی واردی
 یوریدی
 شوبله ووردی غمزه

ال قانیمی و اردی
دوکدی یوریدی
راست گلدیم گوزلرین
کانینا
مائل اولدوم هم شهرت
شانینا
نئجه بولبولرین آلمیش
یاننینا
ککلیک گیبی سکدی
واردی یوریدی
مولام خوب یئرائتمیش
جمالی دوردون
کوکسی جنت باغی
دیشلری دردور
اگر اولورسمیاوری
بودرتدن
جان جسدن چیخدی
یوریدی
کرم ائدر دوشدوم عشقه
گورنجه
اگلدیمگه گورشمه سی
پک یوجه
باشینا آچدیم الوان
بورنجا
الف قدم بوکدی و اردی
یوریدی

دئییب کسدى. بىرده قىز كئشىشى سوال
 ائيله دى. تركوشه گئتى دئىلر. كرم ده
 تركوشه گئدىب اورادا دا سوردى حلبه
 گئتى دئىلر. يولا روان اولوب داغلارا
 گورندى حلبين داغلارى اصفهانين
 ... (بورادا كىتابين بير صحيفهسى دوشوب و
 يوخدور)

آلا گوزولوم سنین
 مفتون اولالى
 منيم چكديگيم بير
 مولابيلير
 يانيچون آچيلماز
 كولین دهانی
 كونول نه يازيليرنه
 آشنا بيلير
 مجنون اولوب گزدیم
 مطالسه²¹³ لر يولونی
 ديرهميدم سو جانانين
 كولینی
 عاشيق اولان معشوقين
 حالینی
 ایلان دير چيان²¹⁴ دير

سور²¹⁵ قیلان بیلیر
 دلی کونول دوشموش
 آغلار هر گونی
 من چکرم عشق و سئودا
 دردینی
 چکمین نه بیلیر سئودا
 دردینی
 مجنونون حالیندان بیر
 مولا بیلیر
 کرم ائدر دوغروسونی
 سن سویله
 دیوانه کونلومی سن
 خندان ایله
 عالمی کندینه شادمان
 ایله
 کونول نه گئدر
 بیلیرنه گلیر بیلیر

دئییب کسدی. بیرده گلخن بگی آفرین عاشق
 قنغی باغین گولی و قوناغی باغچانین
 سونبولوسن و بیزدن گلیب بیزیم گئدرسین
 دئدی. کرم آیتدی: بو طرفدن بیر کئشیش
 کئچدیمی کئشیشی بیزلی دیر اصفهانلی دیر
 دئدی. گلخن بگی اونلار بورادا دردینجه.
 کرم بیر کره آه ائدیب آغزیندان بیر آتش

ظاهر اولدی آز قالدی کی گلخن²¹⁶ بگینی
 یاخا²¹⁷ بگ بونی گورنجه آیتدی: عاشیق
 دردین ندیر سویله بیر چاره بولالیم دئدی.
 کرم باشینا گلنی بیر بیر نقل ائتدی.
 گلخن بگی آیتدی: عاشیق مراق²¹⁸ ائتمه من
 سنی قیزا قاوشدیراییم اما قیزدا سنی
 ایستیرمی دئدینجه کرم اوت²¹⁹ دئدی. گلخن
 بگی قالخیب بیر قوجا قاری بولدی الینه
 الی آلتون وئریب آیتدی: قاتی کئشیشین
 قیزین اصلی خان وار دیدرگین²²⁰ ائدرلر
 اونا دیرسن کی عاشیق کرم گلمیش سنی اونا
 گوتورهیم گئدرمیسین دئ اگر گئدریم دیرسه
 حلبین باغچالاری آراسیندا کند وار دیر بو
 آخشام اورایا گتیرسین سنه ائده جگیم
 اکرامی من بیلیریم دئدی. بیرده قوجا
 قاری گلیب اصلی خانا کرمی خبر وئرینجه
 قیز آیتدی: امان ننه منیم سئودیگیمی
 گوردون سه بیربیریمیزه قاوشدویراییم
 دئییب. گلخن بگی گلیب کرمه خبر وئردی
 بونلار دوغری گونده گلیب اینلمکده بیر

²¹⁶گلخن = (فا) اوجاق باشی (دخو)

²¹⁷یاخماق = یاندیرماق، یانماق

²¹⁸مراق = ماراخ، نیگران اولماق

²¹⁹اوت = بلی، هن

قوجا قارى گليب آيتدى: قيزيم ننه سinden
 ايزين آلا سنى باغچالارا گتيره ييم گورين
 گونولون آچيلير و هم بيز ولايتين قيزلارى
 ايله جنبش ائدرسين دئدى. قيزدا
 آناسيندان مساعده آليب آناسى قيزا چوخ
 اكلنمه باباين گلير داريلير دئدى. اصلى
 خان و آلتى دانا گلينلن قيزلارى آليب
 طرغريجا كنده گتيردى. كرم دخى اويويا
 قالميش ايدى. اصلى خانا گلخن بگين
 آيتدى: من سنى بورايا نئچين گتوريتدرديم
 بيليورميسن دئدى. قيز بيلمم دئدى. سنین
 كرم آدلى بير سئودىگين وارمى دير. قيز
 دخى آه ائديب آغلاماغا باشلادى. بگ
 بيلدىكى بير بيرلینه عاشيق ديرلر. شمدى
 اونو سنه گوتورسم مقبوله كئچرى دئدى.
 قيز دخى بگين آياغينا دوشدى بك كرمين
 يانينا گليب باخدىكى كرم اويوريور.
 آغاجى ساو ائديب كرمى اوياندماق ايچين
 باخاليم نه دئدى:

آلدی گلخن بگی
 یوجه یوجه داغلار آشان
 اویان کرم اصلی گلدی
 عشقین اوجاتدین دوشره
 اویان کرم اصلی گلدی
 شیمدی گلخن بگی

الینی قوینونا سوخوب بیرده کرم اویاندی.
باخدیکی اصلی خان گلمیش الینی قوینونا
سوخموش کرم اول وقت سازی الینه آلیب
باخالیم نه سویلدی:

آلدی کرم

یوجه داغلاردان
آشمیشام
اویوموشام توتمامیشام
عشقین دولوسنی
ایچمیشیم
اویوموشام دونمامیشام

آلدی گلخن بگی

اویان به هی بگیم
اویان
اویان گل یاسدیغی
دایان
بو سوزنده یوخدور
یالان
اویان کرم اصلی گلدی

دئییب کسدی. بیرده کرم اصلی خان ایله
سارماش دولامیش اولوب بیهوش اولدولار بیر

زمان سونرا جان صحبتینه بسلیب کرم
آیتدی: مولایا چوخ شکر یئنه قاوشدوق:

آلدی کرم

اول بهار یازایلری
کلمه
آلدیم گنده ییم باغلارا
سنی
جمله قوشلار مرادینی
آلمادا
ایرشدیرم یاخشی داغلار
سنی
جمالین خوبلوغی مات
اندر ماهی
کونولو سرچکر عاشقین
آهی
گئین آل یاشیل گئیمه
سیاهی
حق نصیب ائتسین کرمه
سنی
کرم دده اندر گرچکدیر
سوزوم
بو ملول گونلومی شاه
اندر اوزوم
قیزاریب آلمالار
ایرشسین اورم
آیتدیره ییم یاخشی

دئییب کسدی. بیرده کرم اصلی خانا بویله
تورکی سویلینجه اوراداکی قیزلار کرم
داریلیب همان یالغیز اصلی خانا سویلرسین
بیزده ده سویلرسین گونلوموز خوش اولور
دئینجه، کرم الینه آلدی سازی باخالیم
قیزلار نه دئی:

آلدی کرم

شو منیم قارشیمدا
دوران
آلتی قیزلار آلتی
قیزلار
آلتی قیزین بیر اوتی
آلتی قیزلار آلتی
قیزلار
آلتی قیزین بیر
عایشه
بگلری وار کوشه کوشه
مائل اولدوم هلال قاشا
آلتی قیزلار آلتی
قیزلار
آلتی قیزی بیر اینجی
اودور گوزلرین کئنجی
قوینوندا کی ترنجی
آلتی قیزلار آلتی
قیزلار
آلتی قیزین بیر ملک

آلتی قیزلار آلتی
قیزلار
آلتی قیزین بیر مریم
آیتدی گوزلریمی سورسم
یابان اولدوم اونا
حیران
آلتی قیزلار آلتی
قیزلار
آلتی قیزی بیری طوطی
اودور گوزلرین قطبی
کرم دده جوشدی دوردی
آلتی قیزلار آلتی
قیزلار

دئییب کسدی. بیرده حلب پاشاسی یولا
چیقمیش گزرکن قیزلارین یانیندا کرمی
گوروب حبس ائتدیردی. سونرا پاشا کرمی
قارشیسینا چاغیردیب کرم لفظی ایشیدینجه
یئریندن قالخیب یئرینه کرمی اوتورتدی.
کرم بو ایشه تعجب ائدیب پاشا آیتدی:
اقدام سن منی بیلدیگمی کرم خبر دئدی پاشا
آیتدی: سن اصفهانلار چرخارکن آتین باشین
دوتن آزادلیک دگیلم سیز گتدیکن سونرا
منده بو طرفه دوشدوم سنیمیز بویله
ائتمیش دئدی. کرم دخی آیتدی: منده اول
زماندن دیرگزه رم شیمدی سئودیگیم ایله
گورشورکن بیزی باسدیلار پاشا اونی دوگون

گیره جک دیر استرسین شیمدی آدام گوندرب
 گتیرده یم دئینجه کرم سن منه عجم واردی
 آت سلاح وئر قیز کلیسادان گلیرکن وئردی.
 ایرتسی گون کرم خدمتکارلار قیزین کئچه جگی
 یئرده دوردی. بیرده پاشا آرخادان آدام
 گوندرب قیز کلیسادان چیخدیگی کیمی
 اوزرینی اورتوب قوناغا گتیریب هنج
 دگله مک قیز ایله اوغلان کلیسادان چیخب
 یاغلغین بیر اوجونی اوغلان و بیر اوجونی
 قیز توتوش گلورلر. کرم بیر کره آه چکدی
 شیمدی قیز کرمی گورنجه یولی چئویردی
 باشقا یولا ساپدی پاشانین گوندردیکی
 آداملار قیزین قولندان توتوب قوناغا
 گتیردیلر. اوندا اولانلار کئشیشه خبر
 وئردیلر بیزی بورادا دا بولدی دئییه عقلی
 باشیندان گئتدی. منده اونا بیر ایش
 ائده یمده قیامته قدر سویلیسین دئییل.
 پاشانین یانینا گلدی و افندیم قیزیمی
 کرمه وئره جگیم لکن مساعده وئر قیزمین
 البسه سین من یاپاییم دئدی اوندان
 قیزینا سحیرلی اثواب یاپدی کی فستانین
 ایلین دوگمه لری آیتدی: قیزیم شیمدی
 مرادینا ایررسین اما منیم سنه بیر ریجام
 وار اگر دونمزین سنه حقیمی حلال ائتم
 دئدی. قیز نه دیر بابا دئدی. کرم یانینا
 گلدکده بو فستانین دوگمه لرین کرم
 چوزرسین سونرا کندی نی تسلیم ایله دئدی.
 دیز گله ییم کرمه دعد الم شمرت دیشا دخی

گون قیرخ گنجه دوگون اولسون دئدی. بیرده
نکاح اولونجا کرم سروزیدن آلدی سازی
الینه باخالیم نه دئدی:

آلدی کرم

دلبر بگلرین مدحین
ائده ییم
سیاه بگلرین جانی بند
ایتمیش
بیربگین قاش ایله گوز
آراسندا
بیربگنده اوکردانی
منده ایتمیش
بیربگین کعبه یه حاجی
اولموش حاجی
بیر بگین باشمیز
تاجیدیر تاجی
اصفهاندا دیر بیزین
اصلی ائلیمیز
اوردک اوچدی ویران
قالدی گولوموز
بویله نئجه اولور
منیم حالیم
چوز²²¹ اصلیم چوز
کوگسین دوگمه لری
سنی منه وئردی

یارادان خدا
 سنی منی آرایب گزیرم
 حالا
 بیرجانیم وار اولسون
 یولوندا قوربان
 چوز اصلیم چوز کوکسین
 دوگمه لرینی
 بیزیم ائلدن سوردوم
 بوندا گتورمم
 ارضرومدا یولموش
 ایکین یتیردیم
 ترجاندا من خسته
 اولدوم یاتیردیم
 چوز اصلیم چوز کوکسین
 دوگمه لرینی
 گل ایکی میز بیر دوشگه
 گیره لیم
 کوللکسزجه جانی جانا
 قاتالیم
 رقیبلره نسبت صفا
 سورالیم
 چوز اصلیم چوز کوکسین
 دوگمه لرینی
 آراییب آراییب بولدوم
 اودایی
 آلایم باشیما گلن
 قضایی

چوز اصلیم چوز کوکسین دوگمه لیرینی

دئییب کسدی. بیرده دوگمه لری یوخاریدان
آشاغی یا قدرچوزیلیب ایکی دوگمه قالدی
یئنه جمله سی ایلکلندی. کرم چاره بولمادی
بیرده باخدیکی دان یئری آغارمیش همان
سازی الیندن بورآخیب الینه بوقدر
چالیشدی چوزه مدی و الحاصل صباح نمازی
وقتی اولدی قاپینین اونونده بکلیرکن کرم
مرادینا ایرسین دئییه گونش دوغدی. کرمین
اورگینه بیر آجی دوشدی ای واه من خلقین
اوزونا ناصیل باخاییم. کرم بیر مراده
آلمامیش دیرلر دئییب درونندن بیرکره آه
ائدیب همان کرمین آغزیندان بیر آتش ظاهر
اولوب تپه سیندن سیاه دومان چیخماغا
باشلادی. اصلی خان باخدی کی کرمی آتش
بورموش ائتدگینه پئشمان اولوب وای
اوجاغیم سوندی دئییب کرمین اوزونه سو
توکمگه باشلادی. کرم ده اصلی خانا
باخالیم نه دئدی:

آلدی کرم

گل اصلیم یئتر آغلاما

یاناریم اصلیم

یاناریم

حگریم عشقه داغلاما

یاناریم
بیر آتش دوشدی اوزیمه
مائلم آلا گوزلرینه
اولنده گل مزاریمه
یاناریم اصلیم
یاناریم
چکدیگیم درتله الم
بویله چالینمشدیر قلم
بیر بکنده دوندن نشان
آلنیر
بیربکنده اصفهان بند
ائتمیش
بیریگیم بهاسی ایمیش
هندستان
بیرینین بهاسی چول
عربستان
بیرینی بهاسی دیر
گرجستان
بیرنین بهاسی کرمه
فانی بند ائتمیش

دئدیکده بیر مبارک گئجه ده گردک خانه‌یه
قودیلر پاشا قیرخ آدام بکجی قودیکی قیز
بیر او یون ائتمه‌یه دئییب اما نه فایدا
اوله‌جاق اولور. بیرده کرم ایچری
گیردیکده یکی رکعت نماز قیلیب یئنه
قادین اصلی خانین الیندن توتوب ایچریه

گیردی. کرم اصلی خانی گورنجه صبری مجالی
قالماییب سازی آلیب نه دئدی:

آلدی کرم

سئودیگم باشدان آیاغه
آل قیرمیزی گئیمشدیر
یاراشیرقد دالینا
آل قیرمیزی گئیمشدیر
آتالی دیر آنالی دیر
اود گلدير سونالیدیر
بارماقلاری حنالی دیر
آل قیرمیزی گئیمشدیر
باده دولدیریر ایچمگه
گول فدانی آغاچ
دیکمگه

وقت گلدی آچماغا
آل قیرمیزی گئیمشدیر
یاشا هی سئودیگیم
یاشا

یازیلانلار گیلیر باشا
آل یاناقیندان قوشا
قوشا

کرم دده گلدی سیزه
قدم باسدی ائلینزه
اصلی خانیم گلدی بیزه
آل قیرمیزی گئیمشدیر

دئییب کسدى. بیرده اصلی گلیب کرمین الین
 اوپوب اوندان کرم آیتدی: ای سئودیگیم حق
 تعالی یا شکورلر اولسون بیزی یئنه
 قاووشدوردی دئیکده. قیز آیتدی: ای
 سئودیگیم سنه بیر شئی سویلییه جگم ساقین
 گوجنمه بابامه یمین وئردیم فستانین
 دوگمه لرینی سن چوزه سن نه قدر اولسا
 بابام دیر وهم یمین ائتدیم یئرینه گل سین
 دئدی. کرم الم ایله هی یوخسا ساز
 الینه می قیزا آیتدی: چوزدو ناسیل
 اولورسان اولسون همان کرم آلدی سازی
 باخالیم نه دئدی:

بویله چالینمیشدی قلم
 یاناریم اصلیم
 یاناریم
 کرم سویلمنیر آدام
 عرشه دایاندی فریادیم
 الیمدن گئتدی کرا دیم
 یاناریم اصلیم
 یاناریم

دئییب کسدى. بیرده کرم او یله دئیکده
 تپه سیندن یانیب کول اولدی. اصلی خان
 بونو گورنجه فریاد ائدرکن بیرده بکچیلر
 واریب کیفیتى پاشایا نقل ائتدیلر پاشا
 دخی قیزا سوال ائدیب قیز ایشی آنلاتدی

گلیب نئچون آغلیرسین بو گون گوله جک
زمانین دیر دئدیکلرینده اصلی خان
باخالیم قیزلارا نه دئدی:

آلدی اصلی خان

باخین قیزمنیم مشکل
حالیمی
یاندی کرم منی سالدی
بودرده
اگدی قامتیم بوکدی
بئلیمی
یاندی کرم منی سالدی
بو درده
بیزه حقدن بیر عنایت
اولورمی
ماجرامیز خوش روایت
اولورمی
محشر ده گوروشمک قسمت
اولورمی
یاندی کرم منی سالدی
بو درده
ساغلیغیندا چکمز
ایدیم نازینی
باسدی یخدی جگریمی
باغریمی
آچین مزارینی گوره م
اوزونی

خان اصلیم من بویولدا
گزم
بیردردیمی بین دفتره
یا زارام
شیمدی کرم گیبی منده
یانارام
یاندى کرم مین سالدی
بودرده

دئییب کسدى. بیرده اصلی خان اورتادا
کرمین کولونى قیزلارا گوستردى قیزلار
تعجبده قالدیلار والده سینه خبر وئردیلر.
والدهسى گلیب قاخدیكى قیز فریاد ائدیر
قیزم نئچون فریاد ائدریسین گولهجک
زماندن دیر دئیکده اصلی خان نه دئدی:

آلدى اصلی خان

نئجه دایانیم من بو
حسرته
آنا کرم یاندى دئییب
آغلارام
سودئجگیم سالدی منى
بو درده
آنا کرم یاندى دئییب
آغلارام

داغلاری دوشدی
شیرین ایچین فرهاد
قایالاری دلدی
بیزه بو آیریلیق
مولادان گلدی
آنا کرم یاندی دئییب
آغلارام
کئشیشی بابام بو ایشه
سبب اولدی
کرمین آتشین اوزیمه
سالدی
بیزم قاوشمامیز محشره
قالدی
آنا کرم یاندی دئییب
آغلارام
من اصلی گورمش ایدیم
دوشمی
افندیم گوزومدن قانلی
یاشیمی
یاریم چکدی اوتوز
ایکی دیشیمی
ینه کرم یاندی دئییب
آغلارام

دئییب کسدی. بیرده قیز اويله سويله ييب
آناسينا کرمين ميداندا اولان گيبي گوستر
و بابا آناسی تعجب ائديب ای قيزيم نه

تقدیر بویله آدین دییب نسلی وئردی.
 قیزگلین باشنیدا قورق تیکدی سونرا گل
 اطرافه داغلیلتماغا باشلادی. همان قیز
 ساچی سپورگه ائدیپ گونلو دویلرکن
 ساچیندان توتوشوب چایرچین یانیب کرمین
 کولونه قاریشدی. بونی گورنلر پاشایا خبر
 وئردیلر پاشا دخی کئشیشین قاریسین دورلو
 اذیتلرله اولدوردی. ایشته یاران صفا
 ایکی عاشیقین جنتده و کوثر اوپسه گرک
 دیر. بیزلره دخی گورمک میثر ایلیه
 بونلار اوزرینه پاشا صوفی بی گووروب قیرخ
 گون قیرخ گئجه دوگون ائیلهدی بیر جمعه
 گئجه سی دعا و ثنا ایله صوفی یی گردگه²²²
 قویدلار صوفی ایکی رکعت نماز قیلیب ال
 اله وئریب مراد آلیب وئردیلر باقی
 سوزلرین ذوق و صفا ایله ... چوردتلر
 مولای متعال حضرتلری سیزلری و بیزلری جنت
 اعلاد دائم ایلیه آمین م.

²²²گردک= گلین و داماد توی گنجه سی باش- پاشا قلدیقلا ری و بیرلیکده اولدو غو

